

Tekstovi i linkovi o historiji

Odgovori

81 post(ov)a • Stranica: 1/4 •

1234

ODGOVORI

Tekstovi i linkovi o historiji

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 06:37

Mislim da je dobra ideja da ubuduće na ovom topicu reklamiramo linkove i tekstove koji nam se sviđaju. U slučaju da nema komentara niti diskusije - već samo prezentacija. Da bi izbjegli mnoštvo topica bez jasne diskusije. Neka mi ne zamjere oni čije ću topice prebaciti ovdje. I naravno - radije link umjesto kilometarskih tekstova.

Unaprijed hvala.

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

Vrh

Tekstovi i linkovi o historiji

EPP

EPP

Vrh

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 06:47

Genicidi nad muslimanima Balkana posted by liberty

Kao što je križarsko-inkvizitorska Evropa u periodu od nepuna dva stoljeća (1099-1291) vodila deset križarsko-pljačkaskih ratova protiv svijeta, islama i muslimana, tako se nad muslimanima bivše Jugoslavije vrši, evo deseti genocid.

PRVI GENOCID nad muslimanima događa se 584 godine poslije prvog križarskog rata i trajao je od 1683. do 1699. godine. To je prvi genocid i prva prava, velika i kolektivna tragedija muslimana koja se događa tokom i poslije velikog ili bečkog rata između Turskog carstva i Austrije. Pošto su Turci u tom ratu izgubili sve posjede i vlast u Mađarskoj, Slavoniji, Lici, Krbavi, Dalmaciji i Boki Kotorskoj, svi muslimani koji se iz ovih zemalja i krajeva nisu uspjeli pravovremeno povući u Bosnu i druge krajeve južno od Save i Dunava bili su, vrlo brzo, kao i muslimani Španije prije dva stoljeća, pobijeni, protjerani, asimilirani i prevedeni u katoličanstvo. Spiritus movens i osnovni agens svih ovih akcija bila je Crkva. o-na se pri tome vodila crkvenim dogmama extra ecclesiam nulla salus - izvan Crkve nema spasenja i spasenje je samo unutar nje, i extra ecclesiam nullus propheta- izvan Crkve nema poslanika, istine, dobrote, pravde i pravog odnosa sa Bogom. To je crkveno-religijsko opravdanje križarskih ratova, Inkvizicije i genocida nad svim nekršćanima. Kao i dva stoljeća

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

ranije u Spaniji, svi objekti islamske materijalne i sakralne kulture i civilizacije: mezaristani, turbeta, tekije, kutubhane, hamami, bezistani, imareti, musfirhane, sahat-kule, džamije, medrese, sebilji, karavan-saraji i hanovi na tlu Mađarske, Slavonije, Like, Udbine, Krbave, Dalmacije i Boke Kotorske bili su porušeni i uništeni. Muslimane i sve njihove sakralne objekte, za samo šesnaest godina kršćanske vasti (1683. - 1699.) nije mogla sačuvati i spasiti činjenica da su o-ni prije toga što šezdeset godina, od 1526. do 1683. godine, dok su vladali istim zemljama i krajevima, kršćanima garantirali i omogućavali sva ljudska, vjerska, kulturna i imovinska prava. Umjesto bilo kakve zahvalnosti i tolerancije prema muslimanima, kršćani tih zemalja, u ime religije i ljubavi, dokraja i bez rezerve primjenjuju staro pagansko-faraonsko načelo cuius regio eius religio - čija država njegova je u njoj i religija, kao da su o-ni stvoritelji zemlje, a ne Bog.

O prvom genocidu nad muslimanima precizne, jasne i nepobitne podatke, posebno o pokršćavanju, pružaju franjevački arhivi u Dalmaciji, Slavoniji i Lici. Na muslimane u ovim zemljama i krajevima danas jedino podsjećaju različiti toponimi i prezimena (Hadžići, prezime Hodžići. Za prvi genocid nad muslimanima najbitnije je reći da su ratovali Turska i Austrija, a da su žrtve bili muslimani Bosnjaci.

DRUGI GENOCID nad muslimanima događa se na prijelazu iz 17. u 18. stoljeće, tačnije 1711. godine uoči Badnje večeri. Te noći je izvršena takozvana "istraga poturica", kada je približno 1000 muslimana, koliko ih je, prema mjerodavnim dokazima, tada živjelo na području "Stare Crne Gore" koja se sastojala od svega četiri nahije sa sjedištem u Cetinju, bilo pobijeno ili izbjeglo u Nikšić i selo Tudemile kod Bara. Strateg, idejni promotor i agens drugog genocida nad muslimanima, sada na tlu Crne Gore, bila je opet Crkva, ali ne katolička već pravoslavna. Za ovu tvrdnju postoje dva nepobitna svedočanstva: prvo, "istraga poturica", ustvari genocid nad muslimanima se događa uoči Badnje večeri, dakle najvećeg i najsvetijeg hrišćanskog praznika, i drugo, taj događaj, "istraga poturica" je opjevao vladika - najveći crkveni dostojanstvenik i pjesnik Petar II Petrović Njegoš u Gorskom vijencu. O-n je time pružio ideologiziranu epsku podlogu i paradigmu za sve kasnije genocide nad muslimanima Srbije, Sandžaka, Crne Gore i Bosne i Hercegovine. Tako je Njegoš kao najveći srpsko-crnogorski pjesnik i kao vladika, odnosno nosilac najviše vjerske i svjetovne vlasti, opjevao, posvetio i u najuzvišenije djelo pretvorio genocid ili međunarodni zločin pod kojim se podrazumjeva svjesno, namjerno i plansko potpuno ili djelimično uništavanje nacionalnih, etničkih, rasnih ili religijskih grupa. Motiv za izvršenje genocida su želje za pljačkom i porobljavanjem, rasna, nacionalna i vjerska mržnja i predrasude. Svi ti motivi su opjevani u Gorskom vijencu, a vjersku mržnju prema muslimanima Njegoš izriče riječima "odža riže na Cetinju" i tvrdnjom o isključivosti izmđu lune (mjeseca, op. F.V.) i krsta.

TREĆI GENOCID nad muslimanima, koji će poznati srpski historičar i diplomata Stojan Novaković označiti kao "generalno trebljenje Turaka - muslimana iz naroda" događa se na tlu Srbije između 1804. i 1820. godine kao posljedica Prvog i Drugog srpskog ustanka. Naime, od samog početka 19. stoljeća Srbija i Crna Gora su ekstremacijom, progonom i ubistvima muslimana, željele stvoriti svoje nacionalne države i stalno ih, na njihovu štetu, proširivati. Tako su genocid i devastacija u odnosu na muslimane konstantne i strateški cilj u politici Srbije i Crne Gore tokom cijelog 19. i 20. stoljeća. Pored Pravoslavne crkve koja od drugog genocida igra ključnu ulogu, u trećem genocidu nad muslimanima njoj se pridružuju historičari i političari, naravno uz pjesnike poput Njegoša.

ČETVRTI GENOCID nad muslimanima događa se u periodu između 1830. i 1867. godine, kao posljedica Hati-š-Šerifa iz 1830. i njegova aneksa iz 1833. godine, kojima je Srbija stekla status vazalne autonomne kneževine unutar Osmanskog carstva, ali i mogućnost da protjera muslimane iz Užica, Šapca, Sokola i Beograda, što je i učinjeno od 1862. do 1867. godine. Sve prognane muslimane Porta naseljavaju u Bosnu i za njih se podižu dva nova naselja - Gornju i Donju Aziziju, odnosno Bosanski Šamac i Orašje.

PETI GENOCID nad muslimanima, uglavnom Albancima i Turcima, događa se na tlu Srbije i Crne Gore između 1876. i 1878. godine. Poslije ustanka u Hercegovini, potaknutih i vođenih uz pomoć Srbije i Crne Gore, dolazi do Berlinskog kongresa (1878. godine) na osnovu čijih odluka, dotadašnje autonomne kneževine Srbija i Crna Gora stiču potpunu državnu neovisnost, ali i uveliko proširuju svoje teritorije. Tako se Srbija teritorijalno proširila niškim, pirotskim, toplićkim i vranjskim okruzima, a Crna Gora u Hercegovini. Iz svi tih okruga i regija muslimani su odmah potpuno istrijebljeni, uprkost činjenici da se Srbija, shodno odlukama Berlinskog kongresa, obavezala da će poštivati slobodu vjeroispovijesti muslimana. Mada su predjeli današnje južne Srbije tim činom potpuno opustjeli i ostali bez stanovništva, što je dovelo u pitanje poljoprivredu zemlje i nanijelo joj veliku štetu, ipak je mržnja prema muslimanima bila veća i jača od svake koristi i interesa. U razdoblju od 1862. do 1878. godine, za svega šesnaest godina, nestalo je

nekoliko stotina džamija, mnoge sahat-kule, musafirhane, imareti, karavan-saraji, hanovi, bezistani, sebilji i kutubhane, u Beogradu, Šapcu, Užicu, Sokolu, Nišu, Pirotu i Vranju, kao što se, prije nepuna dva stoljeća, desilo na tlu Ugarske, Like, Korduna, Udbine, Dalmacije i Boke. Dakle, dva genocida, od dva različita dušmanina, sa potpuno istim posljedicama događaju se u različitom vremenskom periodu za svega šesnaest godina.

ŠESTI GENOCID nad muslimanima posljedica je austro-ugarske okupacije Bosne i Hercegovine. Mada je Austro-Ugarska posljednja pravna država koja je vladala Bosnom unazad posljednjih 115 godina i koja je garantirala svim građanima osnovna vjersko-duhovna, fizičko-biološka i materijalno-imovinska prava, muslimani su se u početku svim raspoloživim sredstvima suprostavljali Austro-Ugarskoj okupaciji. o-ni su se, odmah poslije, ali u toku okupacije, počeli iseljavati u Tursku, Sandžak, Kosovo i Makedoniju, gde je tada još uvijek bila Turska vlast. Tako dolazi do populacije i radikalnog smanjenja muslimanske populacije u ukupnom stanovništvu Bosne i Hercegovine. Prema popisu iz 1879. godine, muslimani su činili skoro 39% populacije Bosne i Hercegovine, dok je njihov udio u bh. stanovništvu 1910. godine opao na svega 32%.

SEDMI GENOCID nad muslimanima Sandžaka i Crne Gore, kao i pokušaj nasilnog pokrštavanja muslimana u Plavu i Gusinju, je direktna posljedica Prvog i Drugog balkanskog rata. To je bio sedmi genocid nad muslimanima Balkana, a prvi nad muslimanima Sandžaka, zato što nije postojala vlast koja bi ih zaštitila.

OSMI GENOCID nad muslimanima traje od osnutka Kraljevine Srba, Hrvata i Slovenaca 1918. godine do propasti Kraljevine Jugoslavije 1941. godine. Mada životi muslimana u prvoj Jugoslaviji nisu imali nikakvu vrijednost, ipak su bili složeni posebno muslimanima Sandžaka i istočne Hercegovine. Tako je u selu Šahovići, u Bjelopoljskom srezu u Sandžaku, 7. Novembra 1924. godine oko 600 muslimana ubijeno bez ikakvog povoda, krivnje i razloga. U Hercegovini je od kraljevih komita tokom devedesetih godina po narudžbi, planu i sistemu, bilo preko tri hiljade vansudskih i neotkrivenih, a dobro poznatih ubistava, naravno počinjenih nad muslimanima. Ta ubistva i zastrašivanja uticali su na izmjenu etničke slike istočne Hercegovine na štetu muslimana, a u korist Srba i Crnogoraca.

DEVETI GENOCID nad muslimanima traje od 1941. do 1945. godine. Prema dosadašnjim istraživanjima Kocovića, Zerjavića, Dedijera i Miletića, sve nemuslimana, Drugi svjetski rat je odnio 103.000 muslimanskih života ili 8,1% ukupne tadašnje muslimanske populacije. Najviše je muslimana u tom ratu nastradalo od etničkog, komšijskog, noža što ih je stigao na kućnom pragu, u avliji i na njivi. U prvih devet genocida muslimani se nikako nisu oružjem suprostavili svojim koljačima i zlikovcima. Naprotiv, od 1683. do 1992. godine, dakle punih 309 godina, mi smo očekivali da koljači i zlikovci kažu: "mi ćemo vam oprostiti što vas koljemo i ubuduće ćemo vam se smilovati." To se nije nikada dogodilo i to je bila naša najveća iluzija, zabluda i samoobmana.

I konacno, DESETI, najokrutniji i najveći genocid nad muslimanima u Bosni i Hercegovini traje od aprila 1992. godine. Po mnogo čemu je o-n izniman od ostalih devet. Okrutniji je, suroviji, širi i dublji po razmjerama od svih dosadašnjih. o-n je najavljen pola godine unaprijed i sada se, evo, odvija na očigled cijelog svijeta pod pokroviteljstvom Ujedinjeni Naroda, organizacije za evropsku sigurnost (OESS) pod štafetnom palicom Evropske Zajednice. Ovo je prvi genocid nad muslimanima u kome istovremeno i, na neki način, učestvuju Srbija, Crna Gora i Hrvatska. U predhodnih devet genocida Srbija i Hrvatska nikada nisu istovremeno i zajednički činile genocid nad muslimanima. Međutim, pored svih stradanja, progona i klanja muslimani su u ovome, desetom genocidu, po prvi puta, kao narod, organizirano, kroz vojsku, policiju, politiku i državu svim sredstvima bore i suprostavljaju etničarima i ustašama, dakle jednim argumentima koji o-ni razumiju i uvažavaju

Zadnja izmjena: [Orbinni](#); 27 jan 2005 06:53; ukupno mijenjano 1 put/a.

Postao/la [Orbinni](#) » 27 jan 2005 07:04

Zemlja Bosna u periodu do 1000. godine posted by liberty

O prvim stanovnicima Bosne iz paleolitskog doba saznajemo preko crteza i pronađenih orudja u pecini Badanj kraj Stoca koji se procjenjuju da su stari nekih 13000 godina, dok o stanovnicima Bosne iz neolitskog doba doznajemo preko arheoloških iskopina na Butmiru, kraj Sarajeva a npr. iskopine u Glasincu daju nam uvid u period gvozdеног doba. Mada prvi pisani dokumenti o stanovnicima Bosne jesu oni koji se odnose na Ilire.

Orbinni
Senior

Postovi:

Ilirska plemena kao sto su Desidijati, Japodi, Scordisci itd., opisana su u tim izvorima. Brojne arheoloske iskopine sirom Bosne, govore nam da su se Ilirska plemena po Bosni bavila stocarstvom i to posebno uzgojem ovaca i koza, a Rimski pisani izvori govore nam da su ova Ilirska plemena bila veoma ratoborna. Vec 171. godine p.n.e., Japodi vode rat protiv Rima a i sami naziv "Bosna" potice od Ilirske rijeci "Bosona".

Pored Ilira u Bosni u vrijeme najezde Rimljana, zive i Kelti, koji se vremenom potpuno mjesaju sa Ilirima. U drugom i prvom vijeku p.n.e. Rimljani prodiru duboko u Centralnu Bosnu, gdje konstantno ratuju protiv veoma ratobornih Ilira. Najveca pobuna Ilira protiv Rimljana se dogodila 6. godine p.n.e. i trajala je cetiri godine. Centar pobune je bio oko Varesa i Vranduka, a vodje ove pobune su se zvali Boton i Pinez. Ova pobuna je prerasla u sveopsti Ilirski bunt protiv Rimljana, te je zabiljezana uspanicena izjava, koju je Rimski Car Oktavijan izrekao u Rimskom Senatu, kada je rekao : "Pobunjenici krecu na Rim!". Da bi ugusili pobunu Rimljani su bili primorani angazovati cak 15 legija vojske, od ukupno 25 koliko su ih tada imali... Naposljetku i sam vodja pobune Boton biva zarobljen, te je zabiljezeno da je, kada je upitan zasto je podigao pobunu, odgovorio: "Vi ste nam umjesto pastira poslali vukove..." "Zadivljen njegovom mudroscu i hrabroscu, Rimski Car ga nije dao pogubiti, kako je to bilo uobicajeno, nego ga je zadrzao u Rimu. Jos jedan detalj iz ove pobune je vrijedno naznaciti. Naime, dio pobunjenika kraj Vranduka, svjestan da ce izgubiti bitku protiv Rimljana, odlucuje se da se ne preda, vec zene i djeca skacu u vatru zapaljena grada, a muskarci su se medjusobno izboli macevima, naocigled zapanjenih i zadivljenih Rimskih vojnika. Poslije ove pobune i dalje su postojali sukobi izmedju Ilira i Rimljana sirom Bosne, a zadnja je pobuna protiv Rimskih osvajaca bila skrsena 9. godine nove ere.

Od tada cijelo podrucje Bosne biva cvrsto pod kontrolom Rimljana, koji potom uspostavljaju svoja naselja i mrezu puteva sirom Bosne. Ovi putevi su bili potrebni Rimljanima za njihovo daljnje vojno napredovanje, a i za prijevoz zlata, srebra i olova koji se eksploatisu iz rudnika koje Rimljani otvaraju po cijeloj Bosni. Tokom Rimske vlasti siri se upotreba latinskog jezika u Bosni, a u novosagradjena Rimska naselja doseljavaju se kolonisti iz svih krajeva Rimskog Carstva, najvise iz Itlije, Afrike, Spanije, Njemacke, Grcke, Sirije, Palestine, Egipta itd. Od druge polovine II vijeka nove ere zabiljezeno je naseljavanje podrucja Bosne brojnim Rimskim vojnim veteranima, dok se ogroman broj samih Ilira regrutuje u Rimske legije te od konca II vijeka nove ere Ilirska podrucja bijse snazna vojna izvorista za brojne Rimske guvernera i generale, koji postaju Rimski Imperatori. Prvi od njih, Septimus Severus raspusta Pretorijsku gardu, kada on dolazi u Rim 193. godine i zamjenjuje je Ilirskim trupama.

Jedan Rimski historicar iz toga doba opisuje ove Ilirske vojnike kao "rulju" koja izgleda poput "divljaka" i koja ulijeva strah u kosti svojim izgledom, govorom i ponasanjem". Mnogi drugi Rimski i Grcki izvori zauzimaju istovjetan "superioran" stav prema njima. Zanimljiv je jedan komentar koji je sacuvan od Grckog geografa po imenu Strabo (63 p. n.e. - 25 n.e.), gdje on biljezi da je tetoviranje bilo veoma prosireno medju Ilirima. Njegovo svjedocenje o tome je potvrđeno mnogo mnogo kasnije kada arheolozi u Ilirskim grobnicama sirom Bosne nalaze i iple za tetoviranje.

Mnoga druga arheoloska nalazista ukazuju i na duhovni zivot Ilira, koji je prije svega bio zasnovan na njihovoj sprezi sa prirodom. Vrhovno bozanstvo Ilira je bilo zamisljano kao dlakavo musko stvorenje sa kozjim nogama i rogovima a nazivano je Silvan. Silvanova pratilja je bila Dijana (Thana), boginja lova, divljaci i prirode. Ona je na pronadjenim figurama predstavljena kao lovac sa strijelom u ruci i tulcem za strijele. Preko 300 spomenika Silvanu i Dijani je pronadjeno sirom Bosne a narocito na prostorima Glamockog, Livanjskog, Duvanjskog polja te u Srednjoj Bosni. Iliri su takodjer vjerovali i u gorske vile, nimfe, koje su im stitile izvore, potoke, planinske proplanke i pecine.

Na spomenicima su predstavljene kao mlade razigrane i obnazene djevojke i nerijetko u kolu u kojem svira Silvan. Tada u anticko doba u Bosni postoji cak 40 razlicitih vjerovanja u 52 razlicita bozanstva.

Do 3. vijeka podrucje Bosne pripada Zapadnom Rimskom Carstvu i nalazi se na samoj granici sa Istocnim dijelom. U 3. vijeku na podrucje Bosne upadaju Goti i nanose teske poraze Rimskoj vojsci, ostajuci prisutni na podrucju Bosne sljedecih 300 godina a takodjer se dogadjaju invazije Huna (u 4. vijeku) i Alana (u 5. vijeku). Pocetkom 6. vijeka Goti bivaju porazeni od Bizantijskog Cara Justinijana, te se podrucje Bosne od tada, barem nominalno nalazi pod kontrolom Bizantije.

Krajem 6. vijeka na teritoriju Bosne stupaju dvije nove skupine, a to su Avari i Stari Sloveni. Historija Avara i Starih Slovena do toga trenutka je bila vrlo isprepletena bivajuci cesto saveznicima ali i protivnicima, mada je dokazano da su Avari uvijek bili nadmocniji, iako manje brojniji od Starih Slovena, prvenstveno zahvaljujuci njihovom superiornijem

vojnickom umijecu.

Avari i Stari Sloveni se naseljuju u nizinskim dijelovima Bosne, a domicilno stanovništvo Iliri, koji su se već ranije krvno izmijesali sa Gotima i Keltima, povlači se u planine. Tek kasnije, u dodiru ovih grupa, Slaveni i Avari upoznaju tekovine staroevropske kulture, a zatim dolazi i do krvnog i etničkog mješanja stanovništva i formiranja potpuno zasebnoga antropoloskog tipa stanovnika Bosne, kog karakterisu naglasena korpulentnost i snazni misici. Ono što karakterise duhovnu stranu Bosnjana toga doba, jeste drugaciji mentalitet u odnosu na svoje susjede, drugaciji odnos prema vjeri, odbojnost prema svakoj vrsti podređenosti i nasilja, upadljiva srčanost i hrabrost, naglaseno postenje i dobrota, kojim su ih u okruženju čak i imenovali, te su poznati kao "Dobri Bosnjani"

Bosnjani kao narod dobili su svoje ime po prostoru na kojem žive, tj. po nazivu za zemlju "Bosna", a sama rijec "Bosna" potice još iz antičkog doba (Basana ili Basina - Bosna) i ilirskog je porijekla. To nam vrlo jasno govori da su se novopripjeli Slaveni i Avari jednostavno uklopili u autohtonu masu stanovništva u Bosni, poprimajući domicilna (Bosanska) kulturna i duhovna svojstva.

Takodjer, veoma je bitno uočiti da Bosanski starosjedioci još iz kasne antike posjeduju vrlo konkretne forme narodnog organizovanja, čime se jedino može objasniti činjenica da Bosanski starosjedioci po smirivanju situacije sa doseljenicima konsoliduju svoju vlast u Bosni, uz neke izmjene, npr. antičke dekucije postaju zupe, princepsi postaju zupani ili knezovi a arhizupan postaje Ban (rijec "Ban" je avarskog porijekla). Sve ovo ubrzo rezultira i formiranjem prve Bosnjacke Države o kojoj se prvi pisani tragovi pojavljuju već 958 godine, kada bizantijski car Konstantin Porfirogenet u svome djelu "De administrando de imperio", opisujući zemlje nad kojima ima vlast, po prvi put spominje "Horion Bosona", što u prijevodu znači "Zemlja Bosna".

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 07:13

Zemlja Bosna u periodu Od 1000. do 1199. godine by liberty

Poznata je krilatica "Od Kulina Bana i dobrih dana"...koja ima svoju potporu u činjenici da Bosna za vrijeme Bana Kulina ekonomski prosperira trgujući sa Dubrovnikom a u tome vremenu nastaje i najstariji pronađeni Bosanski državni dokument poznat pod nazivom "POVELJA BOSANSKOGA BANA KULINA"

ZEMLJA BOSNA U PERIODU OD 1000 DO 1099 GODINE

Krajem X vijeka Bosna se nalazi pod dominacijom Bizantije, čiji uticaj u tome trenutku počinje naglo da opada. Godine 1025., poslije smrti bizantijskog cara Vasila II, počinje kraj bizantijske dominacije na Balkanu, tako da 1040. godine bizantijski car mora potkupivati Bosanskoga Bana da joj se pridruži u ratu protiv zetskog kneza Vojislava koji se nastojao osamostaliti.

Ovaj period nam sasvim jasno pokazuje da je Bosna već u XI vijeku obuhvatala veći broj zupa između Drine i Vrbasa, koje su, iako slabo povezane činile jednu cjelinu unutar Države Bosne.

ZEMLJA BOSNA U PERIODU OD 1100 DO 1199 GODINE

U XII vijeku Bosna dobija sasvim jasne oblike jedne feudalne države te dolazi do znatno čvršćeg povezivanja njenih oblasti.

Najveći neprijatelji Bosne u to vrijeme su Ugarska i Bizantija koje svim silama nastoje pripojiti sebi neke dijelove Bosne. To je vrijeme u kojem Bosna privremeno gubi i utvrđuje neke svoje teritorije tako da već 1138. godine ugarski kralj Bela uspijeva okupirati prostor Rame. Takodjer, Bizantija povremeno vlada nekim dijelovima Bosne.

Za vrijeme ugarsko-bizantijskih ratova prvi put se spominje i jedan Bosanski Ban. Radi se o Banu Boricu, koji kao samostalni gospodar cijele Bosne sa Bosanskom vojskom pomaže ugarskim vojnim formacijama u njihovom ratu protiv bizantijskog cara Manuela Komena. O ovim zbivanjima opirno piše bizantijski kroničar Kinamos koji Bana Borica naziva saveznikom ugarskog kralja i jasno razgraničava Bosnu od ostalih država pa tako 1154. godine piše :"...kada je bio blizu Save, odatle prema drugoj rijeci imenom Drina, koja utječe drugdje i dijeli Bosnu od srpske zemlje... A Bosna nije

Vrh

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

podložna nikome NEGO JE SAMA ZA SE narod Bosanski zivi svojim zasebnim zivotom i sam sobom upravlja..."

Malo kasnije Bizantija ipak uspijeva ovladati Bosnom 1167. godine te se Bosna po prvi put javlja i u tituli jednog bizantijskog cara. To stanje ne traje previše dugo. Nakon smrti bizantijskog cara Manuela Komena, na vlast u Bosni 1180. godine, dolazi njen najpoznatiji vladar svih vremena - Ban Kulin!!! Poznata je krilatica "Od Kulina Bana i dobrih dana"...koja ima svoju potporu u činjenici da Bosna za vrijeme Bana Kulina ekonomski prosperira trgujući sa Dubrovnikom a u tome vremenu nastaje i najstariji pronađeni Bosanski državni dokument poznat pod nazivom "POVELJA BOSANSKOGA BANA KULINA", a koji datira iz 1189. godine i predstavlja neku vrstu trgovačkog ugovora sa Dubrovčanima.

Takodjer, javljaju se i prve vijesti o hereticima u Bosni što doznajemo iz pisma zetskog kneza Vukana upućenog papi 1199. godine, gdje se on zali da je Ban Kulin sa svojom porodicom i više od deset hiljada svojih podanika "presao na krivo vjerovanje". Takve optužbe dovele su Bosnu i Bana Kulina u vrlo težak položaj kada papa čak prijeti Bosni i krstaskim ratom zbog sirenja hereze po Bosni.

ZEMLJA BOSNA U PERIODU OD 1200 DO 1299 GODINE

Vec 1200. godine papa traži intervenciju ugarskog kralja Emerika protiv Bosne, čime započinje svoje formiranje veoma snažne koalicije između neprijatelja Bosne: pape, ugarskog plemstva i srpske dinastije Nemanjica sa ciljem uništavanja "heretičke" Države Bosne.

Da bi izbjegao krstaski pohod na Bosnu, mudri Ban Kulin se pretvara da prihvata katolicizam a u stvarnosti ostaje Bogumil te Bosanska Crkva samo još više jača čak se i siri na države koje su u to vrijeme bile susjedi Bosni.

1203. godine dolazi do čuvenog skupa na Bilinom polju kod Zenice, koga saziva Kulin Ban i tu javno pred papinim emisarom izjavljuje da će narod u Bosni prihvatiti katolicizam, što papin emisar i prenosi papi, te Bosna time biva sačuvana od papinih krstasa, međutim čim je papin emisar otišao Ban Kulin i ostali Bosnjani, nastavljaju sve po starom.

Sljedeći, veoma bitan momenat je dolazak na vlast u Bosni Bana Ninoslava 1232. godine. On je bio rodbinski vezan za Bana Kulina i ipak dolaskom Dominikanaca u Bosnu 1233. godine prima katolicanstvo, ali uprkos tome Bosanska Crkva i dalje nastavlja jacati i širiti se. Tokom cijele Srednjovjekovne Države Bosne, Bosanska Crkva je praktično bila Bosanska državna religijska ustanova BROJ JEDAN i iako su mnogi Bosanski Banovi i Kraljevi prihvatili katolicanstvo, većina Bosanskog plemstva je priznavala Bosansku Crkvu kao svoju instituciju, prije svega jer Bosansku Crkvu nikada nisu zanimala materijalne dobiti kao recimo katolicu.

To su glavni razlozi da papa već 1234. godine ponovo poziva na krstaski rat protiv Bosne uz činjenicu da je papa bio posebno različen po dobijanju vijesti da je Bosanski Ban Ninoslav napustio katolicanstvo i ponovo pristupio Bosanskoj Crkvi. Rat izbija 1235. godine i traje tri godine u kojem Bosnjani pružaju žestok otpor krizarima.

Krizari uspijevaju izvršiti samo nešto pljacke i ubijanja, ali ništa značajnije ne postizu tim krstaskim pohodom na Bosnu. Nakon uspješne odbrane Bosne od papinih krizara, Ban Ninoslav učvršćava trgovački ugovor sa Dubrovnikom u kome se obavezuje da će sa svojom Bosanskom vojskom štiti Dubrovnik od prijetnji iz Srbije.

Između 1241. i 1242. godine dolazi do najezde Tatara na Ugarsku što Hrvati žele iskoristiti i izvuci se iz Ugarske države te započinju rat protiv ugarskog kralja Bele IVu čemu im Bosanski Ban Ninoslav pomaze 1243. godine. To stvara uslove za novi sukob između Ugarske i Bosne koji se završava 1253. godine slamanjem Bosanskog otpora.

Na vlast dolazi Ban Prijezda koji je inače bio Ninoslavov rođak te se u potpunosti stavlja pod vlast ugarskog kralja. Međutim on ne vlada cijelom teritorijom Bosne već dolazi do dvovlasca između njega a kasnije i njegovog nasljednika Bana Prijezde II i Bana Stjepana Kotromana, osnivača Bosanske Kraljevske porodice Kotromanić, što traje između 1267. i 1290. godine. Od 1290. do 1299. godine Bosnom vlada jedino Ban Stjepan Kotroman a 1299. godine na scenu stupa plemićka porodica Subić, koja je praktično bila potpuno potčinjena ugarskom kralju, te se ponovo uspostavlja dvovlasce u Bosni, ali ovoga puta između Bana Stjepana Kotromana i Bana Mladena I Subića.

posted by Liberty

Historijski mitovi na Balkanu

Zbornik radova

PREDGOVOR

Zbornik radova Historijski mitovi na Balkanu rezultat je trodnevne međunarodne konferencije pod nazivom Balkanska društva u promjenama. Upotreba historijskih mitova, održane od 7. do 9. novembra 2002. godine u Sarajevu, u organizaciji Instituta za istoriju u Sarajevu i Odjeljenja za istočnoevropske i orijentalne studije Univerziteta u Oslu. Konferencija je bila dio šireg zajedničkog projekta suradnje ove dvije znanstvene institucije u okviru programa suradnje Norveške sa zemljama Jugoistočne Evrope. Na skupu su podnesena ukupno 22 saopćenja, a sudionici su bili iz Bosne i Hercegovine, Hrvatske, Srbije, Austrije, Bugarske, Norveške, Njemačke, Sjedinjenih Američkih Država, Turske i Cipra.

Odlučili smo štampati dvije knjige (jednu na bosanskom/hrvatskom/srpskom, a drugu na engleskom jeziku) koje se djelimično razlikuju. Ono što smo smatrali najinteresantnijim za naše prostore objavljujemo u knjizi na bosanskom/hrvatskom/srpskom jeziku, a ono što bi moglo biti zanimljivije za inozemne znanstvenike, i širu inozemnu javnost, bit će objavljeno na engleskom jeziku slijedeće godine. Dio referata bit će objavljen u obje knjige, dio samo u jednom od izdanja, a neki referati neće biti objavljeni ni u jednom od planiranih knjiga.

Razlog za odustajanje od objavljivanja nekih saopćenje u knjizi na bosanskom/hrvatskom/srpskom nalazi se činjenici da ta saopćenja nisu izravno vezana za naše prostore te smo procijenili da ne bi privlačila pažnju našega čitateljstva. Naš je cilj da dio tih saopćenja (radi se, prije svega, o saopćenjima koja tretiraju mitove vezane za bugarsku, tursku i albansku povijest) publiku-jemo u nekom od narednih brojeva časopisa Prilozi, kojega objavljuje Institut za istoriju u Sarajevu.

Predajući ovaj Zbornik radova široj javnosti želimo potvrditi da naš cilj nije bio demitologizirati povijesne predrasude nego samo utvrditi određene modele stvaranja historijskih mitova, te ukazati na zloupotrebu povijesti, odnosno (zlo)upotrebu izgrađenih historijskih mitova u političke svrhe, što je bilo veoma prisutno na balkanskim prostorima posljednjih decenija. Demitologiziranje povijesnih predstava nije moguće jednom knjigom nego jedino izgradnjom znanstvenih institucija koje će nizom znanstvenih projekata suziti prostor za moguću zloupotrebu povijesti.

Dr. Husnija Kamberović

SADRŽAJ ZBORNIKA

Husnija Kamberović PREDGOVOR	7
Pål Kolstø: PROCJENA ULOGE HISTORIJSKIH MITOVA U MODERNIM DRUŠTVIMA	11
Srećko M. Džaja: BOSANSKA POVIJESNA STVARNOST I NJEZINI MITOLOŠKI ODRAZI	39
Husnija Kamberović: "TURCI" I "KMETOVI"- MIT O VLASNICIMA BOSANSKE ZEMLJE	67
Jon Kværne: DA LIJE BOSNI I HERCEGOVINI POTREBNO STVARANJE NOVIH POVIJESNIH MITOVA?	85
Ivo Goldstein: GRANICA NA DRINI - ZNAČENJE I RAZVOJ MITOLOGEMA	109
Damir Agić: BOSNA JE... NAŠA! MITOVI I STEREOTIPI O DRŽAVNOSTI, NACIONALNOM I VJERSKOM IDENTITETU TE PRIPADNOSTI BOSNE U NOVIJIM UDŽBENICIMA POVIJESTI	139
Ivo Žanić: SIMBOLIČNI IDENTITET HRVATSKE U TROKUTU RASKRIŽJE-PREDZIĐE-MOST	161
Vjekoslav Perica: ULOGA CRKAVA U KONSTRUKCIJI DRŽAVOTVORNIH MITOVA	

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

HRVATSKE

I SRBIJE203

Bojan Aleksov: POTURICA GORI OD TURÈINA: SRPSKI ISTORIÈARI O VERSKIM

PREOBRAÆENJIMA225

Ana Antiæ: EVOLUCIJA I ULOGA TRI KOMPLEKSA ISTORIJSKIH MITOVA U SRPSKOM

AKADEMSKOM I JAVNOM MNJENJU U POSLEDNJIH DESET GODINA259

Ulf Brunnbauer: DREVNA NACIONALNOST I VJEKOVNA BORBA ZA DRŽAVNOST:

HISTORIOGRAFSKI MITOVI U REPUBLICI MAKEDONIJI (BJRM).....291

AUTORI PRILOGA.....329

Cijeli Zbornik je dostupan na ovome linku:

<http://www.iis.unsa.ba/posebna/mitovi/index.html>

Preporučujem ovu knjigu svakome ko se imalo zanima za historiju Bosne i Hercegovine i Balkan

Vrh

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 07:28

Strumann -nastavak

Još nešto o historijskim mitovima sa stranice Instituta za istoriju:

Konferencija: Historical Myths in the Yugoslav Successor States

Suradnja Instituta za istoriju u Sarajevu i Odjeljenja za istoènoevropske i orijentalne studije Univerziteta u Oslu uspješno je realizirana konferencijom o historijskim mitovima u zemljama nasljednicama Jugoslavije, održanom od 16. do 18. septembra 2004. godine u Inter University Centre, Dubrovnik. U trodnevnom radu studenti su imali prigodu slušati predavanja eminentnih historičara: Pol Kolstoa, Latinke Peroviæ, Drage Roksandiæa, Ivice Prlendera, Ive Goldsteina, Dubravke Stojanoviæ, Ger Duijingsa, Tomislava Iška i Husnije Kamberoviæa. Osobito interesantan dio konferencije odvijao se u tri radionice u kojima su studenti prezentirali svoje radove na različite teme i njihovu (zlo) upotrebu u historiji. Osim predavača sa studentima je u radionicama aktivno sudjelovala i Vera Katz. Studenti su došli iz različitih evropskih zemalja, i to: Velike Britanije, SAD, Norveške, Danske, Mađarske, Bugarske, Hrvatske, Srbije i Bosne i Hercegovine (univerziteti iz Banja Luke, Tuzle i Sarajeva). Brojnost studenata i studiozno pripremljeni radovi o različitim historijskim mitovima učinili su ovu konferenciju vrlo uspješnom.

Eseji prezentirani na konferenciji dostupni su ovdje:

http://www.iis.unsa.ba/institut/2004_dubrovnik.htm

Ima prilično dobrih radova, vrijedi pogledati!

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 07:30

ETNICKA NOMENKLATURA I KATEGORIJE U SREDNJOVJEKOVNOJ BOSNI posted by Liberty

Period od 1154. godine, kada je u povijesnim izvorima prvi put poimenice datirano ime jednog bosanskog vladara, a to je ban Boric, pa do 1463. godine, kada bosanska kraljevina pada pod Osmansku carevinu, taj period cini epohu srednjovjekovne bosanske drzave.

U to doba Hrvatska vec ne postoji kao drzava, jer je Hrvatska Trpimirovica-Krešimirovica egzistirala od 845. do 1097. Pet godina potom, 1102, ugarsko-hrvatskom nagodbom, hrvatski velikaši; Frankopani, Šubici i drugi, stavljaju suverenitet Hrvatske pod patronat Ugarske kraljevine dinastije Arpadovica. Nemanjicka Srbija je "mladja" od Bosne dvanaest godina, jer Stefan Nemanja, rodonacelnik buduće kraljevine, kao prvi zupan pocinje vladati 1166, a ban Boric 1154. Uz to, srednjovjekovna Šumska drzava prestaje egzistirati 1371. godine, kada na rijeci Marici gine zadnji srpski car Stefan Uroš V. (Bitka na Kosovu 1379. samo je pokušaj opstanka malih srpskih i crnogorskih despotija: Lazarevica,

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

Brankovica, Balšica i Crnojevica, koje su od ranije u vazalnom odnosu prema Turskom Carstvu.) Osim toga, u doba nastanka Bosne kao drzave, ne postoji ni avarski kaganat (568.-811.) Hrvatska je dakle provincija Ugarske, a Srbija još ne postoji, a kada i nastane cijelo vrijeme bit će ugrožena od Bugarskog carstva, Bizanta, krizara i Osmanske imperije. Zahvaljujući tome, Bosna je imala mogućnost da se razvija neovisno o ostalim slavenskim narodima i drzavama na Balkanu.

Zapadno od Bosne u doba njenog nastanka kao drzavne jedinice, nalaze se veliki feudi Šubica, jugozapadno su imanja Nelipica, sjeverozapadno su Babonjici, sjeverno Kurjakovici i Dinjici. Na tom prostoru javlja se narodnosno hrvatsko ime. Ime Hrvati je tada ime za narod koji ima samo svoju vlastelu, ali ne i svoju drzavu. Isto je i istocno od Bosne gdje zivi srpski narod. Nemanjici, a kasnije Balšici, Crnojevici, Dejanovici, Altomanovici, i drugi, samo su plemena koja cine srpski narod. Povijest Srbije toga doba pokazuje da je vaznije biti pripadnik svoga plemena, nego pripadnik jednog, u ovom slucaju srpskog naroda.

Mnogi postavljaju pitanje koja je to etnicka grupa, ili grupe, koje su naseljavale tadašnju Bosnu? Bosnu su naseljavali Slaveni koji nisu poznavali ni hrvatsko, a ni srpsko narodno ime. U Bosni tada uopće nisu živjeli ni Srbi, ni Hrvati. Jednostavno receno, u njoj su živjeli Slaveni koji nisu ni Srbi, ni Hrvati. Hrvati su svoje narodno ime donijeli u Hrvatsku, po kojem se i drzava nazvala, a Srbi su također donijeli svoje ime koje je kasnije ugrađeno u ime drzave. Uzrok zašto tada u Bosni nije bilo ni Srba, ni Hrvata jeste taj što slavenski narod u Bosni nije prihvatio kršćanstvo - koje je tada bilo glavna odrednica hrvatskog, odnosno srpskog naroda. Vremenom je taj narod počeo sam sebe da naziva po imenu svoje nove domovine. Cijelo stanovništvo, sav narod Bosne u svim dokumentima (vladarskim darovnicama, ugovorima, testamentima, glosama na bogumilskim knjigama, natpisima na steccima) toga vremena naziva sebe samo jednim jedinim imenom - Bošnjani. To ime uskoro prihvataju i susjedne drzave, da bi se taj narod jasno mogao razlikovati od slicnih, ali ne i istih juznoslavenskih naroda: Hrvata i Srba. Ovdje je vazno napomenuti da je pojam Bošnjani ime za narod u Bosni (jer je Bosna tada bila jednonarodna drzava) i ujedno odrednica za drzavljanstvo, mada tada taj pojam nije postojao.

Dakle, svoje narodno ime Bošnjani su dobili po imenu svoje drzave, a ne po svome etnickom imenu. Reklo bi se da Bošnjanima nije bio poznat naziv za narod. Zvuci paradoksalno, a i jeste tim više što je u povijesti svaki narod sa sobom donosi u svoju novu domovinu svoje nacionalno ime. (Hispanjoli su na Pirinejsko poluostrvo donijeli svoje narodno ime i drzava se kasnije po njima prozvala Španija, Franci su u Galiju /a i Galija je sama dobila ime po plemenima Gala/ donijeli svoje ime i drzava je nazvana po njenom stanovništvu Francuska, Angli su osvojili Albion i drzava je dobila ime Engleska, Italija je dobila ime po eponimnom mitskom junaku Italu, Odisejevom unuku itd.) Receno je ranije da je rimski pojam Bosinus (za ime rijeke) nastao od ilirskog Bosona. Također, sva imena vecih bosanskih rijeka su latinska: Oenus (lat. jedinstvena) - Una, Urpanus (lat. oštar) - Vrbas, Narus (lat. glagoljiva) - Neretva, Drinus (lat. zelena) - Drina. Znaci, rimska imena su slavenizirana. Jedna od najstarijih zupa srednjovjekovne bosanske banovine dobila je ime po rijeci Bosni - Bosna, kao što je slucaj sa zupama Pliva, Ukrina, Vrbas itd. Vremenom se ta zupa izdigla po svome znacaju iznad ostalih zupa, zbog toga što su u njoj vladali prvi banovi Bosne, pa je cijela zemlja, buduca kraljevina, dobila zvanično ime - Bosna. Uostalom, vec oko 950. godine bizantski car Konstantin Porfirogenit u svome djelu "O upravljanju carstvom" navodi da između Une, Save i Drine postoji zemlja koja se zove Bosna.

Dakle, narodnosno ime za stanovništvo Bosne još ne postoji u standardnom etnickom smilu. Istovremeno, u etnickom smilu u drzavama Srbiji i Hrvatskoj postoje narodnosna imena Srbin i Hrvat. Ali ni jedno od ta dva imena nisu se ni tada, a ni u cijelom periodu bosanske drzave protezali na Bosnu. Hrvatsko narodno ime po prestanku hrvatske drzavnosti ostalo je samo sjena i uspomena na etnicku zajednicu, tim više što hrvatska plemena nisu mogla imati osjecanje pripadnosti istom, hrvatskom narodu, jer bili su rascjepkani: jedni su naginjali Ugrima, drugi su bili pod Venecijom, a treci su se identificirali sa anzujskim Napuljom. U hrvatskom puku govorio se hrvatski jezik, dok su plemici govorili madarski, a kasnije i njemacki. Kler je nastojao da sacuva barem trunku samosvojnosti vršeci na bogosluženju glagoljašku misu, a ne latinsku. Za to vrijeme na srpskim prostorima govorio se srpski jezik, plemici i vladari Nemanjici govorili su na dvoru cara Dušana u Skoplju grcki, a njihov kler je obavljao sluzbu na crkvenoslavenskom jeziku.

Svi stanovnici, sav narod Bosne zvao se isključivo i samo Bošnjani, bez obzira da li su oni pripadali bogumilstvu ili kršćanstvu. (Raskol u kršćanstvu 1054. godine na katolicanstvo i pravoslavlje nekoliko stoljeca je na prostorima Bosne bio nepoznat, a i kad je bio poznat, bio je veoma nejasan i nedefiniran pojam).

Logično je da su stanovnici nekadašnje kraljevine Hrvatske, dakle etnicki Hrvati, po padu svoje drzave nastojali da

spasu zivote od ugarskog osvajaca bjezeci duboko u Bosnu, skrivajuci se od opasnosti. Nastanili su se tu i ostali su do danas u nekim zupama, današnjim opcinama: Kreševo, Fojnica, Busovaca, Kiseljak, Travnik, Prozor, Vareš i Vitez. Neki su od ranije zivjeli u zupama Zapadne Hercegovine: Capljina, Citluk, Grude, Livno, Ljubuški, Posušje, Lištica i Duvno. Isto tako je jasno da su i Srbi iz "prijeka" ulazili u Hum (Istocnu Hercegovinu) i Semberiju, jer su za vrijeme srpskih kraljeva Milutina (1276.-1282.) i Dragutina (1282.-1321.) postojali njihovi posjedi u tim krajevima. Ali i jedni i drugi bili su procentualno zanemarljivi u odnosu na sav onaj narod koji se zvao Bošnjani. Cak se moze pretpostaviti da su i Srbi i Hrvati vremenom zapostavili svoje etnicko ime, da su se stopili, asimilirali sa imenom Bošnjani, pri tom zadrzavajući od svog etnickog identiteta samo svoju kršćansku vjeru. Pojam Bošnjani, nastao od horonima (imena drzave) - Bosna (a prije toga je horonim nastao od toponima) i time je stekao snagu imena cijelog jednog naroda. Taj narod je uz sebe je imao pripadnike Vlaha koji su, ako su bili vjernici, pripadali katolicanstvu, jer su Vlasi starosjedioci, vec spomenuti romanizirani Iliri. Osim njih bilo je nešto i Kelta koji su takoder bili katolici. Po tome se moze reci da je Bosna tada bila jednonacionalna drzava sa relativno malim postotkom drugih naroda (plemena) i da je Bošnjanim, osim narodnosno, znacio i naziv za drzavljanina Kraljevine Bosne. Vlasi, kao nomadi zivjeli su rastrkani po bosanskim ispašama i nisu imali etnicko osjecanje naroda. Slicno se moze reci i za rudare Kelte, koji su zivjeli u rudarskim centrima te nisu posjedovali narodnosnu koheziju ni kritičnu masu plemena koja bi bila dovoljna da se oforme u narod.

Narod Kraljevine Bosne, dakle Bošnjani, zivjeli su po zupama koje bijahu osnovne administrativne jedinice jednog plemena. Znaci, svako bošnjacko pleme imalo je svoju autonomnu zupu. Ali, cesto je jedno pleme posjedovalo i više zupa koje je bosanski ban, a kasnije kralj, kao senior darivao u leno svojim velikašima, za odanu sluzbu, za zasluge u ratu, ili diplomatsku misiju. To se vidi po darovnicama bosanske vladarske dinastije Kotromanica koji su poklanjali feude: Hrvatinicima, Kosacama, Hranicima, Pavlovicima, Zlatonosovicima, Vukovicima, Dragišćima, Tihoradicima, Vlatkovicima, Santicima, Jablanovicima, Radinovicima, Hercegovicima, Vojsalicima i drugim.

Te darovnice su pisane na narodnom, bosanskom jeziku, jer je sasvim prirodno da se tako imenuje jezik Bošnjana. Vec bizantski car Manojlo Komnen (1143.-1180.) navodi da u Bosni postoji slavensko pleme Bošnjani, koji govori slavenskim - bošnjackim jezikom. Po ovome vidima da se ranije za bosanski jezik govorilo da je to - bošnjacki jezik. Medutim, kako je vec spomenuto, pojam bosanski jezik dolazi od pojma Bosna i zato je pravilnije reci bosanski jezik, tim prije što ga u kasnijem periodu nastajanja nacije u Bosni, osim Bošnjaka govore još i bosanskohercegovački Hrvati i Srbi. Veliki je broj dokumenata pisanih autohtonim i autenticnim bosanskim pismom kojim se sluze bosanski dijaci, velikaši i dubrovska diplomatija, a to je - bosancica. A pošto su ti pisari, dijaci bili obavezno iz redova bogumila, to se sva evandela, darovnice, ugovori, testamenti i kronike s pravom mogu svrstati u bogumilsku zaostavštinu. Uz sve to, epigrafski natpisi na steccima pisani su takoder bosanicom. Uz bosanicu, zbog prisustva franjevaca u Bosni, od 1339, koristi se i glagoljica, a u istocnom Humu bila je djelomicno u upotrebi i staroslavenska cirilica. Ali, kao dominantno, sluzbeno pismo bilo je bosancica, a jezik - bosanski.

Zvanicna religija Kraljevine Bosne bilo je bogumilstvo. Sav period srednjovjekovne bosanske drzave najveći dio pripadnika vladajuće dinastije Kotromanica lavira između kršćanstva (katolicanstva) i bogumilstva. Medutim, samo potvrda tolerancije prema velikim bogumilskim dinastijama Hrvatinicima, Kosacama i Pavlovicima uspjevala je bosanske vladare da održi na prijestolu u Bobovcu. Bogumilski kler, kao civilizacijski i administrativni faktor obavezno je prisustvovao krunisanju kralja koje je vršeno po tradiciji u centrima dida Crkve bosanske; Milama i Moštarama. Kler je bio vodeći autoritet u obrazovanju bosanskih princeva, vršio je vjencanje kralja, imao je funkciju kraljevih i velikaških savjetnika i ucestvovao je aktivno u radu bosanskog Sabora. Svako poigravanje bosanski kraljeva sa bogumilstvom i koketiranje sa Vatikanom, koji je bio smrtni neprijatelj autonomne Crkve bosanske ugrozavalo je kraljev autoritet i skoro po pravilu dovodilo je kralja do gubitka vladarskog trona. Hrvatinići i Kosace, zapravo, Hrvoje Vukčić Hrvatinić (1380.-1416.) i Sjepan Vukčić Kosaca (1435.-1466.), osim što su bili vrlo moćni velikaši uvijek su imali kao moralnu podršku bogumilskog dida za opravdanje svojih postupaka. Pošto su bili zaštitnici bogumila mogli su se oslanjati na autoritet Crkve bosanske u svojim razracunavanjima sa bosanskim kraljevima. Njih dvojica su nemilice obarali i postavljali kraljeve, zavisno od toga da li kraljevi prihvataju, barem deklarativno, bogumilsku vjeru. Bogumilski casnici, koristeći bosanski jezik u svojoj sluzbi, propovjedajući vjeru na bosanskom jeziku, odigrali su time odlucujuću ulogu u politickoj i kulturnoj integraciji bošnjačke etnicke svijesti i bosanske drzavnosti koja neće biti zaboravljena ni za cijelo vrijeme turskog, pa ni austrougarskog perioda.

Bosna je kao drzava uspjela opstati sve dok je u njoj bosanska crkva bilo vodeći spiritus movens. Mnogi krizarski pohodi koji su katkad postajali i ratovi (1234/39, 1244/47, 1254, 1283, 1326, 1340. i 1356/58.), vođeni od Vatikana, Venecije, Ugarske, kao i sud inkvizicije, preko dva stoljeca nacinjali su monolitnost bosanske drzave. Nesloga visokog plemstva,

sve slabiji autoritet kraljeva-konvertita koji nisu mogli realizirati homogenizaciju drzavne teritorije i uprave, te pojava Osmanlija (koje su sami velikaši i bosanski kraljevi zvali u Bosnu kao svoje saveznike) ucinili su da Kraljevina Bosna izgubi suverenitet.

Posted by liberty

Vrh

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 07:36

posted by Gandalf - prebaceno s drugog topica

<http://www.spc.yu/Vesti-2003/03/jasenovac2-v.jpg>

ustaske zveri pre i posle klanja

<http://users.prijedor.com/jasenovac/>

[http://www.balkan-archive.org.yu/politi ... novac.jpeg](http://www.balkan-archive.org.yu/politi...novac.jpeg)

Deca u Jasenovcu pre nego sto ih ustase zakolju

[http://www.freerpska.org/slike/jasenov ... novac8.jpg](http://www.freerpska.org/slike/jasenov...novac8.jpg)

[http://www.freerpska.org/slike/jasenov ... ovac11.jpg](http://www.freerpska.org/slike/jasenov...ovac11.jpg)

Posle ustaske kame ostane ovo

http://www.jasenovac.org/images/e_jasenovac27.jpg

[http://www.freerpska.org/slike/jasenov ... ovac24.jpg](http://www.freerpska.org/slike/jasenov...ovac24.jpg)

[http://www.freerpska.org/slike/jasenov ... ovac23.jpg](http://www.freerpska.org/slike/jasenov...ovac23.jpg)

[http://www.freerpska.org/slike/jasenov ... ovac34.jpg](http://www.freerpska.org/slike/jasenov...ovac34.jpg)

[http://www.freerpska.org/slike/jasenov ... ovac32.jpg](http://www.freerpska.org/slike/jasenov...ovac32.jpg)

[http://www.freerpska.org/slike/jasenov ... ovac31.jpg](http://www.freerpska.org/slike/jasenov...ovac31.jpg)

[http://www.freerpska.org/slike/jasenov ... ovac37.jpg](http://www.freerpska.org/slike/jasenov...ovac37.jpg)

Ali zato su Pavelic i Stepinac veliki Katolici. A Tito dao Pavelicu da letuje po Spaniji i Argentini. Ni da zatrazi izrucenje ovoga zlikovca.

[http://www.freerpska.org/slike/jasenov ... ovac12.jpg](http://www.freerpska.org/slike/jasenov...ovac12.jpg)

[http://www.jasenovac.org/libraries/view ... mentID=132](http://www.jasenovac.org/libraries/view...mentID=132)

[http://www.jasenovac.org/libraries/view ... mentID=133](http://www.jasenovac.org/libraries/view...mentID=133)

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 07:39

Islamizacija Bosne i Hercegovine - posted by Liberty

Dolaskom Turaka u XV.st. vjerovatno nije bio prvi dodir Bosne s islamom. Rana arapska ekspanzija na Mediteranu, koja je do IX. st. utvrdila muslimansku vladavinu na Kreti, Siciliji, u juznoj Italiji i Spanjolskoj, zacijelo je cesto dovodila muslimanske trgovce i gusare na dalmatinska obalu. Trgovanja robljem s te obale, zbog cega su kao sto smo vidjeli, bosanski robovi dospjeli i do zapadnog Mediterana potkraj srednjeg vijeka, svakako je bilo i u tom ranijem razdoblju: porobljenih Slavena iz Mediteranske regije bilo je vec na pocetku postojanja muslimanske Spanjolske, pa je poznato da su saracenski vladari Andaluzije imali u desetom stoljecu slavensku vojsku od 13 750 ljudi.(Mazuranic, Sudslaven in Dienste des Islams str. 21-27; Hukic, ur., Islam i muslimani u Bosni, str. 20-21.)

Ali mozemo samo nagadjati, da li je iko od tih Bosanaca presao na islam, docepao se slobode i vratio u zavicaj. Isto tako, mozemo samo nagadjati kakvi su bili odnosi izmedju Bosne i muslimana u srednjovjekovnoj Ugarskoj, arapskih trgovaca, potomaka islamiziranih turanskih plemena i drugih doseljenika. Zna se da su oni prebivali u mnogim ugarskim krajevima, pa i u Srijemu, pokrajini uz sjeveroistocnu granicu Bosne, sve dok nisu na kraju bili protjerani iz Ugarske, zajedno sa Zidovima u XIV.st.

Islamizacija velikog dijela stanovnistva pod turskom vlascu ostaje najizrazitija i najvaznija znacajka novije povijesti

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

Bosne. O tome kako i zasto se to dogodilo, iznikli su mnogi mitovi. Neke od njih upile su glave prosjecnih Bosnjaka jos iz starije znanstvene literature (i iz nekih savremenih djela za koja se bas i ne bi moglo reci da su znanstvena). Mnoga bitna svjedocanstva nisu bila dostupna sve dok povjesnicari nisu u cetrdesetim godinama XX. st. poceli ozbiljnije analizirati osmanlijske administrativne dokumente. U posljednjih nekoliko decenija nastala je mnogo potpunija slika i napokon su odbaceni neki od najcescih mitova i legendi o islamizaciji Bosne.

Najbolji su izvor informacija otomanski "defteri", porezne knjige u kojima je potpisano vlasnistvo imovine, a ljudi razvrstani po vjerskoj pripadnosti. Iz njih se moze steci vrlo dobar uvid u sirenje islama u Bosni. Najstariji su "defteri" iz 1468. i 1469.g.

Naucnik koji je prvi analizirao te dokumente, Nedim Filipovic, isto je tako uocio da je islamizacija vrlo sporo napredovala u Hercegovini, a da je najvise uznapredovala, sto nije nikakvo чудо, na malom prostoru oko Sarajeva, koje su Turci drzali u svojim rukama vec cetrdeset godina XV.st. Jedni su od timariota u tim prvim "defterima" posebno oznaceni kao "novi muslimani"; drugi, nose muslimansko ime i navedeni su u popisu kao "sin toga i toga..." koji je jos nosio krscansko ime.

Sljedeci defter koji je temeljito rasclanjen, obuhvaca sandzak Bosnu iz 1485.g. Proces islamizacije postepeno se ubrzavao i u Hercegovini. Sacuvan je zapis pravoslavnog monarha iz Hercegovine iz 1509.g., koji kaze da su mnogi pravoslavci drage volje prigrlili islam.

Za ostatak XVI.st. nedostaju tacni podaci, a nakon toga se odustalo od vodjenja deftera. Ipak, cini se bjelodanim da su negdje potkraj XVI st. i na pocetku XVII st. muslimani stekli apsolutnu vecinu na teritoriju danasnje Bosne i Hercegovine.

Neprihvatljiva je ideja da se u tom razdoblju u Bosnu masovno doseljavaju muslimani iz drugih zemalja. Iako su Osmanlije naselile neke Turcima srodne narode u drugim dijelovima Balkana, defteri potvrđuju da takva politika nikad nije vodjena u Bosni.

Mozda su gdjekoji površni strani gosti u Bosni u osmanskome dobu bili zbunjeni cinjenicom sto su bosanski muslimani sami sebi govorili da su "Turci", ili su ih tako drugi nazivali, ali to nije znacilo da misle da su pravi Turci. Dapace, za Otomanske Turke uvijek su rabili druge izraze: ili Osmanlija ili Turkuse.

Isto je tako ocito netacna pretpostavka da je u prvim godinama osvajanja Bosne bilo masovnog prisilnog prevjeravanja: proces je preobracanja bio u pocetku polagan i potrajao je vise narastaja. Premda nam nedostaje osobnih svjedocanstava o tome kako su se i zasto pojedinci odlucivali na prevjeravanje, nailazimo gdješto na komentare, kakav je bio i komentar spomenutog monaha, koji pokazuju da su ljudi dobrovoljno mijenjali vjersku pripadnost. Defteri isto tako svjedoce o prilično ravnodusnom drzanju vlasti spram odlucnosti nekih krscana da ustraju u svojoj vjeri: bilo je normalno da ljudi postanu muslimani i uzmu muslimanska imena, a da i dalje zive sa svojim krscanskim obiteljima. (Dzaja, Die "bosnische Kirche", str.84).

Ta nam praksa pomaze da shvatimo zasto su muslimani u Bosni zadržali slavenski nacin tvorbe prezimena po ocevome imenu: u prvim defterima ima mnogo ovakvih primjera: "Ferhat, sin Ivanov", ili "Hasan, sin Mihailov". U vrijeme kad su se ta imena po ocu ustalila kao prezimena, vecini muslimana bili su ocevi vec muslimani, ali su i dalje tvorili obiteljska imena na taj slavenski nacin, pa su tako nastala prezimena kao sto su Hasanovic ili Sulejmanovic.

Druga omiljena teorija o islamizaciji Bosne tvrdi da je islamizacija bila posljedica masovnog prevjeravanja pripadnika Crkve bosanske, koji su, prema svim verzijama ove teorije, navodno bili bogumili. Na prvi pogled ima neceg vjerodostojnog u toj tvrdnji: Crkva bosanska i velik porast muslimanskog stanovnistva u Bosni dvije su najizrazitije znacajke bosanske povijesti, a prva završava gotovo istovremeno, kada druga zapocinje. Sta bi moglo biti prirodnije, nego pretpostaviti da jedno objasnjava drugo?

Ipak, ta je teorija u svojoj najjednostavnijoj formi - netacna. Ta se dva fenomena mogu dovesti u neku vezu, ali je ta veza tek posredna. Proces islamizacije trajao je, kao sto smo vidjeli, kroz vise narastaja. Ako su glavni izvor novopecenih muslimana u svom tom razdoblju bili pripadnici Crkve bosanske, onda bi valjalo ocekivati da cemo u defterima naci podatke o velikom broju tih pripadnika, koji se postupno smanjuje, ali defteri pokazuju da je za gotovo 150 g. bilo u Bosni manje od 700 registrovanih pripadnika te crkve. Vec smo vidjeli da ima valjanih razloga da

vjerujemo da se Crkva bosanska uglavnom ugasila jos prije dolaska Turaka, i da broj njenih svjetovnih pripadnika godinama prije njene propasti ionako nije bio bogzna kako velik.

Mozda su neki od tih ljudi doista, kao sto nekoliko savremenika daje na znanje, objerucke prihvatili islam kako bi napakostili svojim katolickim progoniteljima. Ali prihvacanje Turaka objerucke, bilo je nesto sasvim drugo od takvog prihvatanja islama. Pojedinci koji su se tako ponijeli zbog svoje silne privrzenosti Crkvi bosanskoj, jamacno bi bili posljednji od svih ljudi koji bi se odrekli svoje vjere.

Bilo je pokusaja da se pronadju neke dublje duhovne veze izmedju teologije bosanskih "bogumila" i misticke tradicije u islamu, posebno u sufizmu derviskih redova. Medjutim, ako odbacimo kao sto moramo, "bogumijsku" teoriju o Crkvi bosanskoj, onda taj argument pada u vodu. Jedina veza koja se moze otkriti izmedju Crkve bosanske i islamizacije jest posredna i prilicno negativna. Ono sto slucaj Crkve bosanske pokazuje, to je da je Bosna imala neobicno krhku i izlomljenu crkvenu povijest u razdoblju prije dolaska Turaka. Na nekim podrucjima (Hercegovini i Bosni) nadmetale su se medju sobom tri razlicite crkve..

Posted by liberty

Vrh

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005
07:44

Mitovi o islamizaciji - by Strumann:

<http://www.iis.unsa.ba/posebna/mitovi/m...leksov.htm>

http://www.iis.unsa.ba/institut/du_edin.htm

Orbinni
Senior

Postovi:
1221
Pridružen/
a: 17 okt
2001
11:05
Lokacija:
Sweden

Vrh

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 07:45

Historijski pregled jezika u Bosni i Hercegovini - posted by marius_valentino

<http://bs.wikipedia.org/wiki/Historijsk...ercegovini>

Orbinni
Senior

Postovi:
1221
Pridružen/
a: 17 okt
2001
11:05
Lokacija:
Sweden

Vrh

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005
07:46

posted by vogonche

<http://www.srpskidespot.org.yu/>

Orbinni
Senior

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 08:26

ETNIËKI KORIJENI BOSANSKIH I HRVATSKIH SRBA

posted by HOP

Pod navalom Hrvata i Slavena romanizirani Iliri, Daèani, Traèani i ostali bježe iz ravnièarskih krajeva u manje nepristupaène planine ili se sklanjaju u dalmatinske gradove.

To su prvi obrisi srednjovjekovnih Vlaha-Romana tj.postslavenskog romanskog stanovništva Balkana,

Živeæi u planinama, razvili su specifiène zajednice tzv. "katuni".

Drugi val predstavlja osmanlijska najezda. Tako balkanski Vlasi pomalo se pomièu prema Zapadu (Zakonik srpskog cara Dušana zabranjuje ženidbu Srba s Vlasima).

Drugio dio vlaha stupa zajedno s Turcima prednjaèeæi u turskim ratovima te kasnije se naseljavaju u Bosnu pod Turcima.

Dakle, Vlasi postoje na istoku pod Turcima (najpoznatija Kneževina Vlaška), a i na zapadu pod Hrvatskim kraljevstvom (pod ugarskim i kasnije austrijskim carevima).

Valovi migracija XV. i XVI. stoljeæa mijenjaju etnièku sliku pojedinih bosanskih oblasti, napose zapadno od rijeke Vrbasa. Stanovništvo zapadne Bosne izbjeglo u Hrvatsku i austrijske pokrajine omogućilo je nesmetanu kolonizaciju pravoslavnih Vlaha, koji u zapadnu Bosnu dolaze dvama pravicima: preko sjeverne i središnje Bosne iz podrinjskih krajeva sjeverne Srbije, te iz crnogorskih i istoènohercegovaèkih krajeva.

Kako su turski Vlasi bili pravoslavne vjere, veliku æe ulogu u njihovoj srbizaciji imali srpska pravoslavna crkava. Lukijan Mušicki, episkop gornjokarlovaèke episkopije, o Vlasima u Vojnoj krajini piše kao o Srbima: "Sasvim zapuštene Srbe u Hrvatskoj od narodne propasti je spasio, dao im snažan narodni polet i ulio im snagu narodne svesti."

Proces srbizacije Vlaha ulazi u završnu fazu 80-ih godina XIX. stoljeæa kad se u životu hrvatskih Vlaha (Srba) javljaju novine Srbobran 1884. Osnovna ideja Srbobrana bila je ujedinjenje svih Srba u jednu jedinstvenu državu, a kako su svi turski Vlasi, kojih je bilo posvuda gdje se zaustavljala turska vojska i koji su austrijskom obrambenom politikom doseljavani na hrvatske prostore, bili proglašeni Srbima, tako je i stvorena logika velikosrpske politike "Srbi svi i svuda" te o potrebi ujedinjenja "vascelog srpstva u jednu zajednièku državu" koja æe uključivati i one Srbe koji nemaju etnièko porijeklo u srpskom narodu.

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 08:47

Spomeni starih Bosnjana

A zovom Stepan, sin gosodina bana Stepana, po milosti boziei gospodin vsem zemlam bosinskim, i Soli, i Usore, i Dolnim kraem i Humske zemle.

-darovnica knezu Vukosavu, sinu kljuckog kneza Hrvatina, zupu Kljuc, i svjedoci su naravno dobri **Bosnjane**.

Pisano 1322 god. u Miostri, "u gosti velikoga hizi u Radosavi"

-izmedju ostalog spominje se : " a sie pisanie svrsi se u gosti velikoga hizi u Radoslavi.

Az sveti Grgur, a zovom ban Stjepan, gospodin bosnski i brat moi knez Vladislav, veru i dusu otca nam gospodina bana i vseh roditel nasih i svoio knezu Vukoslavu sinu, kljuckog kneza Hrvatina i to pred DIDOM VELIKIM RADOSAVOM i pred starcem Radimirom i Zunboromn i Vlckom i pred vsom crkvom i pred Bosnom da ne u naju Vukoslav suzn ni pogublenik.

Stjepan Kotromanic

BI MILIOST NASA GOSPODINU JERE OSTAVI HRVATSKOGA GOSPODINA

Az sveti Grgur, a zovom ban Stjepan, sin gospodina bana Stjepana, po milosti Bozijej gospodin vsim zemljam bosanskm, i Soli i Usori i Dolnjim krajem, i Humske zemlje gospodin, i brat moj knez Vladislav:

Bi milost naju knezu Vlkoslav, sinu kneza Hrvatina Kljuckog, jere ostavi hrvatskog gospodina i Bapsice, - naju milost djela.

I dasva knezu Vlkoslavu za jegovu vjernu sluzbu dvije zupe: Banice i Vrabnju, od meje do meje, i u niju dva grada: Kljuc i Kotor.

.....

I zato, dasva knezu Vlkoslavu one zupe za jegovu vjeru - a one zupe bista nevjerne i stasta naprotivu nam polog Hrvata.

A tomu daru bise svjedoci dobri **Bosnjane**.....

Isprava Rajkovicima najvjerojatnije pisana 1366 god.

Va ime oca i sina i Svetoga duha, amin. Az rab bozji i svetoga Grgure, a zovom gospodin ban Tvrtko, po milosti bozjoj gospodin mnogim ZEMLJAM BOSANSKIM, GOSPODIN BOSANSKI, I SRBSKI, I SOLSKI I PODRINSKI, I MNOGIM STRANAM BOSANSKIM.

Pravi gospodon bzan Tvrtko: kada se behmo svadili, tada nas Stipan Rajkovic umiri i da nam nas grad Bobovac, a neda ga dati Ugrom. I za tu sluzbu dasmo mu Cuklje u Lasve, i dasmo mu Klopč u Brode i dasmo mu Brlosnik na Uzore Vlasi. I hvala njinju, stavljamo u veki amen. I s timi vasemi predasmo ga u VERU DEDINJU I VSE CRKVE BOSANSKE. I vse krstjane da mu je ruka. I da mu se ne more svrci vera krstjanska ni za jedin uzrok.....

I da mu se tam njegov dlj nepohudobi nikadar. I sto ga ne SUDI DID I DVA STROJNIKA s njim.

I da ne suzanj nikadar dokle je korien u Bosne crkve bozje. Da o tom ima crkva statii.

A tomu svidoci dobri **Bosnjane** :vojvoda Vlkac, zupan Crnul, knez Bogad, tepcic Belhan, knez Branko Prinic, knez Sladoje,....

Stjepan Kotromanic

(15. avgust 1332)

AKO **BOSHNIJANIN** BUDE DUZAN I POBJEGNE - DA MU NIJE VJERE NI RUKE OD GOSPODINA BANA

Utvrdi zakon ko je prvi bio medju Bosnom i Dubrovnikom, da zna vsaki chlovjek, koji je zakon bil:

Ako ima Dubrovchanin koju pravdu na **Boshnjaninu** - da ga pozove pred gospodina bana ili pred njegova vladaoca - roka da mu ne bude odgovoriti.

Ako **Boshnjanin** zapshi da nije duzhan - da mu nareche prisechi samoshestu, koje ljubo postavi banj rod.

Ako bude podoban od banova roda tko - da mu su porotnici od njegova plemena, koga mu hotenje.

A toj da se zna - da ne mozhe tehej pobjegnuti, a veche ne mozhe pred nikoga mu narechi.

A kto Dubrovchanin ubije ali posjeche u Bosni ili **Boshnjanin** Dubrovchana - taj pravda da je pred gospodinom banom, a osud da grede banu na njih.

Ako bude svada **Boshnjanina** z Dubrovchaninom u Dubrovnici - da sudi knez dubrovachki i sudje, a globa opchini.

Ako **Boshnjanin** uhiti Dubrovchanina za konja, a on bude ukraden ili uhushen, a pravi Dubrovchanin: "Moj je konj vlashti" volja: "Ja sam ga kupio, ne znam od koga", volja povije od koga je kupljen, volja prisezhe samoshest - chist duga da bude.

I ako **Boshnjanin** bude duzhan, a pobjegne iz Bosne z dugom - da mu nije vjere ni ruke od gospodina bana

I ako **Boshnjanin** izme dobitak dubrovachki na vjeru, i knjiga bude u Dubrovnici, ako knez i sudje poshlju da je knjiga prava - da je vjerovana, da plati Dubrovchaninu i bez prestavshtine.

Ako li tat ili husar uzme Dubrovchaninu u banovu vladanju, tko se uvje - da plati Dubrovchaninu i bez prostavshtine, a gospodinu banu vsaki shest volova na svoju glavu - i da se ne vrate

Ako rat bude, chesa Bog ulishi, medju Bosnom i Dubrovnikom, da gospodin ban da rok Dubrovchanom shest mjeseca, da si podju u Dubrovnik slobodno - na to im je vjera gospodina bana Stjepana

A Dubrovchane da zhivu Humskom zemljom u njih" zakonu - u prvom

A ovomuj pisanju svjedok:

zhupan Krksha i veliki vojevoda Vladisav Galeshich i Vukosav Tepchich, Radosav Hlapenovich, Stjepko Radosalich, Milosh Vukasich, Stjepan Druzchich, Budisav Gojsalich, Vladisav Vukasich, Mioten Drazhivojevich, Pribisav Milibratich

A od Zavrshja:

zhupan Ivahan Pribilovich, Vlatko Dobrovojevich, cheonih Hlap, Ivan Budisalich, Divosh Tihoradovich, Gojsav Vojsilovich, Branosh Cheprnjich, knez Pavao Hrvatnich, Stanac Vojsalich

A siju knjigu pisa Priboje, dijak veliki slavnoga gospodina bana Stjepana, gospodina svem **zemljam bosancem** i humscem" i Donjem" krajem" gospodin

Vladislav Stjepanovic

(Oko 1353. godine)

Az rab Bozji i svetoga Grgura, a zovom gospodin knez Vladislav, i gospoja kneginja Jelena, i niju gospodin ban Tvrtko, i njegov brat knez Vlk - dali su vjeru svoju gospodsku i prisegli su dumanadesete dobrih **Bosnjana** knezu Vlatku Vlkosalicu i njegovu djetetovi, da nije u njih svezanik ni taljenik ni porucenik, ni njegovo dijete. I da mu se ne moze svrci vjera, cesa ne ogledala ona dvanadesete, koja sta s njimi prisegla.

.....

I da ne moze prijeti nitkore u nasem gospodstvuje Vlatkova cloveka - ni sam ban Tvrtko, ni njegov brat knez Vlk, - bez volje kneza Vlatka. Na to su mu vjeru dali i prisegli! A tojzi vjeri i prisesi svjedoci - dobri **Bosnjani**

Jelena Kotromanic

(Godine 1354)

V" ono vrijeme, kada pride gospoja bana mati s Ugra i s svojim sinom, s knezom s Vlkom, i kada bi stanak na Milah vse zemlje Bosne i Dolnjih kraji i Zagorja i Hlmske zemlje - prisegla je gospoja, bana mati, i njen sin, gospodin ban Tvrtko dumanadesete dobrih **Bosnjane** knezu Vlatku Vlkoslavicu, a sizi su prisegli:

I volja koja bi kleveta, a ili obada ulizla na kneza na Vlatka, a ili u koju zavjeru zasal knez Vlatko - d amu nisu voljni uciniti nijednoga hudoga, dokole ga nije ogledala Bosna....

Stjepan Dabisa

(17. jula 1392. godine)

Takozde ze, i az Stefan Dabisa, po milosti jeho Bozanstva, kralj Srblijem, Bosni i Primorju, spodobljen bih carstvovati va zemljah roditelj i praroditelj nasih, tvore pravdu i ispravlja je pravila, cine milosti i zapisanija, viru ze daje gradovom i vladanjem, malim ze velicim,...

.....satvori milost kraljevstvo mi recenomu gradu Dubrovniku i vlastelem i opcini dubrovackoj po sih nasih listih i poveljah, za njih srdcanstvo potvrdismo im vse povelje recene gospode srbske, raske i bosanske i povelju gospodina kralja Stefana Tvrtka, koju je ucinil recenomu gradu Dubrovniku pod liti rozstva Hristova 1378 miseca aprila 10. dan, i ime vse povelje i svobodstine, zakone i uvite, pridnje i poslidnje, koje je njim ucinil i zapisal receni gospodin kralja Stefan Tvrtko, da je do vika recenomu gradu i jeho opcini tvrdo i neporocno nami i nasimi poslednjimi, pace da su vsegda stanoviti u svih recenih poveljah i u zakonih, uvitih u svobodsetinah recene gospode raske, srpske i bosanske.

I recenivlastele i poklisarje grada Dubrovnika primise i zavezase se kraljevstvu mi davati od recenoga grad i opcine srbski dohodak dvi tusici perper dinari dubrovackih, vsako godiste na Dmitrov dan, po zakonu i uvitu, kako su davali nasemu brau, svotopcivsemu gospodinu kralju Stefanu Tvrtku.

"kralj Srblijem i ime Stefan" je obavezno islo uz naziv srpske krune koju je ranije preuzeo kralj Tvrtko. "Kralj Srblijem" su se kitili i Madjarski vladari kada su pretendovali na Srbiju. Primitkom bosanske krune od pape ovi prefiksi se izbacuju. Pojam "srpska gospoda" se obavezno javlja u vezi okolike grada Dubrovnika i Huma. U ovom slucaju Stjepan Dabisa kao i

prethodnici pretenduje na "srpski dohodak" kojeg su ranije ustanovili srpski vladari sa Dubrovnikom.

Tvrtko Tvrtkovic
(24. juna 1405)
U OVU NEPRAVEDNU RAT

Uchinih s gospodinom hercegom i po svitu s vlasteli bosanscimi i vishe togaj, da je vidomo svakome:
Tko godi je Boshnjanin ali Kraljstva bosanskoga prije rata bil dlzhan komu godi Dubrovchaninu, volja na viri mu uzeto na gospockoj, a mozhe Dubrovchcanin tozi istinom pokazati - da se ima Dubrovchaninu vratiti i platiti.
I vsakoje ubistvo chlovichje, krviprolitje, koji su u ovuj i nepravednu rat uchinjena, i vsakoje rane i ubijenja i zle richi i hotinja zla, koja su bila meju bosanscimi ljudmi i dubrovchcimi, oboji obljubismo... i jednosrdno prostismo i blagoslovismo
I takozi pravimo i povelivamo:
Da nitko ne uzmozhe, niti smiti bude uspomenuti ni iskati krvi, ni ine osvete, ni vrazhde, ni u jedno vrime - dokoli stoji svit
Tko li se obrite, potvoriv se - da je gospodstvu mi neviran, i da se raspe.

*****"

SHTO SUDIJE ODLUCHE NITKO NE MOZHE POTVORITI

A shto je uzel vojevoda Sandalj i knez Paval Radinovich, volja ini **Boshnjanin**, ljubo Kraljstva bosanskoga, komu godi Dubrovchaninu dobitak, volja ine richi u siju rat, tomuj uzetju da je sudja knez Vukac Hranich i sh njim vlastelin drugi bosanski, koga sh njim kraljevstvu mi poshlje.

Stjepan Tomashevich
I MOJA CE PROPAST POVUCI ZA SOBOM I MNOGE DRUGE
(1461. godine)

Dojde glas kraljevstvu mi kako car turski Muhamed namjerava dojdueceg ljeta udariti s vojskom na mene i da je zato sve potrebno prigotovio. Tolkoj sili turackoj ja sam ne mogu odoljeti. Umiljeno sam molio ugarsku i bnetachku gospodu i Jurija Kastriota jeda bi mi u ovoj nevolji pohitali u pomoch, shto molim i tebe, svepochtenog, uzmozhnog i presvijetlog gospodina i oca. Ja ne ishem zlatnih brda, ali bih bio rad da moji neprijatelji kao i ljudi u mojoj zemlji uznaju kako mi tvoja pomoch neche uzmanjkati. Jere, ako **Boshnjani** budu vidjeli da u ovoj rati neche biti sami i da che im mnogi ini pomiochi - hrabrije che u rat iti i vojevati, a tagdi i turachka vojska neche bez straha u moje vladanje naprasno ulisti. Prilazi u moju zemlju su veoma teshki, a tvrde na mnogim mjestima nedobitne, tere ne dopushtaju da se prodre u moje kraljevstvo.

ZA MILOST NJEGOVE STARE GOSPODE I ZA SPOMEN I SLAVU BOSANSKU

Petar, istije Ohmuchevecha, po starini **Boshnjanin**, a radi nepovoljnog razumirja i pogube bosanske, prishashchah njegovijeh starijeh - sad je Dubrovchanin, koji za milost njegove stare gospode slozhi i postavi ovo rodoslovlje, za slavu bosansku i svakoga vridnoga **Boshnjanina**, dokole Bog dopusti i njegova sveta volja izvrshi
Pisano lita Hristova na 1482.

*****"

-Dominikanac Matija iz Zagreba pise 1327 god. o inkvizitorskoj sluzbi u Slavoniji i da bi se trebao podici krizarski rat protiv **Bosnjana** i Sklavena u Ugarskoj i Bosni.

-1334 papa Ivan XXII pise kako mu je stalo da vuci vise ne razdiru ovce u stadu Gospodnjem i zeli iskorijeniti hereticku zlocu te nalaze provincialu dominikanaca u Ugarskoj, da posalje svu svoju bracu protiv svih onih Transilvanaca, **Bosnjana** i Slavena koji su heretici.

- papa Inocentije VI salje 30.03.1356 skoro identican sadrzaj mletackom duzdu Ivanu Gradoniku i naravno opet **Bosnjani** i

Sklaveni odvojeno.

- 1347 biskup Pelegrin pise da franjevci mogu djeliti sakramente po Bosni iako su **Bosnjani** izopćeni.

- U biljeskama sa Bazelovskog koncila 1432 god. termopiški biskup Nikola pise:

"**Bosnjani**, koi su zarazeni manihejskom zabludom mogu se vratiti u krilo katolicke crkve."

- Borelli-vukasovicev grbovnik - kraj XVII vijeka

"Poslije nesretnog sloma bosanskog kraljevstva mnogi **Bosnjani** spasili su se bijegom u Dalmaciju, na njezina ostrva, Dubrovnik, Napulj, Apuliju, Istru i Vatikan.

Stjepan Ostoja

(6. januara 1404)

DASMO MU SVE ONO STO JE NJEGOVO BILO

Dajemo viditi svakomu cloviku komu se dostoji - da mi prizvasmo k sebi vojvodu Pavla Klesica.

.....

I s timi ga s vsim pridasmu gospodinu didu i njegovim strojnikom i svojoj Crkvi bosanskoj, u njih obarovanije.

I da mu se ne ucini nikdare nijedno hudo - sto ga ne bi ogledala Crkve bosanske i vlastele bosansci.

Radosav Pavlovich

(25 oktobra 1432)

I zato... dajemo na vidjenje svakomu chlovjeku komu se podoba i pred koga lice ov list nash otvoren dojde, a ili bi pred gopsodina cara turskoga, a ili pred gospodina kralja ugarskoga, a ili pred gospodina kralja Tvrtka bosanskoga, **ILI INOGA BOSNJANINA, A ILI GOSPODINA SRBSKOGA A ILI LATININA**, a ili ine vrste chlovjeka:

Uchinih dobri i pochtjeni mir i pravo, milostivo i ljubovno bractvo i srdchane prijateljstvo s knezom i vlasteli i sa vsom opchinom grada Dubrovnika, onakoj na vse - kakoto je bilo medju nami i prvo rati... takoj da je i sada, i bolje, u vijeki vjekoma, amin

*****"

Vladislav Hercegovich

(15 avgusta 1451)

I joshte... zapisuju, hochu i tvrdju, da - dopustiv mani Gospod Bog gospoctva - da nisam voljan, ni da mogu, nikadare zabraniti ni zaustaviti ni jedne moje ljudi, ni Vlahe ni Srblje, slobodno hoditi u Dubrovnik, trgovati tako soli kako ine trge i vse ine svoje posle slobodno opraljati; pache, ni ine gospode ljudi da nisam voljan priko nashega kotara ustaviti, ni braniti hoditi slobodno svojimi trzi i s inimi svojim opravami u Dubrovnik

Obituju i zapisuju... da nisam voljan, ni da mogu uchiiniti gabelu od prodaje soli nigdir u vsem nashemu kotaru, razma od onih gde su naredila gospoda stara prva, bosanska i srpska, a toj jest: jedno u Drivih, a drugo u Dubrovniku, tretje u Kotoru, chetvrto u Zeti, u svetoga Srdja na Bojani

*****!"

Sandalj Hranich

(4. marta 1410. godine)

Ni nje kuche, ni nje opchine, ni nje udrzhanije, doma nje i nashega, kako pristoji sinu u matere svoje, do lahka i do teshka vremena i do vsega stho prihodi...

...dokoli bi ne bilo matere mi, rechene gospoje banice Anke, suprochu meni takovo uchinjenje kako bi mogli rechi dobri ljudi ki se imenuju od Bosne i od Hrvat" i od Bnetka i opchine dubrovachke - da je za to podobno ostaviti sinu mater svoju

...

Takozhde zhe i meni svojemu rabu za milost' svojego bozhastva darovi procisti mi odrasli bogosadni va rodi mojem' i

spodobi me sugubim viencem jako oboja vladichastva ispravljati mi pr’vi od isprva bgodarovani nam zemli’ Bosne, potom zhe gospodu mojemu bgu spodobl’shu me nasledovati pr’stol’ mojih praroditel’ gospode sr’pske zanje bo ti behu moi praroditelje va zemalnem car’stvi car’stvovashe na nebesno car’stvo pr’selishe mene zhe videshtu zemlju praroditel’ mojih’ po nih ostavshe i nemushtu svojego pastjera i odoh v srpsku zemlju zhelaje i hote ukr’pit prestol’ roditel’ mojih i tamo poshad (poshavhsi) venchan’ bih bgodarovanemi vincem na kraljevstvo praroditel mojih jako bit mi, o H’ste Ususe, blagover’nomu i bgom postavljenomu Stefanu kralju Sr’blem i Bosne i Pomorju i Zapadnem stranam.

U prijevodu - pranana mi je bila Srpkinja, te polazem pravo na srpsku krunu u ovom momentu kada nemaju nasljednika i zato odoh u srpsku zemlju(preko Drine), da preuzmem krunu.

Pisao Tvrtko

Druga povelja je povelja bosanskog bana Stjepana Kotromanica (1322-1324)
V" ime otca i s(i)na i svetoga d(u)ha. Az" (jaz) sveti Gr"gur" a zovom" ban" Stjepan", sin" g(ospo)d(i)na bana Stjepana, po milosti b(o)zhiei gospodin", i brat" moi knez Vladislav". Bi milost naju knezu knezu VI"koslavu, sinu kneza Hr"vatina kluchkoga, ere (jer) ostavi hr"vat"skoga gospodina i Bapshice naju milosti dijela i dasva (dvojina od dati) knezu VI"koslavu za egovu vjernu sluzh"bu d"vi zhupe: Banice i Vr"banu, ot mee (meje=medje) do mee i u niju dva grada: Kluch" i Kotor", dasva mu u djedinu i u isklad" u vjeki emu i egovu posljednjemu (nasljedniku) dokole e nashe sjeme u Bosni i dokole e vjer"n" nam" VI"koslav". I jako (ako) bi bzhi osuenik" u djet"ci VI"koslav", komu hoshte dati, vol"n e. Da ot" onoga sluzhi gdnu banu i da on"dje nije ni ed"noga dohot"ka k" nam" ni sada raz"ve (osim) k"da hoshte VI"koslav": I da nije inoga vldca on"dje raz"ve da su vladav"ci kneza VI"koslava: I da od onoga sluzhi gdnu oruzhiem", kako mozhe najbole. I zato dasva knezu VI"koslavu one zhupe za egovu vjeru ,a one zhupe bista nevjerne stasta naprotivu nam" polog" (pored) Hr"vat" (Hrvata)
A tomu bishe svjedoci dobri **Boshnane**: i (nabraja svjedoke)
A siju knigu pisa Priboe, dijak" velikoslav"noga gdna bana Stjepana na Milih"

Stjepan Tomas
(22. avgusta 1446)
PRIDASMO IH DIDU MILOJU I DIDU KON DIDA

.....da im se toj ne ima poreci ni potvoriti ni na manje donesti, ni za jednu neviru ni zgrihu kraljevstvu nasemu, sto ne bi ogledano gospodinom didom i Crkvom bosanskom i dobrimi **Bosnjani**.

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005
08:51

VLADIMIR ÆOROV/Æ - ISTORIJA SRBA:

http://www.rastko.org.yu/rastko-bl/isto...dex_l.html

BOGOMILSTVO KAO SOCIJALNI I POLITIËKI PROBLEM
Pilar

<http://www.geocities.com/Athens/Troy/9892/bhpilar2.html>

Tekstovi i prilozi o historiji:

<http://www.progressive-bih.com/esso/bosna.html>

Orbinni
Senior

Postovi:
1221
Pridružen/
a: 17 okt
2001
11:05
Lokacija:
Sweden

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 08:52

Opis grada Banjaluke u XXVII-om vjeku. (Celebija)

Evlija Celebija Stara varos i seher Seher se stere od jugoistoka prema sjeveru u duzini jednog sata s obje strane rijeke Vrbasa, ali s jedne i s druge strane uzak. Pored toga sto pokraj svih kuca tece ziva voda, svaka bolja kuca (handan) ima vinograd, bascu i ruzicnjak, civan kao zemaljski raj. S jedne strane sehera na drugu prelazi se na tri mjesta preko drvenih mostova na rijeci Vrbasu.

Ima svega cetrdeset i pet mahala, a najnaseljenije su: Ferhad-pasina i Saraj mahala. U svemu ima tri hiljade sedam stotina lijepih ceremitom i shindrom pokrivenih kuca u dobrom stanju. Od visokih dvorova(saraj) isticie se kajmakamski dvor, koji je vrlo lijep. Ferhad-pasin dvor je na lijepom glasu.

Djamiije

Muslimanskih bogomolja(mihrab) ima cetrdeset i pet. Izmedju svih djamiija isticie se poput carske Ferhad-pasina djamiija. Svi su joj dijelovi pokriveni olovom. Lijepa je takodjer i Stara djamiija(Careva). Medrese Ferhad-pasina je glasovita.

Mektebi

Ima ih jedanaest. Najpoznatiji su Ferhad-pasin mekteb i mekteb nekog Dzevri-zadea.

Javna kupatila(hamami) Lijep je i poznat Ferhad-pasin hamam. Njegova vruca voda ilidza je ljekovita, a zgrada joj nije tako lijepa. U svakoj boljoj kuci postoje kucna kupatila s pecima(sobali hamam).

Carsija

Ima tri stotine ducana, jedan bezistan, koji je sagrađen od tvrdog materijala. U njemu je i sada na kapijama s obje strane provucen gvozden lanac. On se sastoji od stotinu ducana.

Javne kuhinje

Tu se nalazi Gazi Ferhad-pasin imaret, veledusnu sofriu i danas besplatno uzivaju putnici i namjernici, a upravitelj (muteveli) mu je njegov sin Mehmed-beg.

Klima i stanovnistvo

Buduci da je klima vrlo prijatna, ovdje zive starci i mladici, velikasi i prvaci, iskusni ljekari i ekonomi, dobri i pobozni ljudi, sejhovi, pisci i pjesnici, zanatlije i razni vjestaci. Ima vise cesama, sebilja i crkava.

Poljoprivredni proizvodi

Sije se mnogo krupne psenice, zobi, prosa, jecma i heljde. To je vrlo bogat seher. Za jedan bakari penjez dobije se oka odlicna hljeba, a oka govedjeg mesa staje tri penjeza, kablica jogurta jedan penjez, a sam Bog zna koliko ima masla i meda.

Zanati

Od gvozdrenog alata izradjuju se vrlo dobri cekici, sjekire, gvozdja na plug i razne vrste kopalja.

Jelo, voce i pice

Specijaliteti su im bijeli katmer-cureci i bijela pogaca u pepelu, a kajmak baklava u Ferhad-pasinom dvoru je takva da joj nema ravne na nastanjenom dijelu zemlje. Ona je toliko socna da na nju metnes tepsiju utonula bi. To je slatka i ukusna baklava. Od voca, medjutim, tresnje budu toliko slatke, socne i ukusne da ime nema ravnih u Rumeliji, Arabiji i Persiji. Svi smo se divili ovim socnim tresnjama. Ona je po ukusu vrlo slatka i socna, a djeluje dobro i na probavu.

Poznate su takodjeru tom kraju dunje i jabuke. Kupus, koji zovu "kopuska", ima glavu veliku kao kazan, a listovi su mu socni kao tanki listovi nisheste.

Bosnjak za ovaj kupus kaze: "Allah mi je din(vjera), a kupus imam(vjerovanje)" - i jede ga do crkavanja.

Od pica im je glasovito kozje mlijeko, surutka, medovina, sok od visanja, hardalija, ramazanija(vrsta rakiije), eksrakt od pelina i ekstrakt od nane(nane rakisi).

Izletista

Na sedamdeset mjesta imaju izletista. Od svih najglasovitija je Ferhad-pasina basca.

Zanimanja i nosnja stanovnistva

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

Jedan dio stanovništva su trgovci. Oni dolaze i odlaze i u Beograd, Skoplje, i Solun. Drugi dio su opet gazije i borci za vjeru. Jedan stalez su sluzbenici casnog serijata, jedni su bastovani, jedni su ulema, a drugi stalez su privrednici i zanatlije. Svi stanovnici nose krajisko cohano odijelo, cohane dolame, uske caksire s kopcama i pletene opanke, a na glavu stavljaju zelene krajiske kalpake. Sve im zene nose cohane feredje, a na kape stavljaju jasmake od tankog bijelog platna i idu vrlo uljudno.

Jezik i frazeologija Jezik im je bosanski.

Oni svoja imena skracuju, pa Hasanu kazu Haso, Musau - Muso, Memiji - Memo, itd.

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 09:04

Zapis dr. Augusta Heimera 1903 god. - Banja Luka

Iz Jajca vodi izvanredan put prvog reda duzinom Vrbasa prema sjeveru do skoro najveceg bosanskog grada Banjaluke. Banjaluka moze vaziti kao tip muslimanskog balkanskog grada sredje velicine u niziji. Svaka kuca je ustvari cjelina za sebe koju unutar visoke ograde okruzjuje jos jedan visoki vocnjak. Kao sto orjentalac ne racuna s vremenom, tako on ne racuna ni sa prostorom, pa se zato Banjaluka, favorizirana prilikama, proteгла kilometrima dugo. Gradske cetvrti leze medjusobno razdvojene bascama, s puno sunca, mirisa i tekuce vode.

Banjaluka je prvobitno bila rimska kolonija i zvala se Servitium. Ostaci jednog rimskog kupalista kao i sedraste pecine kraj Vrbasa, koje su, ocigledno, koristili Rimljani kao javna kupalista, jos su uvijek svjedocanstvo o tim starim vremenima. U vrijeme bosanske kraljevine Banjaluka je imala neznatno znacenje - bila je samo jedna mala cvrsta tvrđava izmedju Jajca i Berbira(B.Gradiska). Prvi su Turci uocili taj odlicni položaj i ucinili mjesto gradom viseg ranga. Mnoge borbe i pokolji izvršeni su u ravnici kod Banjaluke i ispred gradskih zidova, a 14. Avgusta 1878 položio je taj narod posljednji test od roditelja naslijedjene hrabrosti.

Sadasnje predgradje Gornji Seher je taj stari turski grad - zanosni kaos od sakrivenh kuca u gustim bascama, grobalja sa oborenim kamenovima neobicnog oblika, vodenicnih tockova, vodene huke i obalnih pecina. Na jednom ogradjenom travnjaku stoji pod vedrim nebom mimber od kamena - to je prekrasno molitveno mjesto Sulejmana. Tokom svojih mnogih ratnih pohoda prema Becu, pravio je veliki sultan ovdje predah da se moli. S turskim nagrobnim spomenicima nasijane livade posreduju prijelaz od Gornjeg Sehera prema srednjim dijelovima grada koje presijeca Vrbas. Sve je zeleno u ovom gradu - basc, pa i rijeka je cak zelena sa svojim visokim obroncima obale pokrivenim travnatim tepihom.

Carsija sa svojim karakteristiknim ducanima, koji su osim toga radionice i magacini, daje, narocito u vrijeme pijacnih dana zivu sliku. Posebno je interesantno posmatrati seosko stanovnistvo u njihovim nacionalnim nosnjama. Nigdje se ne moze vidjeti toliko lijepih, sarenolikih nosnji, lanenog platna i pregaca, kao u seoskih zena ovdje u Banjaluci. K tome dolaze i razne frizure, neobicne pokrivace na glavama, divni zlatni i srebrni nakit, veseli osmijesi, pa premda i nisu uvijek takodjer uvijek lijepa lica - sve je jedna slika koja odgovara licnoj radosti. Na ulicama smo takodjer vidjeli i Jevrejke - Spanjolke - cesto s lijepim licima, crnim sijevajucim ocima i ponosnim drzanjem. One su cinile najostriju suprotnost prema muslimanskim zenama, koje se plasljive i pokrivene kradu duz kuca, kao da su pripadale pariji(pleme, kasta robova).

U ducanima se kupuju posebno lijepi zlatni, srebrni i filigranski radovi, kao i bosanske pojasne kopce. Oko carsije se siri krug muslimanskih cetvrti u kojima otmjeniji dio banjaluckog muslimanskog zivlja ima svoje stanove. Od 15 000 stanovnika oko polovina su muslimani, a ostali pravoslavci, katolici i jevreji.

Konak, raniji stan turskog pase, sada kotarska rezidencija, kao i Ferhad-pasina djamija, cine centar ovog dijela grada. Banjaluka ima vise od 30 djamija. Pored djamije nalazi se i muslimanska citaonica - sada ne samo zdanje s citaonicama, nego i kasino s klupskim lokalima za sastanke, predavanja itd.

Iz te tihe muslimanske cetvrti dolazimo u evropski dio grada, gdje dame nose suknje s dugim dodatkom pozadi i sesire, sto izaziva uzas kod domicilnog zivlja. Tu imamo obje zeljeznice stanice, moderne hotele, butike, fabrike, skole, bolnicu, kasarne, kao i lijepe zasade. U jednoj kafani smo sjeli i citali najnovije novine iz Beca i Budimpeste. Pored nas je prolazio jedan sprovod s vostanicama i zastavama, sa opaticama i djecom iza lijesa. To nas je podsjetilo da je Banjaluka takodjer i katolicki centar, da ima biskupa i dvije rimokatolicke crkve, jedan ortodoksni tempel, i jedan veliki trapisticki samostan - Marija Zvijezda. Trapisti se vrlo cesto vide na banjaluckim ulicama. Gologlavi sutljivci u

Vrh

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

svojim sivobijelim mantijama s kapuljacama puno podsjećaju na dervise. Njihova stroga pravila sutnje jedno su im otvorili Bosnu i zastitili ih od narodnog fanatizma. Protjerani iz oblasti Rhen 1868 trazili su uzalud ovi monasi da se nastane u krscanske zemlje. Na kraju im je sultan dao utociste u blizini Banjaluke, gdje su kupili plac na desnoj obali Vrbasa i osnovali svoj samostan. U tom samostanu vladaju pravila sutnje u njihovoj punoj strogoci. I mozda je bas ta strogoca, koja impresionira stanovnistvo tako jako, da su sve vjeroispovjesti gajile beskrajno postovanje prema trapistima. Ukljucujuci i najstrozije dervise, nko nije vodio tako strog nacin zivota kao oni.

Vrh

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 09:06

Historija Islama u Bosni

Stvarno duhovno sazivljavanje sa islamom moglo je doci i dolazilo je tek sa protokom vremena, stalnim učenjem i vrsenjem propisanih vjerskih obreda. Taj je proces tekao sporo, jer u prvo vrijeme sirenja islama Bosni nije bilo dovoljno imama. U pravilu je samo u utvrdjenim gradovima postojao za potrebe vojske jedan imam, koji je i sam bio mustahfiz, odnosno clan tvrdjavske posade. Stanje se u tom pogledu postepeno mijenja, nastankom seoskih muslimanskih naselja i kasaba, sa uredjenim mahalama, okupljenih oko muslimanskih kulturnih ustanova, kao sto su djamije, mesdjidi, tekije i imareta. Tu su vec stvoreni uslovi za redovnu vjersku poduku i pouku. Odrasli su jednako kao i djeca, ucili na jednom stranom jeziku molitve ciji su pravi i puni smisao tek pocinjali postepeno prihvatati i shvatati.

Opcenito se moze reci da su u Bosni, posebno u gradovima, pravljeni neki ustupci u odnosu na vjerske propise, kada je u pitanju trosenje i proizvodnja alkoholnih pica. Tu je odredjena tradicionalna kultura cesto preovladavala jer je, uprkos vjerskoj zabrani, rakija bila u neku ruku "nacionalno pice" Bosnjaka kao i ostalih slavenskih naroda. Vino se uglavnom izbjegavalo, ali su se trosile razne sire. Evlija Celebi medju sarajevskim picima spominje na prvom mjestu "nevareno vino", odnosno muselez, sto na arapskom znaci sira ili most. Slicno pice Evlija je nasao i u Blagaju, gdje se spravljalo od divljih sipaka. Muselez se u jednoj narodnoj pjesmi spominje skupa sa serbetom:

"Sta je hajrula da nije Bosna potekla serbetom, a Neretva muselezom." U Sarajevu se trosila kako pise Celebi, i hardalija, jedna vrsta mladog vina kojem su dodavani gorusica i drugi zacini. Hardaliju u Bosni spominje i Paul Rycaut. Kao specijalitet Sarajeva Evlija Celebi istice ramazaniju, pice koje se "pravi od grozdza" i "s nogu obara covjeka". Najbolju vrstu ove ramazanije imaju imami. To je prijatno pice koje jaca za molitvu???? Medjutim onaj koji pije pravo vino, nesrecnik je kojeg stanovnici Sarajeva izbjegavaju. Medju glasovitim picima Banja Luke, Celebi spominje peloniju, vjerovatno ekstrakt pelina, te nane-rakisi, ili modernim jezikom receno - mentol-likier. U Bosni se jos spravljala i pila medovina, poznato pice starih Slavena.

Opcenito se moze reci da je u Bosni u jednom razdoblju od oko 150-200 god. doslo do sveobuhvatnog asimiliranja islamske civilizacije u svim oblastima ljudskog zivota. Tu je ipak postojala razlika izmedju sela i grada. Dok je u gradovima islam u pogledu vjerskih duznosti i zivotnih pravila i obicaja dosljednije postovan i primjenjivan, dotle se u zabacenim selima cesto sretala jedna heterogena vjerska praksa.

Tako je za podveleske muslimane zabiljezeno krajem XIX-og vijeka da "ne vrse redovno propise Muhammedove vjere", "ne kupaju se cesto" i "rijetko idu u djamiju". Posebno je zabiljezeno da "ne kriju zene kao drugi muslimani". Muslimanke tu idu "otvorena lica". Obavlja sve poljske radove, cuva stoku i pri tome uz kakav rucni rad pjeva "da se razlijezu brda i doline". U kuci slobodno stupa u razgovor sa strancem, pa makar to bio i "inovjerac", gleda ravno u oci itd.

Savremenici su zabilježili da se u mnogim krajevima Hercegovine, zatim u okolini Cazina, dolini rijeke Rame i drugdje muslimanke nisu krile sve do pred kraj XIX-og vijeka. Celebi takodjer biljezi ljepotu i rumenost Bosanki po gradovima. U pravilu, djevojke se u odredenim drustvenim slojevima nisu krile sve do udaje. O tome svjedoci svojim pismima Ahmed Djevdet-pasa, koji je kao carski mufetis(inspektor) boravio u Bosni 1864-te, kako bi proveo organizaciju nove vojske. On pise kako u Bosni "djevojke od dvadeset dvadeset i pet godina hodaju i asikuju bez feredje". Umjesto feredje, pise Dzevdet-pasa, Bosanke "pokrivaju glavu salom i jednom rukom drzeci oba kraja idu vrlo uljudno". Izgled da je obicaj pokrivanja lica kod muslimanki u Bosni preovladao tek poslije austro-ugarske okupacije. Na to ukazuje i navod sarajevskog arhimadrita Kosanovica, da se do okupacije BiH "malo koja turska djevojka zaklanjala" i da su sve do tada isle zagnute sarenim boscama i otvorena lica.

Ibrahim-beg Basagic, je po selima Bosne i Hercegovine zaticao površno islamizirano stanovništvo. On je otkrio, medju ostalim, da se nisu vjenicali pred kadijom, nego prema svojim mjesnim obicajima, pred nedoucenim seoskim hodzom.

Valja napomenuti da je Celebi zabiljezio jos par osobitosti kod Bosnjaka. U prvom redu imena i biljezi kako Bosnjaci za

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

razliku od ostali muslimana svoja imena skracuju te je Mehmed-Meho, Ibrahim-Ibro, Sulejman-Suljo,...itd. Navodi takodjer jedan ratnicki obicaj i kod muslimana i krscana po Krajini, Lici i Hercegovini - naime - davanje svoje vjere i uzimanje tudje - kao jamac na vjernost i pomoc u nevolji. Zarobljeni krscani i muslimani su jedan drugom davali svoju vjeru koja se poslije vratila tek ako jedan drugog izbave iz ropstva. Vise o tome u sljedecem postu.

U XVI-om vijeku u Bosni dolazi do masovne pojave jedne sekte ili reda kojem je bio osnivač Hamza Bali Bosnjak iz Gornje Tuzle. Radi se o sinkretickom islamsko-bogumilskom redu koje neki nazivaju i hamzevijskim. Tadasnji vezir Mehmed-pasa Sokolovic se surovo obracunavao sa javnim pristalicama a Hamzu Bosnjaka je dao pogubiti 6.6. 1573-ce godine. 11.10. 1579-te godine jedan pripadnik tog reda, Bosnjak preobucen kao dervis je izvršio atentat na Mehmed-pasu i ubio ga tokom jednog prijema, sto se moze tumaciti i kao cin osvete.

Raycat biljezi u Bosni velik broj pripadnika sekte kadezadeli koje Beseskija vijek poslije spominje pod imenom kadici. Ovu je sektu osnovao izvjesni Bigali-ef. i bia je rasiren po Bosni tijekom XVII.og vijeka. Bigali-ef je uveo neke izmjene i dopune u neka islamska pravila i postupke, posebno kod ukopa umrlih. Rycat pise da ova sekta ima jos pristalica medju muslimanima u Rusiji. A. Solovjev ove pojave objasnjava "duplim moralom bogumila", odnosno stovanjem i Boga i Sejtana istovremeno. Bog je gospodar onog a Sejtana ovog materijalnog svijeta. Takva bogumilska gledista su se dugo drzala medju Bosnjacima i pored primanja islama.

Razne obicaje paganskog porijekla bosanski muslimani su, u skladu sa islamskim propisima, zamijenili dovama. Postojale su razne prigodne dove, kao sto su uspavanke ili dove pred spavanje, dove poslije jela, hair-dove(blagoslov), bed-dove (prokletstvo), hafirske dove - te u vrijeme velikih susa vrlo cesto kisne dove, na koje su izvodjena i mektebska djeca. Medju muslimanima u Bosni su od pamtivjeka bile poznate godisnje dove koje su odrzavane na otvorenom prostoru, na tkzv. dovistima. Mnoga poznata dovista u Bosni nalazila su se i nalaze na mjestu nekadasnjih bogumilskih hiza. Poznato je da Crkva Bosanska nije imala sakralnih gradjevina i odlucno je zabranjivala gradnju. Umjesto toga izabirana su mjesta u prirodi na otvorenom - po nekim tvrdnjama stara paganska svetilista. Ova mjesta se jos zovu i crkvista. Dove pod otvorenim nebom su se odrzavale u tacno odredjene dane u godini koji nisu bili vezani za pokretni hidzreški kalendar, nego su bili tacno utvrdjeni. Ove godisnje dove su u pravilu odrzavane utorkom, pa ih je narod zvao dove utorkovace. Mozda je jedini izuzetak u tome bila dova na Ajvatovici kod Prusca, koja se odrzavala svakog sedmog ponedjeljka po staroslavenskom prazniku obilježavanja proljeca - Djurdjev-danu(ili Jurjevu). Dova se odrzavala u znak sjecanja na Ajvaz-dedu, i kako je doveo vodu iz planine u Prusac. Neki historiciari smatraju da je Ajvaz dedo bio kriptobogumil i musliman u isto vrijeme, cak i hamzevija, zbog molitve na starobogumulskoj hizi, i zbog prefiksa "dedo" - a najvisi bogumilski dostojanstvenici su imali titulu "did, djed". Ajvatovica je bila poznata u narodu i kao "mala Kaba". Drugo doviste je bila Brateljeviccka pecina kod Kladnja. Dovista su bila i u dolini Sprece, Toplici kod Zivinica, Karicima kod Varesa. Na dovu u Karicima su dolazili samo muskarci i redovito posjecivali dervisi koji su tu pritom odrzavali zajednicku molitvu - halkai-zikr. Dovista su zatim bila u Preljubovicima, Turkovicima, Miletine, Krusevci, Sasevci, Vrucici (Ozren), Drincici, Petov do(Vratar), Dumanjci(Borike), Kutino groblje(Rogatica), Poljanici(Rogatica), Toclice, Gvozdevici.

Na sva ova dovista se osim na Ajvatovicu dolazili utorkom i ravnalo se prema Jurjevu(Djurdjev-danu). Nije zabiljezen nigdje u islamskom svijetu ovakav obicaj.

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 09:07

Ratnicka razmjena vjere

Bez neke moguće paralele sa danasnjim vremenom vrijedi malo podsjetiti na jedan stari i pomalo cudan ratnicki obicaj koji je bio normalna pojava u B. Krajini, Kninskoj krajini i Hecegovini - u XVII i XVIII-om vijeku. Naime, radi se o vrlo dinamicnom predjelu gdje su se povazda vodile carke, lokalni ratovi,... u predahu izmedju oficijelnih ratova. Ovo je bio predio naseljen uglavnom ratnicima i granica se neprestano pomjerila, gradovi padali iz ruke u ruku itd. Iako se radi o ljutim neprijateljima s obje strane, zabiljezeno je u mnoštvo zapisa uzajaman respekt a posebno jedan obicaj - prosto receno - razmjena vjere - u prakticne svrhe naravno. Radi se o periodu bez morala i obicaja ratovanja, konvencija, zastite civila, preriudu gdje je roblje i paljenje ljetine bila normalna pojava. Medjutim, ratni zarobljenici su imali svoju cijenu i obicno je postojao otkup, tako da se cesto desavalo da se pobjednici jagme za zarobljene ratnike jer je svaka ziva glava kostala finih para. Desavalo se da se djamiye podignu od otkupa pokojeg zarobljenog oficira kao napr. Ferhadija i takvi su po pravilu dospijevali u ruke pasa, begova, i drugih visoko rangiranih vojnika.

Vrh

Postovi:
1221
Pridružen/
a: 17 okt
2001
11:05
Lokacija:

Obicna vojska je dijelila ostale zarobljenike i obicno je jedan zasluzan vojnik dobijao jednog zarobljenika kao ratni plijen. Tako je bilo i na drugoj strani kod krcanske vojske a pogotovo kod domacih ratnika diljem spomenutog prostora. I onda dolazi najzanimljiviji dio. Bilo je normalno, u par perioda i preovladavajući obicaj da jedan drugom daju vjeru. I ratni zarobljenik, i vojnik koji ga posjeduje. Daju vjeru u tom smislu kao rijec i postenje da ce se jedan drugom oduziti. Ukoliko nije bilo nista od otkupa a to se u par perioda cesto desavalo - zarobljenik se oslobadjao sa obecanjem da ce pomoci ukoliko ovaj drugi dopadne zarobljenistva. I to se desavalo - da pobjednik dobije zarobljenika na bojnopolju kao plijen i poslije ga oslobodi uz jamstvo da ce ovaj sretnik pomoci ovom koji ga pusti ukoliko dopadne ropstva. Poslije bitke je bilo normalno da se pobjednicka strana razmili po zarobljenicima i ukoliko se "stari znanci" prepoznaju, to je znacilo - usluga za uslugu. Zarobljenik koji je nekada bio u obrnutoj situaciji se pusta, uz precutno odobravanje prisutnih a radilo se to i krisom - tek ukoliko bi pasi pobjedniku palo na pamet da ih sve pogubi ili posalje kao roblje na galije. Taj obicaj nije nikad nigdje bio zvanican, niti zapisan kao zakon, jer ga ni postojeci zakoni nisu opravdavali a ni vjerske knjige. Obicaj je nastao spontano iz ciste prakticnosti i da bi imao vecu snagu - na simbolican nacin se razmjenjivala vjera. Jedan drugom dadnu svoju vjeru i to ih je obavezalo do groba. Radi se o ljudima ratnicima, kojim je postenje i data rijec imala daleko vecu tezinu nego neko moze pretpostaviti. Za kraj evo odlomka iz Celebijinog putopisa i kako su taj obicaj dozivjeli on i vojnici koji su iz drugog kraja dosli tu vojevati. Godina nije spomenuta, to je sredina XVII-og vijeka i Celebija je sudionik jedne bitke na planini Prolog kod Livna. Krcanska vojska je iz Sinjske krajne upala u livanjsko polje i doslo je do bitke u kojoj vojska sastavljena od domacih Bosnjaka i garnizona izvana - savladala krcane i raspodijelila zarobljenike po glavi kao ratni plijen. Igrom slucaja Sejdi Ahmed pasa je dosao na ispomoc domacim ratnicima i kao najvise rangirani odlucivao o raspodjeli plijena. I odlucio je da se imaju svi zarobljenici pogubiti sto je izazvalo negodovanje medju gazijama jer je to bilo za njih cisto bacanje para. I onda Celebija pise:

Jedan krajiski gazija, medjutim, bio je sakrio jednog krcanina haramiju pod kozu. Kad su tog junaka i onoga nevjernika koga je on cuvao prijavili pasi, pasa se rasrdio i naredio:

- Odmah mi dovedite toga covjeka i zarobljenika kojeg je sakrio.

Kad su obojica dosli na stratiste i kad je pasa naredio.

- Odmah krvnika! - ovaj se junak savio oko vrata svoga zarobljenika, te pomazuci i placuci rece:

- Aman, veliki veziru, ja sam se s ovim zarobljenikom pobratio na bojistu, mi smo jedan drugom dali vjeru. Ako njega pogubis, on ce s mojom vjerom otici u raj i to ce za mene jadnika biti steta; a ako ja umrem, pri meni ce ostati vjera ovog zarobljenika koga sam ja pobratio, pa cemo oba u pakao, te sam opet na gubitku.

On se bio slozio na svoga zarobljenika, i nije ustajao s njega.

Kad je odvazni pasa upitao:

- Hej, gazije, sta je ovom covjeku?

Serhatske gazije mu odgovorise:

- Kad nasi junaci na ovoj nasoj krajini padnu u krcansko ropstvo i tom prilikom jedu i piju za stolom, oni se pobrate s krcaninom i zakunu mu se na vjernost. Krcanin da vjeru muslimanu da ce ga u slucaju potrebe izbaviti iz nevjernickog ropstva, a musliman, opet, zada vjeru krcaninu i rekne: " Ako ti padnes nama u ropstvo, i ja cu tebe izbaviti od Turaka."

I tako dadu jedan drugom cvrstu vjeru [ahd-u eman] rekav:

"Tvoja je vjera moja, a moja je vjera, opet tvoja."

"Jeli?"

"Jest."

Zatim laznu medjusobno krvi. Tako se pobrati musliman s krcaninom.

Eto u ovom slucaju je ovaj nevjernik pobratim ovoga gazije. On je nekada izbavio iz ropstva ovog muslimana. Sada je eto taj nevjernik sto je u rukama ovih ljudi postao suzanj. Ako ga njegov pobratim spase, onda je ispunio svoju zadanu rijec i vjeru [ahd-u eman]. Zatim bi od njega uzeo svoju vjeru a njemu vratio njegovu vjeru. I ako neko bude ubijen prije ispuni rijec - svakom ode tudja vjera. Premda nema ovo ni u muslimanskoj ni u krcanskoj svetoj knjizi, to je ipak ovakav obicaj na ovoj krajini cest.

Kad su na to sve kazali pasi, on je rekao:

- Oslobadjam ih obojicu.

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 09:08

SLOVO O JEZIKU

Poznati muslimanski pisac Hevaji (pseudonim Uskufi-Bosnevia), rodom iz Tuzle, koju on naziva Dolno-Solan, napisao je 1631/32, godine rjecnik poznat pod imenom "Potur shahidija". U stvari je to "bosanskio-turski i tursko-bosanski rjecnik". Rjecnik je napisan arebicom, cime je bilo olaksano, s jedne strane, učenje prilagodjenog pisma, a s druge, i znacenje turskih rijeci, koje su upotrebljavane u svakidanjem zivotu. Rijeci nisu poredane azbucnim redom nego prema znacenju.

Jos jednom MUHAMED USKUFİ iz Tuzle sastavlja 1631 g. prvi bosansko-turski rijecnik. 150 god.prije Vuka.

Slicno se izrazio i fra Ivan Frano Jukic u svojoj knjizi "Zemljopis i povjestnica Bosne": "Bosna je", kaze Jukic, "jedina turska derzhava koja je ostala sasvim cista od turskog jezika, kako po selima, tako i po varosima drugi se jezik ne govori osim bosanskog; najveća turska gospoda samo onda turski govore kad su kod vezira."

Kod bosanskih Srba i Hrvata sretacemo nazive za narodni jezik, kod prvih "srpski", kod drugih "hrvatski", "naski", "bosanski", "slovenski", ili "ilirski". Kod bosanskih Muslimana sretacemo da cirilsko pismo nazivaju "srpskim", kao i kod nekih Hrvata (fra Matija Divkovic), ali za narodni jezik bosanski Muslimani nemaju odredenog termina. To je i razumljivo s obzirom na promjene koje su pretrpjeli islamizacijom. Evlija Celebi, turski putpoisac koji je srednjom XVII vijeka putovao i po Bosni, izbraja usvom putopisu i nazive za narodni jezik u Bosni. Neki ga zovu "bosnjacki jezik", a takodje i "bosanski", tj. "bosnevi". "Prostiji Turci uoptrebljavaju naziv "boshnjak-lisan" tj. "bosnjacki keyik". Naucnici i pjesnici grada Sarajeva, ugledajuci se na persijsku knjigu "Shahdi", nacinili su rjecnik bosanskog jezika". Celebi dalje dodaje da se u Bosni govori jos bosnjacki, turski, srpski, latinski, hrvatski i bugarski.

Cijelo vrijeme osmanske vladavine za muslimane u Bosni, tj. Bosanskom ejaletu ili pasaluku, koji je u razlicita vremena obuhvatio, pored danasnje teritorije Bosne i Hercegovine, mnoge okolne teritorije, upotrebljavala su se dva naziva. Prema Turcima i prema osmanskim vlastima u Carigradu bosansko-hercegovački, sandzacki, i ostali muslimani slavenskog porijekla i jezika sebe su u etnickom, politickom i jezickom smislu smatrali i nazivali Bosnjacima. Tako su ih nazivali i Turci i osmanska administracija u svojim sluzbenim aktima. U mnogim sluzbenim spisima Porte bosnjacko ime se kao regionalna i narodna oznaka susrece u raznim oblicima (Bosnaklar, Bosnak taifesi, Bosnalı takimi, Bosnalı kavm, sve u znacenju Bosnjaci ili "bosanski narod"). Isti naziv za bosanske muslimane, tj. Bosnjaci ili "bosanski narod", korisito se i u pismima koja su Husein-kapetan Gradiscevic i istaknuti sudionici njegovog pokreta upucivali austrijskim vlastima i knezu Milosu Obrenovicu. U tom je smislu Husein-kapetan bio izricit u pismima austrijskom kancelaru Metternichu, datiranim u Travniku i Gradaccu 13. III, odnosno 23. VI 1832. godine. Ovaj je termin koristio i Ali-pasa Rizvanbegovic u prepisci sa austrijskim vlastima u Dalmaciji. Istovremenose za Bosnjake u svakodnevnom govoru i pisanoj rijeci upotrebljavao naziv Turchin, kao vjerska oznaka kojom se htjelo reci da su oni "turske", tj. islamske vjere, cime su se jasno razlikovali od pripadnika ostalih juznoslavenskih naroda istog ili zajednickog jezika, ali drugih vjeroispovjesti. U tim su relacijama ovaj termin koristili i muslimani i njihovi susjedi nemuslimani u Bosni i Hercegovini i okolnim juznoslavenskim zemljama. Medjutim, i u osmansko doba Bosnjaci su se znali ogradjivati od naziva Turci. Tako je zabiljezeno da su 1568. neki Bosnjaci odbili da u ispravu o zaključenju nekog posla u Zadru budu upisani kao Turci, pa su na vlastiti zahtjev uvedeni kao "Mussolmani di Bossina".

Sa druge strane, za stvarne Turke je u Bosni bio rezerviran naziv Turkushe, koji se korisito iskljucivo za njih, a nikad za Bosnjake.

Sto se tice naziva ili imena jezika kojim Bosnjaci govore, taj je jezik u srednjem vijeku najcesce nazivan slavenskim ili ilirskim, a nesto kasnije bosanskim. Prvi spomen imena bosanski jezik nalazi se u jednom notarskom spisu grada Kotora od 3. VII 1436, u kojem je zabiljezeno da je gradski knez kupio petnaestogodisnju djevojku "bosanskog roda i hereticke vjere zvanu bosanskim jezikom Djevena". Ninski biskup pisao je 1581. nekom fratra "bosanskim jezikom". U opcu upotrebu naziv bosanski jezik ulazi u XVII i XVIII stoljecu. Zabiljezeno je da su dubrovacki poklisari (ambasadori/

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

veleposlanici, op. moja, H.B.) početkom XVII st. pricali u Zvorniku nekom Bostandzhi Mehmed-begu da "u audijenciji kod Njegovog Velicanstva" (sultana) ne govore italijanskim, "nego ovim bosanskim jezikom". Slavni turski putopisac Evlija Chelebi biljezi u XVII st. da Bosnjaci govore bosanskim jezikom, a spominje i prvi bosansko-turski irijecnik, koji je 1631. sastavio Muhamed Hevai Uskufi. Duvanjski biskup fra Pavle Dragicevic pise 1735. da u Bosni ima svećenika koji se u vjerski mobredima pomazu bosanskim jezikom jer ne znaju dobro crkvenoslavenski. On dodaje da je katolicima u razgovoru sa pravoslavnima dovoljno da poznaju bosanski jezik. Od tada se nizu brojni podaci da se u Bosni "eglendishe bosanski" (Matija Mazuranic, 1842, Ivan Kukuljevic Sakcinski, 1851. i dr.). Srpski prvaci iz Hercegovine trazili su od Ali-pase Rizvanbegovica da se za vladiku, umjesto Grka, postavi covjek "vican bosnjackom jeziku". Jusuf-beg Cengic je u listu Bosnjak 3. XII 1891. pisao dase u pogledu vjere najbolje moliti Bogu na arapskom jeziku. Ali ako neko ne zna arapski, onda neka se moli na jeziku koji je svako "od svih roditelja cuo i naucio, to jest ovdje bosanski". Naziv bosanski jezik ostao je u sluzbenoj upotrebi i nakon austrougarske okupacije 1878, bez obzira na agresivnost srpske i hrvatske propagande da se tro ime izbacila iz upotrebe. Zemaljska vlada BiH je 4. X 1907. jednom internom naredbom obavijestila sve nadlezne organe da se "zemaljski jezik" (Landessprache) ima svuda sluzbeno nazivati srpsko-hrvatskim, odnosno hrvatsko-srpskim. Time je zvanicno ukinut naziv bosanski ili bosnjacki jezik. S obzirom na tradiciju, ubrzo je posebnom vladinom odlukom 20. XI 1907. dozvoljeno Bosnjacima da u svojim autonomnim ustanovama mogu dalje koristiti naziv bosanski jezik. Poslije 1918. u Kraljevini Srba, Hrvata i Slovenaca, tj. Jugoslaviji, ta je praksa jednostavno ukinuta i napustena. Naziv bosanski jezik bio je u praksi prosto ekskomuniciran i fakticki zabranjen sve od 1945. do prvih mjeseci 1991, kada su ga Bosnjaci putem svoje stampe i publicistike spontano vratili u upotrebu, sto je vec naucno utemeljeno i razriješeno.

Osnovne karakteristike Bosanskog jezika:

- leksicka gradja(fond rijeci) koja je najbliza sadasnjim normiranim knjizevnim jezicima.
- Pravilna upotreba svih 7 padeza
- Pravilna konjugacija(mijenjanje glagola po licima i vremenima)
- Pravilna upotreba sva 4 akcenta
- Prelazak silaznih akcenata sa rijeci na prijedloge ispred njih
- Pravilna upotreba glasa "H" gdje mu je po etmologiji mjesto.

Nikako Turcizmi i upotreba glasa "h" gdje treba i ne treba.

Potpuno je pravilno upotrebljavati i hljeb-kruh, peskir-rucnik, krst-kriz, stric-amidza, opstina-opcina itd.

Sluzbeni jezik bivse Jugoslavije je bio svima Srpsko-Hrvatski. Sa novim drzavama su dosli i novi jezici kao sluzbeni.

Bosanski jezik takodjer ima i spominjanje u istoriji i upotrebu

kao i susjedni jezici. Razlike velike skoro da i nema, ali jezik ne mora biti razlicit da bi bio priznat. Paradoksalno bi zvučalo danas da Bosanci upotrebljavaju isključivo Srpski ili Hrvatski. Nikad ga nisu ni upotrebljavali, a narodi bivse Jugoslavije su uvijek upotrebljavali termin "nas jezik" ili maternji.

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 09:09

SLOVO O TURCIZMIMA

Turcizmi za koje nemamo slavensku zamjenu:

bakar, barut, boja, bubreg, carapa, cekic, cesma, celik, cizma, duhan, dzep, jatak, jorgovan, kalup, katran, kula, kundak, kutija, les, limun, majmun, papuce, rakija, sapun, sator, top, fakir, bazuka, cela, cerga, behar, jasmin, gajde, taban, ...

Turcizmi koji u Hrvatskom imaju Slavensku zamjenu a nemaju u

Bosanskom/Srpskom/Makedonskom/Bugarskom:

ala, basca/basta, carsaf, coban, jastuk, jorgan, kajmak, kalaj, kasika, kajsija, makaze, marama, peskir, sat, secer, ekser, hajde, sundjer, durbin, pirinac, zanat, kajdanka,...

Jela i pica na Turskom:

boza, baklava, jufka, kajgana, kalja, halva, lokum, pekmez, pilav, cevap, cufta, corba, pita, somun, sutlijas, sudjuk, tursija, serbe, sarma,....

Turcizmi koji su potisnuli slavenske rijeci:

balvan, biser, dzep, dzon, fenjer, gajde, galama, hambar, pamuk, cerpic, cuskija, halka, bozur,

Vrh

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

burma, ular, juris, kalauz, kalfa, kalup, kama, kapija, karabatak, karanfil, krevet, lakrdija, ma(h)murlik, mamuza, melez, mermer, meze, miraz, mumija, nisaniti, oklagija, oluk, ortak, kandza, pare, percin, rakija, sacma, saksija, sandale, sedef, sedra, sirce, skela, solufi, surla, segrt, sismis, tambura, tava, tavan, tepsija, tezga, toka, tumbati, turpija, veresija, zumbul,.....

Turcizmi koji se upotrebljavaju paralelno sa slavenskim rijecima:

bedem, belaj, bena, besika, biber, budala, dzak, dusek, dzaba, dzerdan, dzogat, kavga, cilim, cekrk, copav, corav, kais, karaula, kepec, kirija, kandjija, korbac, kursum, majdan, mana, memla, odaja, odzak, pasulj, pihtije, rende, sakat, sanduk, sepet, samar, sasav, tek, uckur, krec,.....

Turcizmi sa punijim i visestrukim znacenjem:

harati, dzukela, djubre, djuture, halaliti, baksuz, burgija, becar, begenisati, bekrija, jaran, kijamet, konak, krntija, magaza, me(h)lem, musterija, mustuluk, natenane, rahatluk, rusvaj, sevdah, sevap, tarapana, tefter, srklet, trampa, zahmet, zijan, zulum,...

Tucizmi koji govoru daju karakteristiknu boju:

dzelat, dzumbus, ceif, avlija, gurbet, bericet, bilmez, bujrum, busija, kabadahija, kaldrma, kidisati, kokuz, maksuz, maksum, mangup, megdan, mehana, merak, nakarada, namcor, neimar, sofa, raja, sadaka, soj, sokak, srma, tapija, teferic, ters, timariti, ujdurma, zijan

Valja napomenuti da je mnogo Turskih rijeci porijeklom latinizam napr sofa, tulipan ili iz Grcke kao napr. hefta. Jedno je sigurno, rijeci su dosle sa Turskom, ukorijenile se na Balkanu i izgovaraju na Turski nacin. Nabrajati Germanizme odnosno latinizme bi bilo suvisno zbog obima rijeci.

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 09:12

1) Bosanski muslimani su ostali vezani za svoj jezik i od kraja 15 do pocetka 20 v. stvaraju knjizevna djela i na orijentalnim jezicima. Blizu tri stotine stvaralaca u tom periodu ostavilo je raznorodna djela, najvećim dijelom na turskom, arapskom i perzijskom jeziku. Na turskom jeziku stvorena je lijepa književnost, od epskih pjesama iz najranijeg vremena preko bogate lirike i proze. U tim djelima jezik zitelja Bosne nazivan je bosanskim. Vise od stotina tih autora dodalo je svome imenu odrednicu Bosnavi/Bosnali/Bosnjak/ Bosanac, koja signalizira njihovu golemu i trajnu vezanost za maticu Bosnu. U cetiri vijeka osmanlijske vladavine uocavaju se tri razvojna toka. Prvi je pisana aktivnost na narodnom jeziku i bosancici, drugi je stvaralastvo na turskom, perzijskom i arapskom jeziku i treci, alhamijado-literatura, književna tvorevina na narodnom jeziku i arapskom pismu.

Bosanska kurzivna cirilica ili bosancica upotrebljava se kao svjetovno pismo i igra najvazniju ulogu u ocuvanju kontinuiteta slovenske pisane rijeci medju muslimanskim stanovnistvom. Ovo pismo njeguje se na dvorovima sandzackbega, a igra veliku ulogu i u diplomatskim kontaktima sa evropskim zemljama. Vecina srednjovjekovne korespondencije na nasim prostorima je pisana bosancicom. Na Porti (u Stambolu) se govorilo "bosanskim" kao diplomatskim jezikom. (Srbi govore da se govorio srpski, a Hrvati - hrvatski). Bosanski begovi dugo vremena su u prepiskama sa Dubrovackom Republikom i drugim susjednim zemljama sluzili bosancicom, koja se nazivala i "begovo pismo" ili "begovica", a bila je rasirena i u privatnoj prepisci. Njome su se koristile i susjedne zemlje. Cak se neki tekstovi na turskom jeziku pisu tim pismom, sto govori o dubokim korjenima cirilicke tradicije u Bosni i kod Muslimana. Djela na orijentalnim jezicima su mnogobrojna, ali sve vise se i u njih unosi duh narodnog poetskog jezickog bica i izraza kao sto je to slucaj u poeziji D.Bajezidagica (umro 1566/1603), M.Nerkesije Sarajlije (oko 1584-1635), D.Mezakije (umro 1676/77), A.Rizvanbegovica - Stocovica (1839-1903), H.Rizvanbegoviceve (1845-1890).

2) Naziv bosanski nije uobicajen samo kod onih koji su stvarali na orijentalnim jezicima (dovoljno je pogledati Ljetopis Mula-Mustafe Baseskije) nego i kod Bosanskih muslimana koji su pisali alhamijado književnost. (Spanjolska kovanica al agami=stran, tudj, bukvalno: strana književnost).

Dok je turski jezik bio jezik administracije, sluzbeni jezik, perzijski je dominirao u pjesnistvu, a arapski je bio jezik vjere i nauke. Oni koji su se htjeli afirmisati bilo u politici, vojsci, umjetnosti, nauci - morali su da poznaju te jezike. Medjutim, ti jezici nisu nikada usli u sire mase i nisu utjecali na njegovanje svog maternjeg bosanskog jezika. Dovoljno

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

je spomenuti ovdje samo Muhameda Hevaiju Uskufiju.

3) Konstantin Filozof (pisac s kraja 14 i poc.15 v.) u spisu "Skazanie izjavljeno o pismenih" spominje bosanski jezik uz bugarski, srpski, slovenski, ceski i hrvatski.

4) Jedan od najstarijih spomena bosanskog jezika imamo u notarskim knjigama grada Kotora: 3.jula 1436, mletacki knez u Kotoru kupio je petnaestogodisnju djevojku "bosanskog roda i hereticke vjere, zvanu bosanskim jezikom Djevenu".

5) Ninski biskup u Peri pisao je 1581. g.fra J.Arsenigu "bosanskim jezikom";

6) U djelu Jeronima Megisera "Thesaurus polyglotus" (Frankfurt na Majni, poc. 17v.) spominju se uz ostale nase govore (dijalekte): bosanski, dalmatinski, srpski, hrvatski.

7) Bosanskim jezikom su ga zvali (uz: slovinski, iliricki/ilirski, ponekad i hrvatski) i mnogi pisci od 17 v. naovamo: Matija Divkovic, "Bosnjak rođen u selu Jelaskama sjeverno od Varesa koji je pisao dobrim narodnim jezikom svoga kraja"; Stjepan Matijevic, Stjepan Margitic, Ambroz Matic, Luka Dropuljic, Ivan Frano Jukic, Martin Nedic, Anto Knezevic...

Duvanjski biskup fra Pavle Dragicevic 1735, pise da u Bosni ima devet svećenika koji u vrsenju vjerskih obreda ispomazu "bosanskim jezikom", jer ne razumiju dobro crkvenoslavenski. Dodaje da je ucenim katolicima u razgovorima sa pravoslavicima dovoljno da poznaju bosanski jezik.

9) Evlija Celebija, turski putopisac iz 17 v., u poglavlju "jezik bosanskog i hrvatskog naroda" svoga cuvenog putopisa hvali Bosnjake, za koje kaze: "kako im je jezik, tako su i oni cisti, dobri i razumljivi ljudi". Govori o bosanskom jeziku koji je po njemu blizak latinskom, a spominje i bosansko-turski rijecnik M.H.Uskufije.

10) Jedan od prvih gramaticara, Bartol Kasic (Pag 1575 - Rim 1650), rodjeni cakavac, odlucuje se za stokavstinu bosanskog tipa, kakva je Divkovicева, te se u svom "Ritualu rimskom" (Rim, 1640) istice da je za stvaranje zajednickog knjizevnog jezika (lingua communis) u juznoslavenskim krajevima potrebno izabrati jedan govor (on se zalaze za bosanski slijedeci na taj nacin preporuke Kongregacije za propagandu vjere i svojih poglavara iz Rima).

11) Isusovac Jakov Mikalja (1601-1654) u predgovoru "Blagu Jezika slovinskoga" iz 1649 zeli kako kaze da uvrsti "najodabranije rijeci i najljepse narjeceje" dodajuci da je "u ilirskom jeziku bosanski jezik najljepsi", i da bi svi ilirski pisci trebali nastojati da njim pisu.

12) Dubrovacki dramaticar Djore Palmotic, opredijelio se za govor "susjednih Bosnjaka", isticuci ljepotu toga govora.

13) Hrvatski pjesnik Andrija Kacic Miosic (1704-1760) autor "Razgovora ugodnog", snazno afirmise stokavstinu; svoju je "Korabljicu" " prinio iz knjiga latinskih, talijanskih i hronika Pavla Vitezovica" u "jezik bosanski".

14) Bosanski jezik spominje, pored srpskog, hrvatskog, ceskog i poljskog i spisatelj Matija Antun Reljkovic (1732-1798).

14) Bosanski jezik spominje, pored srpskog, hrvatskog, ceskog i poljskog i spisatelj Matija Antun Reljkovic (1732-1798).

15) Antun Kanizic, Franjo Marija Appendini (1808 u Dubrovniku pojavila se njegova "Grammatica della lingua illirica" u cijem predgovoru istice da je od svih dijalekata ilirski ili dalmatinsko-bosanskinajsavrseniji, Ivan Popovic (kojemu je bosanski govor medju slavenskim isto sto i aticki medju grckim), u nastojanju da Juzni Slaveni oforme jedinstven knjizevni jezik, zalazu se za usvajanje bosanskoga govora jos mnogo prije Beckog dogovora iz 1850. godine.

16) Alberto Fortis (1741 -1803. god 1774 u Veneciji u djelu "Viaggio in Dalmazia" objavio i u originalu i prevodu na talijanski - znamenitu nasu baladu Hasanaginicu - jezik Morlaka naziva: ilirskim, morlackim, ali i bosanskim.

17) Mula Mustafa Baseskija u svome Ljetopisu spominje Mula Hasana Niksicanina (1780),koji govori pola turskim,pola bosanskim jezikom.

1 Naziv bosanski jezik upotrebljavaju i Slavonci Ivan Grlicic (zupnik u Djakovu,1707) i Matija Petar Katancic (1831 u Budimu objavio u sest knjiga prevod Svetog pisma "u jezik Slavno-Illlyricski izgovora Bosanskog").

19) Prema svjedocenju Matije Mazuranica ("Pogled u Bosnu ucinjen 1839-1840", Zagreb, 1842, str. 54), sarajevski pasa, iako "dobro znade turski, arapski i arnautski", ne voli da neko pred njim govori turski i istice "da je nas slavni bosnjacki

jezik od svih najljepši na svijetu". U Putopisu se kaže da se u Bosni "englendise Bosnjacki".

20) Svoj jezik naziva bosanskim i Stocanin Halil Hrle, prevodilac sa arapskog ("Kasidei burdei bosnevi", Stolac, 1849).

21) Hercegovački srpski prvaci, među kojima i Prokopije Cokorilo, traže od Ali-pase Rizvanbegovića da se za vladiku postavi čovjek vican bosnjackom jezikom. Bosanski biskup Vujčić još je 1881 g. naziv jezik zvaao bosanskim.

22) I hercegovački ustanici su ga tako zvali : Pero Tunguz, jedan od njihovih vođa, znao je reći: "Razumi me, čoece, bosanski ti govorim !".

23) Autor prvog naseg stampanog alhamijado teksta, s prvim pokušajem stvaranja stabilnijeg arabickog pravopisnog uzusa za stampanu praksu jeste Mustafa Rakim (1868 g. objavio je u Istanbulu djelo "Ovo je od virovanja na bosanski jezik kitab"). Autorstvo tog djela inače je pripisivano Mehmedu Agiću iz Bosanskog Broda.

24) Mostarac Omer Humo (umro 1880), narodni prosvjetitelj, koji se borio za uvođenje narodnog jezika u škole, na kraju svoga Ilmihala ("Sehletul vusula", Sarajevo 1875.g., ovo je prva knjiga pisana arebicom a našim jezikom, objavljena u Bosni) kaže: "Ah da je Bog do meni bio avaki bosanski pisani citab", a u pjesmi "Stihovi zahvale na bosanskom jeziku":

"Brez suhbe (sumnje) je babin jezik najjasniji,
Svako njime vama vikom besidi,
Slatka braco, Bosnjaci,
Hak (istinu) vam Omer govori".

Autor je i pjesme "Dova na bosanskom".

25) "Gramatika bosanskog jezika za srednje škole" nepotpisanog autora Frane Vuletica, prva je gramatika u Bosni i Hercegovini za interkonfesionalno školstvo. Zemaljska vlada BiH stampala ju je 1880 g. Doživjela je više izdanja i bila u upotrebi do 1911, s tim što od 1908 g. nosi naziv "GRAMATIKA SRPSKO-HRVATSKOGA JEZIKA".

) Ibrahim Edhem Berbić stampao je "Bosansko-

25) "Gramatika bosanskog jezika za srednje škole" nepotpisanog autora Frane Vuletica, prva je gramatika u Bosni i Hercegovini za interkonfesionalno školstvo. Zemaljska vlada BiH stampala ju je 1880 g. Doživjela je više izdanja i bila u upotrebi do 1911, s tim što od 1908 g. nosi naziv "GRAMATIKA SRPSKO-HRVATSKOGA JEZIKA".

26) Salih Gasović, rodom Nikšićanin, autor je Mevluda ("Časni mevlud na bosanski jezik ", Sarajevo 1878; zapravo je to prepjev Mevluda Sulejmana Čelebije) za čiji nastanak kaže:

"Molise me kolasiński prvisi,
Mevlud nami daj bosanski napisati".

27) Ibrahim Edhem Berbić stampao je "Bosansko-turski učitelj" (1893 u Carigradu); Ibrahim Seljubac (1900) "Novu bosansku elifnicu", a u tom duhu radili su i drugi autori vjerskih udžbenika (npr. Junuz Remzi Stovro).

2 Sejfudin Proho izdao je 1907 u Sarajevu "Tedzvidi-inas (na najlakši i najkrći način bosanski jezik.)".

29) Iste godine u Sarajevu izlazi "Tedzvidi edaijjei bosnevi" Ibrahima Saliha Puske.

30) 1908 u Sarajevu se pojavljuje djelo M.Dž.Čauševića "Bergivija", koje je uredništvo "Tarika" prevelo na bosanski jezik, "radi općenite koristi".

31) Arif Sarajlija također je dao svoju verziju prevoda Mevluda S.Čelebije, ("Terdzuman mevludski na jezik bosanski", Carigrad 1909).

32) Franjevci su 1894 g. otpisivali M.P.Đesaniću da ne govore srpski nego bosanski.

33) Gradonačelnik Mostara I.Kapetanović ne jednoj sjednici 1895 g. zabranjuje da gospodin Stagner nešto kaže na

njemackom jeziku; u zapisniku je navedeno kako je rekao "da mi ovdje nismo u Becu niti Gracu, vec u Mostaru i da treba da se govori bosanski, da svi razumimo".

34) U doba austrougarske uprave naziv bosanski jezik (Kallay ga je forsirao svojom nacionalnom politikom da suzbije hrvatski i srpski nacionalni pokret) postaje i sluzbeni, ali ga ta uprava poslije i napusta, akceptirajuci ime srpskohrvatski jezik (baron Burijan ga je forsirao cime je napustao Kallayevu nacionalnu politiku). Potiskivanje bosanskog jezika u stranu jasno je vidljivo i po datumima. Od 1.1.1879 upotrebljavan je naziv bosanski jezik, kao sluzbeni jezik u Bosni i Hercegovini. Od 23.1.1879 na sjednici Bosanske komisije bilo je zauzeto stnoviste da se naziva "bosanski zemaljski jezik". Ali u provizornom poslovniku za organe vlasti u BiH od 16.2.1879 vec je upotrebljena oznaka "srpsko-hrvatski jezik". Naredbom Zemaljske vlade od 4.10.1907 g. odredjeno je da se "ima posve napustiti naziv 'bosanski jezik' i da se imade zemaljski jezik nazivati 'srpsko-hrvatski jezik'.

35) Prvi stampani kalendar "Tursko-bosanski rjecnik" (Bitolj,1912)sto ga je sastavio Ahmed Kulender,

Zapazanja pojedinih autora i pisana o jeziku Bosne

1) Petar Kocic usprotivio se uticaju njemackog jezika i stila austrougarske administracije, jer to dovodi do "varvarstva#8230; naseg velikog, silnog, sjajnog i slobodnog jezika#8230; To nas kao stare i dobre Bosnjane mora boleti, jer je nas jezik i u najstarijim vremenima bio neobicno lijep i zvucan, mnogo ljepsi i narodniji od jezika u istocnim srpskim zemljama koji se razvio unekoliko pod uticajem vizantijske kulture i grcke sintskse". Navedeno prema: M.Sipka, jezik Petra Kocica, Radovi Instituta za jezik u sarajevu, knj.XIII, Sarajevo, 1987, 92.

2) Isidora Sekulic: "Jezik Bosne, to je jedna kolektivna umetnost ciste genijalnosti, od ranga narodnih umotvorina, ali koja nije samo cudo proslosti, nego cudo sadasnjosti"

3)Aleksander Belic "#8230;.Nema nikakve sumnje da je bosanski jezik, zajedno sa Vukovim hercegovaackim i Danicicevim vojvodjanskim, narodna osnovica naseg knjizevnog jezika".

4)Mesa Selimovic : "Najsublimniji izraz cjelokupne nase narodne poezije, a mozda i naseg jezika uopste nalazi se u baladi

'Omer i Merjema':

"Djul mirise, mila moja majko,
cini mi se Omerova dusa".

5) Skender Kulenovic u "Ponornici" kaze: "Jos pet stotina godina turska vlast ovdje da je ostala, ovi negdasnji patarini govorili bi bosanski"

Navedeni podaci o bosanskom jeziku u knjizevnim djelima i historijskim izvorima znace sljedece:

1) Da ime bosanskog jezika ima visestoljetnu tradiciju, kakvu ima i bosanska drzavnost;

2) Da je to ime prisutno i u predosmanskom periodu;

3) Da se kroz cio osmanski period protese na sve tri nacionalne supine u Bosni (muslimane, katolike, pravoslavce), a tek krajem tog perioda sudava se na muslimanski krug usljed jacanja srpske i hrvatske nacionalne svijesti kod bosanskog pravoslavnog i katolickog stanovnistva;

4) Da pokriva znatno siri teren od adminstrativnih bosansko-hercegovaackih granica, osobno kod slavenskomuslimanskog stanovnistva.

5) Da je osnovno narodno ime jezika Bosanskih muslimana, ne samo u Bosni, sto pokazuje i najnoviji popis stanovnistva.

Glavne osobenosti govora Bosanskih muslimana (i uopste bosanskog jezika) su :

1) Siroka zastupljenost upotrebe turcizama;

2) Ocuvanje glasova h i f;

a)Upotrebu turcizama u nasem jeziku (i knjizevnom jeziku) najelementarnije prikazuje djelo Mese Selimovica "Dervis i

smrt" i pjesma Skendera Kulenovica "Na pravi put sam ti, majko, izas'o".

b)Fonema h cini sastavni dio konsonantizma muslimanskog govora, tj. da je cuvanje h opstemuslimanska crta, dok se taj konsonant kod katolika i pravoslavaca, po pravilu, gubi. Dok je kod muslimana h zastupljeno npr. dodjoh, kod Hrvata i Srba ga nema ili kao sto ga nema niti kod irenica (stra, gra) umjesto strah, grah i dr. Dok je odlika muslimanskih govora primjena foneme h , kod Hrvata i Srba se najcesce uklanja sonantima "v" i "j" (uvo, nijjova, snaja). Umjesto "h" u tim govorima je cesto "k" (dodjok), ili "g" (od njig, uzeg). Sto se tice imena lijepo se "h" u izgovoru spominje (Haso, Huso, Husnija, Hercegovina), dok je to kod Hrvata i Srba (Aso, Uso, Usnija,Ercegovina). Mogli bismo navesti veliki broj primjera, ali nam to sada nije potrebno.

Bosanski jezik nije djelo pojedinaca: stvarali su ga Bosanci, stoljecima.

Jezik se odvajkada u Bosni nazivao Bosanski ili Slavinski.

Austrijanci nas jezik zovu Bosanski i Zemaljski. 1907 god. prvi put se uvodi termin srpsko-hrvatski, pored bosanskog. Dolaskom kraljevine SHS bosanski se ukida. 1954 god. na Novosadskom dogovoru bilo je dosta polemike oko naziva srpsko-hrvatski, jer su tadašnji lingvisticari bili svjesni da se radi o nepostojecem tj. vjestackom jeziku. Medjutim tadašnja politika je bila da jezik spaja a ne razdvaja narode a Bosna je bila idealna polazna tacka. Naravno da za Bosanski tada nije bilo mjesta, jer su tadašnji vizionari isli na to da citava zajednica bude u buducnosti jedan narod sa jednim jezikom.

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 09:13

Bosnjaci u Njegosevim stihovima

preuzeto iz "ALMANAHA" br.23-24.

Petar II Petrovic NJegos,

Gorski vijenac,stihovi1640-1645

.....

...Pa poslijed poce djetinjiti;

zapita me za nase susjede,

za Bosnjake i za Arbanase:

"Kad uhvate-kaze-Crnogorca,

bito ziva al'mrtva u ruke,

hoce li ga izjest, sto li rade?"

.....

Svobodijada,Pjesma treca,stihovi 235-240

.....

...Ali Bosnjak,Hercegovac-

Srb je turske vjere zbiljski;

ne kce s mjesta i megdana

senuti se , uzmaknuti

bez velika mesa,krvi

.....

Svobodijada,Pjesma treca,stihovi 280-290

.....

Obije se hrabre vojske

Na megdanbu izm'jesase:

Tri sahata megdan bojni

Na maceve i na seblje

s krvlju teskom dijelise,

dok najposle vjestobojna

hitrost misce crnogorske

pogna spolja bitke strasne

Hercegovce vitezove

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

i Bosnjake nepreklone.
.....

Scepan Mali, Dejstvije drugo,jevljenje cetvrto

Odose na rucak seraskjer i vezir bosanski zajedno,a poslanici sa
Suvajlijom i karaman-pasom pod njen sator na rucak.Rucaju , ne zbore
nista. Dve kadije Bosnjaka poju uz tambure.

Scepan Mali,Dejstvije drugo,Javljenje jedanaesto,stihovi 827-833

.....
Sto budalis,jadna Bosnjacino,
Da li cuo usima nijesi?
Opsova nam vjeru i proroka,
a opsova kuran i sultana
u sredinu ov'like ordije,
a upravo nama u ocima
sto ce reci sva nasa ordija
kad zacuje ovo pogrdjenje?
.....

Scepan Mali,Dejstvije cetvrto,javljenje trece,stihovi 224-230

.....
kud se gode s granice senemo
sresti ce nas dvadeset tisucah,
malo dalje sresce i pedeset
pa ne mrca i zavaljenika,
no Bosnjaka ali Arbanasa,
od iskona vojnickog naroda,
te se radja i mre pod oruzjem.
.....

Scepan Mali,Dejstvije cetvrto,javljenje trece,stihovi 270-275

.....
to taj moze mislit i zboriti
koji nezna kako stvari stoje,
al' ne onaj koji ih poznaje.
Kako bi smo mi to uradili
bez pomoci nekoga drugoga
kad Bosnjaci,nasa rodna braca,
slijepi su te ne vide nista?
.....

Ogledalo srpsko,XVIII,Sinovi obilica(1750.god.),Beograd 1967,str.124,15-20

.....
oce saci u Cevo krvavo
i poharat lomnu Crnu Goru;
ovde vama prijevare nema,
bijesni su Bosnjaci junaci.
.....

Negos-Gagicu 12.VIII 1843,Cjelokupna djela,knj.6,Beograd1967,str.84

....Mi smo u rat sa svijem Turcima okolo nas,kako gotovo svagda sto smo.Oni su vazda slozni na nase zlo i Bosnjaci i Arbanasi.....

Vladika Rade--Osman pasi Skopljaku,24 aprila 1844,glasnik
Cetinjskog istorijskog drustva,Knjiga XIV,sveska 6,decembar 1935

....Svak zna da su lanih Bosnjaci na Planincu protiv moje volje poginuli ali nista drugo nije bilo, nego su panuli u onu jamu , koju su za druge kopali.....

Njegos--- Osman pasi Skopljaku,5 oktobar 1847,Cjelokupna djela,
knj.6,Beograd 1967,str.153

.....Kada sa mnom govoris kako moj brat Bosnjak,ja sam tvoj brat, tvoj prijatelj,ali kada govoris kao tudjin,kako Azijatin,kako neprijatelj nasega plemena i imena,meni je to protivno isvakome bi blagorodno mislecmu covjeku protivno bilo.

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 09:14

Jugoslovenstvo je izvorno hrvatska ideja.

Danas tu cinjenicu dobar dio hrvatske inteligencije nerado priznaje, o politici da i ne govorimo. Uz izvornu hrvatsku, starcevicansku ideju postojala je i jugoslovenska, strosmajerovska politicka ideja. Hrvati su jedini osnovali i dugo zadržali Jugoslovensku akademiju, sveuciliste koje je bilo podignuto i potpomognuto s namjerom da bude visoka skola juznih Slavena. Dakle, grubi je falsifikat reci da je neko Hrvatima Jugoslovenstvo nametnuo. DA u onoj formi koje je sluzio kao plast velikosrpskih ideja. Krugovi oko Nikole Pasica tesko su prihvacali jugoslovenske ideje koje su dolazile iz Hrvatske. Svojevremeno na Krfu prilikom stvaranja ideje o zajednickoj drzavi velikosrpska ideja je bila suprotstavljena jugoslovenskoj - dok nisu zagovornici skontali da jugoslovenstvo ne mora biti bukvalno provedeno - moze sluziti i kao plast. Frano Supilo je pisao tekstove nadahnute izvornim jugoslovenskim duhom, Jugoslovenski odbor je bio u Dalmaciji, a ne u Nisu, hrvatski sabor je donio odluku da se drzava zove imenom Hrvata, Srba i Slovenaca prije Versajskog ugovora,... itd. U svakom slucaju u jugoslovenstvo je utisnuta originalno hrvatska nacionalne ideja. Tri izdavaca - "Bybook" iz Sarajeva, "Durieux" iz Zagreba i "M.V.T.C." iz Beograda - ce ovih dana objaviti reprint knjige Predraga Matvejevice "Jugoslovenstvo danas". Prvo izdanje je izašlo 1982-ge god. i tada izazvalo mnoge komentare. Tema je bila upravo ova i ista tvrdnja. Mozda se ti Zlaja sjecas reakcija. Sam Matvejevic kaze da ce se kniga citati na vise nacina - u izjavi za Primorski novi list.

Stariji ce je mozda citati s nostalgijom, sjetom - ako su zivjeli tada bolje. Mladji citatelji koji su izloženi propagandi skolskih programa i tendencioznih medija mogli bi je citati s stanovitim iznenadjenjem. Kako god - red je da znaju ovu cinjenicu - pogotovo poslije najveće zloupotrebe jugoslovenstva u posljednjih 10. god. Donedavno.

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 09:18

Slovo o Vlasima

Ante Herceg i Mustafa Banovic, povijesno-istrasivacko djelo "Razvoj Balkanskih Naroda", Juni/Juli 2002, odlomak "Istorija Bosanskih Srba", str. 244-246, Naucno-Znanstveni Zurnal Istorije Jugoistocne Europe.

Pravoslavna crkva nije bila prisutna na teritoriju Bosne prije dolaska Turaka, samo je u Hercegovini igrala vazniju ulogu. U svojoj ranoj srednjovjekovnoj povijesti Hercegovina (Hum) bijase dio kulturnog i politickog svijeta srpskih zupa i knezevina, zajedno sa Zetom (Crna Gora) i Raskom (Sandzak, na jugozapadu Srbije).

S druge strane, cini se da Srpska pravoslavna crkva nije provodila organiziranu aktivnost u Banovini ili Kraljevini Bosni sve dok kralj Tvrtko nije prosirio Bosanski teritorij u sedamdesetim godinama 14. vijeka na gornji tok rijeke Drine (jugoistocno od Sarajeva) i na dijelove danasnje Crne Gore i Srbije ukljucujuci tu i pravoslavni manastir u Milesevi. Iako se sam Tvrtko okrunio za kralja u Milesevi, on je bio i ostao katolik, kao i svi Bosanski kraljevi poslije njega (uz eventualnu iznimku Ostoje, koji je bio pripadnik Crkve bosanske). Dalje od gornjeg toka rijeke Drine nema u pred-otomanskoj Bosni jasnih tragova pravoslavnih crkava. Jedan srpski istoricar umjetnosti ustvrdio je da nekoliko

Vrh

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

Vrh

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

pravoslavnih manastira u sjevernoj Bosni potjece iz vremena prije dolaska Turaka, ali je njegovo datiranje vrlo nepouzđano.

Sto se tice teritorijalne crkvene organizacije, u predotomanskom periodu doista nema tragova prisutnosti Srpske pravoslavne crkve na tlu same Bosne. Medutim, nakon dolaska Turaka slika se pocinje naglo mijenjati.

Od osamdesetih godina 15. vijeka spominju se pravoslavni svecenici i vjernici u mnogim dijelovima Bosne u kojima prije nije bilo ni spomena o njima. Zna se da je nekoliko pravoslavnih manastira podignuto u 16. vijeku (u Tavni, Lomnici, Papraci, Ozrenu i Gostovici), a vazni manastir Rmanj u sjeverozapadnoj Bosni prvi put se spominje 1515. godine. Te nove gradevine jos vise iznenaduju kad se zna da je zakonom kanun-i raya bilo zabranjeno gradenje novih crkava - ocito je da su otomanske vlasti svaki put morale izdati posebno odobrenje.

Premda su pravoslavni vjernici bili i te kako ponizavani i ugnjetavani, nije pretjerano kazati da je otomanski rezim favorizirao pravoslavnu crkvu. Pravoslavci su imali svoju sredisnju vjersku vlast u samom Otomanskom Carstvu, a katolici izvan njega pa nije bilo dvojbe da bi se smatrali oslobođenim kad bi neka katolicka sila ponovo osvojila Bosnu. Bosanski mitropolita (pravoslavni biskup) spominje se prvi put 1532. godine, a prva pravoslavna crkva u Sarajevu vjerojatno je sagrađena tek sredinom 16. stoljeca.

U krajevima u kojima je pravoslavlje polucilo najvece uspjehe, posebno na sjeveru Bosne, u tom se razdoblju nastanilo mnogo doseljenika iz pravoslavnih zemalja. Ocito je posrijedi bila otomanska politika da naseli područja koja su bila opustjela, bilo zbog rata ili kuge. Vec u prvim defterima pojavljuju se skupine krcanskih cobana, koji se deklariraju kao Vlasi sto su se naselili u opustosanim krajevima istocne Hercegovine. U defterima iz sedamdesetih i osamdesetih godina 15. vijeka moze se razabrati da se Vlasi sire po srednjoj Bosni, u krajevima oko Visokog i Maglaja. Negdje odmah iza 1476. godine, na primjer, oko 800 vlaskih obitelji naselilo se u kraju oko Maglaja, zajedno sa dvojicom pravoslavnih svecenika. U iducih pedesetak godina nastavio je rasti broj Vlaha u srednjoj i sjeveroistocnoj Bosni, a poceli su se doseljavati i u sjeverozapadnu Bosnu. U ratovima na pocetku 16. stoljeca opustjelo je jos vise krajeva u sjevernoj Bosni jer su katolici bježali na habsburski teritorij. Buduci da je Osmanlijama bilo vazno da ne ostave prazan prostor blizu vojne granice, uslijedio je jos jedan velik priljev vlaskih doseljenika iz Hercegovine i Srbije. Za cijelog 17. vijeka bilo je jos doseljavanja na to područje, jer su ne samo rat nego i kuga ostavljali za sobom demografske praznine koje je trebalo popuniti.

Vec 1530. godine, kad je habsburski sluzbenik Benedikt Kuri-pesic putovao kroz Bosnu, izvijestio je da u toj zemlji pored Turaka koji "krajnje despotski" vladaju nad krcanima, zive i ostala tri naroda. Jedan su "Bosnjaci" ili "Bosnjani", drugi su "Hrvatski katolici" ili "Franjevci" kako ih on zove, a treci su "Vlasi". On je jos pricao i o Zidovima, koji se - prema njegovom svjedocanstvu - vecinom mogu naci oko Sarajeva. Pomena o "Bosanskim Srbima" nije bilo. ... Taj je vlaski element bio toliko vazan u nastanku Bosanskog pravoslavnog stanovništva da se jos i nakon tri stoljeca izraz "Vlah" upotrebljavao u Bosni u znacenju "pripadnik Pravoslavne crkve". Vlasi su potpuno odgovarali ciljevima otomanske vlasti, ne samo zato sto su bili pokretni (tipicne su im poslovne djelatnosti bile stocarstvo, uzgoj konja i organiziranje prijevoza robe za trgovce).

Odobrene su im posebne povlastice kako bi ih naveli da se nasele uz otomansko-habsbursku granicu - smanjen je porez na ovce za one koji zive u pogranicnom području, a njihovim su glavarima dodijeljeni veliki timari. Iako nisu primali vojnu placu, imali su pravo nositi oruzje i od njih se ocekivalo da obavljaju vojnu funkciju; umjesto place, dopusteno im je pljackanje neprijateljskog teritorija. U prvim zapisima Vlasi se cesto spominju kao prilicno prolazna pojava nalik na sjenu. Selili su se iz jednog kraja u drugi, govorili lokalne jezike i stapali se s lokalnim stanovnistvom.

Buduci da su sjeverna Albanija i juzna Srbija bile prvobitno srediste Vlaha, nije cudo sto su se Vlasi vrlo rano prosirili na obliznje gorske krajeve Hercegovine. Odatle su se preselili na sjever, preko brdovitog zaleda Dalmacije, gdje se vec u 12. stoljecu spominje da cuvaju stada (a u zimu ih dovode u primorje). Izmedu 13. i 15. vijeka o njima je cesto rijec u kronikama Dubrovnika i Zadra. Neki od tih vlaskih cobana prodrli su i do srednje Bosne, gdje o njihovoj prisutnosti svjedoce srednjovjekovna imena mjesta u krajevima oko Sarajeva i Travnika: Vlahinja, Vlaskovo, Vlastic.

Od 16 vijeka, pa nadalje, mnogi pripadnici Srpske Pravoslavne Crkve presli su preko Drine, a mnogo ih se naselilo i na sjeverni dio Bosne. Danasnji Bosanski Srbi su zapravo Bosanski Vlasi koji su se utopili u taj preko-drinski Srpski narodni okvir. Asimilirani Vlasi su pridonijeli ogromnom porastu Srpskog stanovništva u Bosni. Nazivati nekoga "Bosanskim Srbinom" znaci sluziti se pojmom stvorenim u 19. i 20. vijeku na temelju zajednicke religije, jezika, istorije i osobnog

osjećaja nacionalne pripadnosti.

Vrijedno je napomenuti da su danasnji Bosanski Srbi jedina komponenta Bosansko-Hercegovackog stanovništva koja je neslavenskog porijekla. Danas u Bosni, gotovo da i nema ljudi koji se deklarisu kao Vlasi. Kroz istoriju, Vlasi su zadržali svoju autohtonost i samosvojnost jedino na istoku Srbije.

Po svim istorijskim i civilizacijskim pravilima, danasnji Bosanski Srbi bi sebe nacionalno trebali deklarirati kao Vlasi. Nažalost, imamo situaciju da je taj narod zaboravio ili pak dobrovoljno odbacio u zaborav svoju tradicionalnu nacionalnu pripadnost i odlučio da se uklopi u tuđi nacionalni okvir.

Vrh

Prikaži postove "stare":RedanjeSljedeća

Odgovori

81 post(ov)a • Stranica: 1/4. • 1234

ODGOVORI

Natrag na Historija

Idi na:

Online

Trenutno korisnika/ca: / i 1 gost.

Tekstovi i linkovi o historiji

Odgovori

81 post(ov)a • Stranica: 2/4. •

1234

ODGOVORI

Postao/la **Orbinni** » 27 jan 2005 09:20

Antropoloske osobine

Ostaje nam jos, da se sa par rijeci osvrnemo i na antropoloske osobine bosanskuh muslimana. Oni su ljudi visoka uzrast i širokih grudi, te uz Skandinavce po prosjecnoj visini svoga stasa stoje medju evropskim narodima na prvom mjestu. Formacija glave ima poznato obiljezje dinarske rase, koji se kod nas pojavljuje vec pod kraj neolitika i koja seobom Slavena dobiva jaci porast brahicefalnih elemenata. Medjutim valja istaknuti, da su gornje osobine zajednicke i katolicima i pravoslavnim u Bosni, te da medju tim trima konfesijama u tom pogledu nema bitnih razlika. Razlika nastaje tek, ako se obazremo na pigmentaciju, koja je, ako ne vazniji, u najmanju ruku jednako vazan faktor pri formaciji rase.

Teoretski morali bi pretpostaviti, da jedan narod, koji kroz stoljeca zivi pod vlasti iskljucivo crnomanjastoga naroda, kao sto je osmanlijski, mara sve vise anginjati crnomanjastoj pigmentaciji, i da bi dosljedno bosanski muslimani morali biti tamnobrojniji od njihovih krscanskih sugradjana. U istinu opazamo upravo suprotno. Tamnookih muslimana ima 46,95%, katolika podjednako t.j. 46,82%, docim je u pravoslavnih taj procenat za 10% veci ili točno 56,27%. Svijetlih ociju ima muslimana 37,69%, katolika 39,98%, a pravoslavnih opet za okruglo 10% manje, t.j. 28,52%. Slican razmjer postoji i u pigmentaciji kose, jer imamo tamnokosih muslimana 67,60%, katolika podjednako, a pravoslavnih opet nemalo 10% vise, t.j. 76,48%.

Svijetla boja kose zastupana je kod muslimana sa 12,30%, u katolika 9,24%, u pravoslavnih 7,77%.

Prosjecni odnos haj ovih vrsta pigmentacije predstavlja nam antropoloski tip i obzirom na nj pripada tamnom tipu 47,96 pravoslavnih a muslimana i katolika 11% manje, t.j. u obih po 38,89%. Naprotiv cisto svijetlom tipu pripada

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

9,40% muslimana, 7,51% katolika i 5,59 pravoslavnih. Ostali postotci predstavljali bi tzv. mjesoviti tip i mogu se lako izracunati iz navedenih brojaka.

Iz ovih cinjenica rezultira, da su bosanski muslimani po intenzitetu pigmentacije najblizi, pace, posve jednaki sa katolicima. Ako se jos uvazi, da su Slaveni, koji su se naselili na jugu Evrope, bili prvi predstavnici svijetloga tipa, komu je plava kosa i modro oko glavnom rasnom odlikom, dobiva vaznost cinjenica, da je cisto svijetli tip u muslimana najjace zastupan.

EPP

EPP

Postao/la **Orbinni** » 21 apr 2005 18:17

Katolicki i pravoslavni izvori o prirodi Crkve Bosanske

Katolicki dokumenti nazivaju Crkvu Bosanskom - heretickom:

- hronika Tome Arhidjakona
- rasprava priora Petra iz Bordoge
- biljeska ceskog hronicara Kozme Praskog
- putopis anonimnog fancuskog dominikanca koji je proputovao Bosnom 1308-me god.
- putopis irskog fanjevca Simona Simonija
- hronika arhidjakona Ivana
- djelatnost kardinala Ivana Stojkovic
- pismo kadinala Konrada od porte 1233-ce god.
- Rajnerii Sachoni iz 1250-te god.
- pismo Anselma iz Aleksandrije - Ecclisia Sclavoniae
- Akti katarskog sabora 1167-me god.
- pismo Pape Urbana III 11.11.1186-te god.
- pisma pape Inocenta III kralju Emeriku 11.10.1200-te god.
- pismo dukljanskog kneza Vukana 1200-te god.

Orbinni

Senior

Postovi:

1221

Pridružen/

a: 17 okt

2001

11:05

Lokacija:

Sweden

- sve oko Kulina 8.4.1203-te na Bilinu Polju
- Inkvizitor Rajner Sacconi 1250-te god.
- pisma papinskog legata kardinala Konrada 1223-te god.

Od Andjelka

- De haeresi catharorum in Lombardia (Archivum Fratrum Praedicatorum) 1210-1214
- Commentariolum de Provinciae Hungariae originibus (prije 1259.)
- Omnia puncta principalia et auctoritates extractae de disputatione inter christianumromanum et patarenumbosnensem (13. stoljeæe) - Dijalog patarena i katolika.

Pravoslavni izvori koji nazivaju Crkvu Bosansku - heretickom:

- Pismo carigradskog patrijarha iz X-og vijeka
 - Slovo Kozme prezvitera
 - Zitijs sv. Simeona
 - Sinohodik cara Borila iz 1211-te god.
 - Teodosiev zivotopis sv. Save
 - osuda pravoslavne crkve Rastudiju bosanskom
 - zivotopis kralja stefana Dragutina
 - pismo patrijarha Genadija II
 - Dusanov zakonik
 - Istorija Vizantije od Leonika Halkonodila
 - biljeska cetvororjevandjelja iz manastira sv. Petra sa Svete Gore
- povodom rusenja pravoslavnog manastira sv. Nikole u Dabru od strane bosanske vojske pod Stjepanom II.

Zadnja izmjena: [Orbinni](#); 24 apr 2005 14:52; ukupno mijenjano 1 put/a.

Vrh

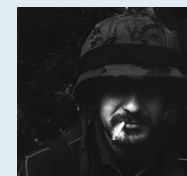
Postao/la **Sturmann** » 21 apr 2005

18:31

Bogomils Bibliography

<http://www.geocities.com/Athens/Troy/9892/bhlit.html>

esto bonus saltem, si non potes esse peritus

Sturmann

Veteran

Postovi: 2313

Pridružen/a:

04 sep 2004

14:49

Lokacija:

Republika BiH

Vrh

Postao/la **libero** » 25 apr 2005 01:51

Pogledajte film i izlaganje historicara Imamovica o historiji bogumila ,kasnije Bosnjaka...

[http://www.umsa.org/modules.php?name=Co ... age&pid=93](http://www.umsa.org/modules.php?name=Co...age&pid=93)

It is all about money

Avatar

libero

Novi član

Postovi: 128

Pridružen/a:

05 mar 2005

22:48

Vrh

Postao/la **marius_valentino2** » 28 apr 2005 05:21

Kratak Hroboatosov uvod u temu i zatim tekst Muhameda Hažijahiaæa

Od tradicije do identiteta (Geneza nacionalnog pitanja bosanskih Muslimana)", Svjetlost, Sarajevo 1974.

[http://www.hercegbosna.org/ostalo/hrvat ... imani.html](http://www.hercegbosna.org/ostalo/hrvat...imani.html)

Zanimljivo štivo - Hrobi puno radi...

Avatar

marius_valentino2

Veteran

Postovi: 2837

Pridružen/a: 03 sep

2003 19:23

Lokacija: CROATIA

RUBEA

Vrh

Postao/la **-tasneem** » 06 maj 2005 12:25

-

Mali prilog na temu

Dr Nada Klaic

Jedan od najcjenjenijih historicara u svijetu, po pitanju historije svih juznoslovenskih zemalja, Dr Nada Klaic u svome djelu "SREDNJOVJEKOVNA BOSNA - POLITICKI POLOZAJ BOSANSKIH VLADARA DO TVRTKOVE KRUNIDBE", Zagreb, 1989., naucno je dokazala da Bosna nikada nije bila ni hrvatska ni srpska, nego jedino i iskljucivo BOSANSKA. Zemlja Bosna je po Dr Nadi Klaic potpuno posebna i po narodu i po kulturi i po svojem postanku.

Dr Nada Klaic dolazi do sljedecih konstatacija:

....No, ove nevjeste projekcije o srpstvu Bosne vrijede isto koliko Sisicevo dokazivanje o hrvatsvu Bosne. Medjutim nekriticki izvjestaj Konstantina Porfirogeneta o Sklavinijama moze poslužiti kao podloga za zakljucke samo onom historicaru kome nije odvec stalo do historijske istine. On je uglavnom iste vrijednosti kao i Dukljaninove vijesti o vladanju hrvatskih ili srpskih vladara nad Bosnom. To su tek povremeni izleti susjednih vladara koji nisu niti su mogli izmijeniti stoljetni položaj bosanskih zemalja jer su one bez Hrvata i Srba odavno isle svojim, od njih posve odijeljenim putem. Carevi podaci za taj posao ne mogu biti mjerodavni, a jos manje vjesta konstrukcija barskog nadbiskupa koji pise sredinom 12. stoljeca.

....Posve razumljivo da Cirkovicu za njegovu teoriju o srpstvu Bosne ne mogu poslužiti niti Konstantinovi podaci o naseljenju Srba, jer ih car, a znamo i zasto, stavlja u Srbiju, Paganiju, Zahumlje i Travuniju te Konavle po kriteriju 10-og stoljeca kad su sve te zemlje priznavale bizantsku vlast. Prema tome, ako se sam car nije hvalio da je Bosna od naseljenja srpska, a sigurno bi to vrlo rado ucinio, onda kritickom historicaru ne preostaje drugo nego i na osnovi careva teksta tvrditi da je Bosna od pocetka bila BOSANSKA.

Nesto vise o tome na linku

<http://www.angelfire.com/hi5/profesorhk/sadrzaj1.html>

.....

U srednjovjekovnoj Bosni, Bosnjaci su bili pripadnici heretickog vjerovanja i nisu priznavali ni katolicku ni pravoslavnu crkvu. Sta vise, od ovih crkava im je konstantno prijetila opasnost progona; sam rimski papa je tijekom srednjovjekovne Bosne poslao nekoliko krizarskih ratova na nasu zemlju sa ciljem unistenja bosnjacke hereze (pr. 1235-38, 1358 i dr.). Prisilne konverzije heretickih Bosnjaka na katolicanstvo, odnosno pravoslavlje, su postepeno uzimale svoga maha. Slomom Bosne od strane Turaka 1467 godine i kroz period Otomanske Bosne, Bosnjaci postepeno primaju Islam.

Nacionalni identitet Bosanskih Srba, odnosno Bosanskih Hrvata se formira veoma kasno, tek polovinom 19 stoljeca, kada se Bosnjaci pravoslavne, odnosno, katolicke vjeroispovijesti, a pod znatnim lobiranjem srbijanskih i hrvatskih politickih misionara, odrodjuju od bosnjackog nacionalnog korpusa i na temelju zajednicke vjeroispovijesti pocinju nacionalno identifikovati sa susjednim pravoslavnim srbima, odnosno katolickim Hrvatima. Tijekom austro-ugarskog perioda, Kallayev pokusaj ocvrscivanja jedinstvene bosnjacke nacije bio je osudjen na propast, iz razloga sto je proces identifikacije pravoslavaca sa srbima, i katolika sa Hrvatima, bio daleko odmakao, pa tako i nije mogao uspjeti, jer su integracioni impulsi dolazili od okupatora - Austro-Ugarske, a ne iznutra. Poslije njegove smrti zabranjen je i bosanski jezik, 1907 godine.

Prof. Dr. Muhamed Filipovic pojasnjava da su svi ljudi na prostoru Bosne u etnickom smislu bili Bosnjaci "i to tokom cijele nase povijesti, a posebno u vrijeme drzavne samostalnosti (srednjovjekovne) Bosne. Zatim smo bili isto u vrijeme Osmanskog carstva, bili smo naime Bosnjaci, sve dok propaganda iz Srbije i Hrvatske, koja pocinje od sredine 19 stoljeca, nije pocela unositi srpsku i hrvatsku nacionalnu svijest u nase pravoslavce i katolike." Istaknuti bosnjacki intelektualac, Adil Zulfikarpasic napominje da su prije procesa kroatizacije i posrbljavanja naseg naroda i "katolicki i pravoslavni pisci u Bosni, narocito franjevci u 16., 17. i 18. vijeku pisali o bosanskom jeziku, a sebe nazivali Bosnjacima." Prof. Dr. Mustafa Memić se slaze, i istice: "Od sredine XIX stoljeca od kada su se javljali nacionalni pokreti Srba i Hrvata, vodila se permanentna borba medju ovim nacionalnim pokretima da prisvoje sto vece dijelove bosanskih teritorija i da se bosanski jezik ukine. Od tada pocinje proces bosanskih pravoslavaca i bosanskih katolika da se oni tretiraju nacionalno kao Srbi i Hrvati, iako su do tada svi bili Bosnjaci... Taj proces se putem nacionalistickih propagandi dalje razvijao da on danas predstavlja osnovnu smetnju razvoja ovih prostora kao jedinstvene, geografske i ekonomske cjeline."

Primjera radi, Teofil (Bogoljub) Petranovic je bio utemeljitelj srpskih propagandnih aktivnosti u Bosni. Kao placenik srbijanske Vlade,

Nastavak texta pogledati na:

http://www.geocities.com/famous_bosniaks/index-en.html

.....

Na osnovu prijepisa jednog manjeg dijela Povelje Bosanskoga Bana Ninoslava od tacno neutvrđenog datuma nastanka (pretpostavlja se da je nastala izmedju 1232 i 1235 godine, jer se u njoj spominje Dubrovacki Knez Zvonimir Dandolo, koji je vladao do aprila 1235 godine):

"Az rab Bozji Matej, a odmjelom Ninoslav, Ban Bos'nski Veliki, kle se Knezu Dubrov'ckomu Zan Dandolu i vsej općine Dubrov'ckoj. Takom s'm se kletv'ju klel, kakom se je Ban Kulin klel: Da hode Vlasi svobodno, ih dobit'k, tako kako su u Bana Kulina hodili, bez vse habe i zledi. A ja kudje oblada, tudje si hodite prostrano i zdravo, a ja prijati kako-re sam sebye, i nauk dati od vse zledi. A se pisah, imenom Desoje, gramatig Bana Ninoslava, velijega Bos'nskoga, tako vjerno kako-re u prvih. A se jeste: ako vjeruje srblijin Vlaha, da se pri pred knezem; ako vjeruje Vlah srblijina, da se pri pred Banom, a inomu Vlahu da ne bude izma. Boze-re ti daj zdravije."

<http://www.zemljabosna.com/ninoslav.html>

.....
15.februara 1333 godine napisana je povelja Dubrovcanima od strane Bana Stjepana II Kotromanica

"Priziraje blagovoljenje sviditelj' i mnogo porabotanje o baštine i vlastela i ljudje Dubrovačci i našijem praroditeljem i nama vele mnogo,i hote odsele porabotati sa Božjem hotijenjem...Zato mi,gospodin Ban Stefan,i moji sinove i unučje i dokoli sime moje bude,do vijeka vjekoma,dasmo i darovasmo u baštinu i u plemenito ljudem Dubrovačkim,a našijem drazijem prijateljem:Vas Rat i Ston i Prevlaku,i otoke koji su okolo Rata,i sa svijem što se nahodi unutra...i gore i polja, dubrave,lijes,trave,vode,sela,i vse što je od Prevlake do Lojišta;i sudcbo i globe i krvi u miru,da budu njih' volju,da imaju i drže i da čine vsu svoju volju i hotijenje kako od svoje baštine - do vijeka vjekoma...

I da su voljni zidati zadi i tornje - gdi im je hotijenje.I prekopati Prevlaku od mora do mora i napravlјati - na svoju volju i hotijenje.I jošte se obetuje gospodin Ban Stefan,sebe i svoje sjeme:Ako se sluči nekoje vrijeme,ili gospodin ili vlastelin ili graždanin ili ljudje,koji bi pakostili Ratu ili Prevlaci - da pomože koliko može naša jakost.A zato mi općina,i ljudje grada Dubrovnika,vse dobro općeno.gospodinu Banu Stefanu,i njegovem sinovem i simenu njegovu do vijeka od muške glave i do zgorenja svijeta,dajemo za Prevlaku i za Ston pet cat perpera - do zgorenja svijeta...

I jošte se obetuje općina Dubrovačka:Ako u nekoje vrijeme pride gospodin Ban Stefan u Dubrovnik,ili njegovi sinovi ili njegovo sjeme muške glave,da mu damo polače zidane prebivati dokole im je stati,bez nijednog najma - do zgorenja svijeta...

I jošte se obetuje općina Dubrovacka:Da ne primamo,u Prevlaku i u Ston i u Rat i u onzi otoke ke smo uzeli od gospodina Bana Stefana,njegova vlastelina ki bude njemu nevjeran i njegovem sinovem i njegovu sjemenovi - do zgorenja svijeta... A ja,gospodin Ban Stefan,zaklinju se...za mene i za mojih sinova i za moje sjeme,po muškom koljenu do zgorenja svijeta - sve to tvrdo imati i držati i ne potvoriti - do zgorenja svijeta...

Zato, stavlju ja, gospodin Ban Stefan, svoju zlatu pečat, da je vjerovano - svaki da znajet istinu.

A tomuj su četiri povelje jednako : dvije latinski i dvi srpsci - a sve su pečaćene zlatijemi pečati. Dvije sta povelje u gospodina Bana Stefana, a dvije povelje u Dubrovnicu. A to je pisano pod gradom, pod Srebr'nikom."

Literatura:

M. Dizdar, Antologija Starih Bosanskih Tekstova, Alef, 1997

<http://www.zemljabosna.com/kotromanica.html>

.....

Postao/la **-tasneem** » 06 maj 2005 13:05

zaboravih dodati i ovaj link (ali samo onima koji imaju vremena i strpljenja)

<http://pub37.ezboard.com/bistorijabalkana>

-
tasneem
Pionir

Postovi:
316
Pridružen/
a: 03 sep
2003
12:08

Postao/la **slovric** » 14 maj 2005

11:56

Dosta povijesnih dokumenata:

<http://members.tripod.com/cafehome/serbdom.htm>

<http://members.tripod.com/cafehome/new.htm>

Potpis kralja Stefana Tvrtka:

[http://members.tripod.com/cafehome/povk ... potpis.htm](http://members.tripod.com/cafehome/povk...potpis.htm)

Mitovi:

<http://members.tripod.com/cafehome/mitovi.htm>

slovric
Novi član

Postovi:
158
Pridružen/
a: 08 apr
2005
01:56

Rani srednji vijek:

<http://www.geocities.com/luisizvori/>

Hrvatska do 1097.:

<http://www.geocities.com/hrvatskapovijest/>

Postao/la **Sheriff** » 28 maj 2005 16:37

AGRESORSKI HISTORIČARI I PRETENZIJE NA BOSNU

Mnogobrojni osvajaci, koji su gotovo neprestano nasrtali na Bosnu, tokom njene duge historije, od Rimljana, Bizantinaca, Mađara, pa do Hrvata, Srba, Turaka, Austrijanaca... nisu birali sredstva ni načine da prisvoje Bosnu, a neki od njih su svoje agresorske ciljeve prenosili i na polje historije i fabrikovali na sve moguće načine svakojaka totalno izmišljena "historijska prava" na Bosnu. Od svih zemalja agresora na Bosnu, najviše izmišljotina na račun Bosne su proizveli Hrvatska i Srbija, a i Habsburska Monarhija, kao nekakv nasljednik "Ugarske Krune", nasljedjujuci, pored krune, i njene osvajacke pretenzije prema Bosni. Ali, sigurno, najagresivnija i najzlocinackija prema Bosni od svih njih jeste Srbija i Srbi:

U sljedećih nekoliko primjera se može vidjeti samo jedno: srpski pokušaji manipulisanja historijom Bosne, u cilju prisvajanja Bosne i to svim raspoloživim sredstvima, pa i prekrajanjem historije po vlastitoj volji:

PAPINO PISMO DUBROVCANIMA IZ 1187 GODINE

http://www.zemljabosna.com/papina_pisma_dubrovcanima.html

POVELJA BOSANSKOGA BANA NINOSLAVA DUBROVCANIMA (1232-1235)

<http://www.zemljabosna.com/ninoslav.html>

POVELJA STJEPANA II KOTROMANICA DUBROVCANIMA IZ 1333 GODINE

<http://www.zemljabosna.com/kotromanica.html>

BOSANSKA KRALJEVSKA PORODICA KOTROMANIC

<http://www.zemljabosna.com/kotromanici.html>

POVELJA DUBROVCANIMA KRALJA TVRTKA IZ 1378 GODINE]

Sheriff

Pionir

Postovi: 224
Pridružen/a:
28 maj 2005
14:56

U svojoj knjizi "Historija Bosne i Bosnjaka" (2001,Sahinpasic) Mehmedalija Bojic na ovu temu pise:

"....Knjiga (Dominika Mandica Etnicka povijest Bosne i Hercegovine(ZIRAL,Toronto-Zurich-Roma-Chicago,1982)) je sigurno hvale vrijedna sto se tice novih podataka,nekih uspjesno izvršenih i datih analiza,objavljenih nekih do sada nepoznatih izvjestaja i dokumenata,posebno iz arhiva Katolicke crkve i njenih organizacija i date obimne naucne aparature(izvora i literature) i sl.

Medjutim,ovaj autor cini gresku u prilazu da pod svaku cijenu dokaze hrvatstvo pa i tamo gdje ga nije moglo biti.Tako postupaju i mnogi srpski historiografi samo obratno.Po dr. Mandicu Hrvati su svi koji su po doseljenju Juznih Slovena i prijema krscanstva sa Zapada (Rima) bili katolici.Pa buduci da su slavenska plemena nastanjena na Dinarskom planinskom masivu (ukljucujuci tu Dalmaciju,Bosnu,Duklju itd.) primili krscanstvo sa zapada,onda su oni,po dr.Mandicu, jos kada se uz to nekriticki osloni na Ljetopis popa Dukljanina,prirodno svi Hrvati.Srecom u nauci je ovo pitanje prakticno rascisceno.To znaju i hrvatski i srpski historici,ali im to nije odgovaralo niti odgovara radi pretenzija ranijih i sadasnjih rezima na Bosnu i Hercegovinu,i to na osnovi "historijskih prava na ovu zemlju".Jos do sada nije nigdje nadjen jedan crkveni ili drzavni spis,povelja ili bilo sta slicno iz srednjeg vijeka u kome bi pisalo da je Bosna bila jedna od hrvatskih zemalja i da su u njoj bilo kada zivjeli samo Hrvati.Medjutim sacuvan je veliki broj spisa i dokumenata, posebno u arhivima katolickih institucija iz kojih se jasno vidi da u Bosni zive patareni(bogumili) i katolici,da se tamosnji narod naziva Bosnjanima,a njihovi vladari bosanskim banovima ili kraljevima.Zasto bas nikad nisu crkveni dostojanstvenici u srednjem vijeku nazivali taj bosnjacki narod ili njihovog vladara - hrvatskim ili srpskim imenom?

O rasprostranjenosti imena srpskog i hrvatskog na Bosnu i njen narod u srednjem vijeku vode se izmedju hrvatskih i srpskih historicara rasprave i polemike vec vise od stoljeca i po.U nekim srednjovjekovnim bosanskim poveljama zaista se pominju Srbi i srpski jezik.Medjutim,dr.Mandic u pomenutoj knjizi o tome navodi i argumentirano tvrdi da su pisari povelja u Dubrovackoj republici,od vremena vladavine srpskog Velikog zupana Stevana Nemanje,dakle od 1174 godine,od kada je uzeo Zahumlje,Travuniju(sjeverne susjede Dubrovniku) i Duklju (dio danasnje Crne Gore),bili Srbi."...Zato je on (pisar) i onda kada mu je bilo povjereno da napise koju ispravu za bosanske vladare pisao povelje po srpskom nacinu, upotrebljavao ekavicu i jezik nazivao srpskim."

Medju prvim srpskim istoricarima koji su pokusali naucno da dokazu da je Bosna bila sastavni dio srpske zemlje,i prvobitne drzave jos u doba ustanka Hrvata oko rijeke Save (juzno od Zagreba protiv Franaka,sa Ljudevitom Posavskim (819-822)na celu),bio je Ljub Jovanovic.On je jos 1900 godine napisao i objavio u casopisu "Brankovo kolo" raspravu pod naslovom O Bosni s pocetka VII do sredine XII veka.Jovanovic je,koristeci se Ajnhardovim analima i tekstu o Ljudevitu Posavskom i njegovom "bjezanju ka jugu medju Srbe" zakljucio na osnovu svojih pretpostavki da je Ljudevit mogao naci Srbe samo u Bosni (izmedju Vrbasa i Drine) i na prostoru rijeke Kolubare (sjeverozapadna Srbija).Medjutim,on je ipak

ostao pri zaključku da su se rijeci "na jug" morale odnositi na prostor Bosne. Taj njegov zaključak i pretpostavku prihvatili su kasnije svi srpski historičari i koristili ga, uz podatke iz druga dva pomenuta izvora, isto tako nesigurno, kao vjerodostojne činjenice.

Od Jovanovićeve rasprave, pa sve do danas u gotovo svim djelima srpske nacionalne historije, i u historijskim atlasima za škole, Bosna se tretira kao srpska zemlja. Odatle potiču i ona tzv. "historijska prava na Bosnu". Ali, poznati medievist sa Zagrebackog univerziteta dr. Nada Klaić, koja je 1989. godine publikovala djelo Srednjovjekovna Bosna (Zagreb, 1989), naučno je opovrgla Jovanovićevu tezu o Ljudevitovom "bjekstvu među Srbe u Bosnu". Prema njenom tumačenju, Ljudevit Posavski je zaista "pobjegao na jug" (iz svoje posavske Hrvatske) ali u SRB, mjesto koje se pod tim imenom zvalo još od Rimljana i gdje su živjeli Dalmatinski Hrvati. To mjesto se i danas nalazi na istoj lokaciji u gornjem toku rijeke Une, u Lici (zapadna Hrvatska).

O drugom i trećem izvoru koje su obilato koristili i srpski i hrvatski medievisti, historijska nauka je već ranije dala svoj sud. Porfirogenitov podatak u spisu De administrando imperio o dolasku i naseljavanju Srba i Hrvata i to na poziv vizantijskog cara Heraklija (610-641), na današnje prostore, odavno se ne uzima kao valjana činjenica. Njima je trebalo i u Porfirogenitovo vrijeme pokazati da su ovi narodi vazali vizantijski. Srpski historičar dr. Sima Ćirković, koji u svom djelu Istorija srednjovjekovne bosanske države (Beograd, 1964) također zastupa tezu da je Bosna bila jedna od srpskih zemalja, dok istovremeno o vrijednosti Porfirogenetovog spisa piše: "Temeljna kritička proučavanja spisa O narodima (De administrando imperio) pokazala su da on predstavlja kompilaciju u kojoj se gotovo ne oseća originalno stvaranje piscevo...". Ovaj Porfirogenetov spis je ipak donekle značajan za Bosnu jer se u njemu prvi put (u jednom pisanom historijskom izvoru) pominje rijec i naziv zemlje Bosna.

O Ljetopisu popa Dukljanina ili Barskom rodoslovu postoji vrlo opsežna literatura. Ovaj historijski izvor koriscen je prema nacionalnim potrebama i porijeklu historičara. Tako je Ljetopis poslužio hrvatskom medievisti dr. Ferdi Sisicu da ustvrdi kako je Bosna u ranom srednjem vijeku bila hrvatska zemlja. A prema srpskom historičaru Simi Ćirkoviću "to je skromni sastav nepoznatog popa, nastao u Baru (sada Crna Gora) u drugoj polovini XII veka". Inače u Ljetopisu (hronici) popa Dukljanina Bosna se uvijek pokazuje kao jedna veća politička i teritorijalna cjelina. Pitanje procesa nastajanja bosanske države u ranom srednjem vijeku i to baš od IX do XII vijeka, podrobno je razradio sarajevski akademik dr. Anto Babić još 1955. godine u svojoj raspravi O pitanjima formiranja srednjovjekovne bosanske države.

Otimanja prekrajanja i svojatanja bosanske historijske prošlosti i njene države, kao i razne teorije o tome čija je bila i jeste Bosna, cjelishodno je pratiti i sagledavati i kroz razmatranja historiografskih djela i njihovih autora i to od prvih početaka do najnovijeg doba. Među prvima koji su u svom historiografskom radu ispoljavali pretenzije prema Bosni bio je hrvatski književnik, historičar, političar i baron Pavao Riter-Vitezović (1652-1713). On je u svojim spisima razvio misao o cjelokupnoj Hrvatskoj u koju je uključio i Bosnu. Ona je prema Vitezoviću, "srce Ilirika" ("Cuore Ilirici"). Vitezović je kao član komisije za razgraničenje između Habsburske monarhije i Osmanskog carstva nakon Karlovačkog mira (1699) izradio

elaborat becom dvoru u kojem je Hrvate, Srbe i Slovence prikazivao jedinstvenim imenom Hrvata, tražeci da se Hrvatskoj pripoje sve južnoslavenske zemlje koje budu oslobođene od Turaka.

Pretenzije prema Bosni i Hercegovini na osnovu "historijskih prava" ugarske krune iskazivala je i Habsburska monarhija pomoću historiografskih djela. Tako je na njen podsticaj i, vjerovatno, naredbu napisao historičar L.A. Gebhardi 1780 godine Istoriju države Bosne i Rame. Publicirao ju je u okviru jedne višetomne Istorije svijeta. Posto je Habsburska monarhija težila da osvoji i pripoji svom carstvu sve zemlje koje su nekada pripadale Ugarskoj i čekala priliku da istjera Osmansku imperiju iz Vlaske, Srbije i Bosne i Hercegovine i da naslijedi ovu na Balkanu, to je za njen generalstab i državne potrebe ceski historičar Maksimilijan Šimek napisao 1787 godine Politicku istoriju kraljevine Bosne i Rame od 867 do 1741 godine. Djelo je izašlo kad se car i kralj Josip II spremao da povede odlučujući rat sa Turskom radi osvajanja Bosne, proširenja svojih teritorija na svim posjedima Mletačke Republike na Balkanskom poluostrvu i, najzad, radi zauzimanja Albanije. Pretenzije Austrije prema Bosni i Srbiji naišle su na protivljenje već nacionalno svjesnih i umnih ljudi iz redova Srba, koji su osporavali "historijska prava" na Bosnu i Srbiju. Arhimandrit i historičar Jovan Rajić je, u namjeri da ospori historičara Šimeka i austrijske pretenzije, napisao Istoriju raznih slovenskih naroda narocito Bugara, Hrvata i Srba (I-IV, Wien, 1794). U njoj je prvi od svih srpskih spisatelja prikazao Bosnu kao srpsku zemlju. On je prvi među Južnim Slavenima napisao i Istoriju južnoslavenskih naroda, i to sve na osnovu narodne tradicije i iz patriotskih pobuda. On, prirodno, nije mogao da napise kritičku historiju, jer nije koristio nikakve vjerodostojne izvore, niti potrebnu literaturu. Prije toga je napisao Kratku istoriju Srbije, Ruske, Bosne i Rame (1793), slične naučne vrijednosti.

U prvoj polovini 19. vijeka historijska nauka i njene pomoćne discipline sporo su se razvijale. Otkrićem i objavljivanjem mnogih primarnih pisanih izvora, u drugoj polovini toga vijeka, gotovo svi istaknutiji srpski i hrvatski historičari su se bavili i bosanskom historijom i dali svoj značajan doprinos osvjetljavanju njene prošlosti. Međutim, u nedostatku sigurnih izvora iz ranog srednjeg vijeka svi su određivali čija je Bosna prema svome nacionalnom porijeklu. Tako je historičar i prvi pisac historije Bosne i Hrvatske dr. Vjekoslav Klaić (1849-1928) u svom radu Povijest Bosne do propasti kraljevstva (Zagreb, 1882) napisao da je Bosna možda bila hrvatska zemlja. Tu njegovu riječ možda svjesno su previdjeli svi hrvatski povjesničari, koji su mu bili savremenici ili živjeli poslije njega.

O prvom srpskom historičaru Ljub Jovanoviću, koji je pokušao naučno da dokaze da je Bosna bila sastavni dio srpske zemlje i prvobitne države još u ranom srednjem vijeku te njegovom nekritičkom koriscenju izvora, već je bilo govora. Od te Jovanovićeve rasprave, pa sve do danas (90-tih godina XX vijeka) u gotovo svim svim djelima nacionalne historije i u gotovo svim historijskim atlasima za škole Bosna se tretira isključivo kao srpska zemlja.

Uoči Drugog svjetskog rata značajnije djelo o Bosni pod nazivom Historija Bosne (Beograd, 1940) napisao je dr. Vladimir Corović. Premda je pisao sa dosta objektivnosti, i on je zastupao tezu da je Bosna bila srpska zemlja. Nakon toga rata najobimnije djelo i sa najviše naučnih pretenzija napisao je dr. Sima Ćirković pod naslovom Istorija srednjovjekovne

bosanske drzave (Beograd,1964).Premda u ovoj knjizi ima izvanredno dobro i tacno napisanih poglavlja,opservacija i zakljucaka cini se da je knjiga imala prvenstveni zadatak da posluži odredjenim politickim snagama kao naucno pokrice za pretenzije prema Bosni kao vjekovnoj srpskoj zemlji.I akademik dr.Mihailo Dinic je u svojim radovima uvrstavao rani period srednjovjekovne proslosti Bosne u istoriju srpskih zemalja.Nazalost,tako je to M. Dinic uradio i u Historiji naroda Jugoslavije(I,Zagreb,1953),koja je sacinjena na inicijativu Savjeta za nauku i kulturu pri vladi FNR Jugoslavije.U toj knjizi je proslost Bosne od VI do XII vijeka prosla gore negoli u udzbenicima Kraljevine Jugoslavije.Jer,taj period,koji se u toj Historiji obradjuje na 318 strana,Bosni je pripalo svega desetak redova,pa i to montirano na stetu historijske istine jedne stare juznoslovenske zemlje i drzave Bosne.

Proslost Bosne nije bolje tretirana ni u srpskim,ni u hrvatskim historijskim atlasima.Njihovi historiografi i kartografi su se, izgleda,presutno dogovorili o krojenju granica drzave Bosne u ranom srednjem vijeku.Jedni stavljaju granicu dodira hrvatske i srpske drzave u to doba na rijeci Vrbasu,drugi na rijeci Bosni,a treci na rijeci Drini - kako kome odgovara.U vrijeme postojanja Kraljevine Srba Hrvata i Slovenaca,odnosno Jugoslavije,izdato je vise falsificiranih historijskih atlasa. Tako je u Istorijskom atlasu za opstu i narodnu istoriju koji je priredio istoricar Stanoje Stanojevic (1874-1937) Bosna prikazana tako da je sve od 9. do 12. vijeka bila jedna od srpskih zemalja i kao takva uvijek u sastavu srpske drzave.U ovom njegovom atlasu Bosna je u periodu od XII do XX stoljeca prikazana na jednoj omanjoj kartici srazmjera 1:2.750 000.Ovaj Stanojevicev atlas (zvanicni udzbenik za studente) izdat je,istog sadrzaja,i u Beogradu (1940-Geca Kon A.D.).U Skolskom istorijskom atlasu koji je izdat u socijalistickoj Jugoslaviji,a priredili ga Relja Novakovic,Gavra Skrivanjic, Vladimir Stojanovic i Zeljko Skalamara,a po narudzbi Zavoda za udzbenike u Beogradu (ovaj atlas je bio najtirniji i dozio je niz izdanja) drzava Bosna se tretirala u svim izdanjima kao srpska zemlja,i to sve od IX do XX vijeka. Najvjerodostojniji Istorijski atlas za nacionalnu istoriju (od rimskog perioda do zavrsetka I svetskog rata-1918) uradio je Dragutin Prljjevic,a objavilo preduzece ZNANJE iz Beograda.U njemu Bosna prvi put,koliko autor ove Historije Bosne zna, u ranom srednjem vijeku nije naznacena ni kao srpska ni kao hrvatska zemlja.Drzava Bosna je tek u ovom atlasu imala tretman onakav kakav je ta zemlja u proslosti i zasluzivala.

Do sada je,cini se,najpotpunije i najobjektivnije objasnjena rana srednjovjekovna proslost Bosne u Istorijskom atlasu koji je izradio dr Zvonimir Dugacki za poduzece "UCILA" iz Zagreba 1972 godine.On prikazuje proslost Bosne bez ikakvih opterecenja i kompromisa.Prvi put Bosna je ucrtana kao drzava u sklopu Balkana i evropskih drzava u raznim periodima svoga postojanja...."

<http://www.zemljabosna.com/sadrzaj1.html>

 Postao/la **slovric** » 29 jun 2005 00:30

Primijetio sam da je ovaj tekst bestraga nestao, te cu ga ponoviti. Znam da je kolega Orbinni tražio više informacija kako bi se upoznao sa tematikom. Izgleda da su one dostupne na ovom super linku.

Rimski papa Grgur XI salje februara 3., 1373. godine pismo u kom kaže da "u krajevima Bosne žive skoro sve šizmatici i jeretici, osim onih koji su milošću božijom preobraćeni", ali takođe i "na granicama Bosne prema Ugarskoj, kao i u mestu zvanom Glaž i u mnogim drugim mestima, pomešano žive kako hrišćani, tako jeretici i šizmatici". Pet godina kasnije daje franjevcima crkvu u Modrušu kod Ogulina koja je "blizu šizmatika i nevernika".

Vidjeti u: T. Smičiklas, CD XIV, 494.

<http://members.tripod.com/cafehome/serbdom.htm#cp>

slovric

Novi član

Postovi:
158
Pridružen/
a: 08 apr
2005
01:56

Krtaka povijest Bosne

 Postao/la **slovric** » 21 jul 2005 04:23

Shvaćanje Konstantina Porfirogeneta iz prve polovice X stoljeća da je Bosna bila dio države Srbije nije usamljeno. U tom smislu svjedoče i drugi pisani izvori, nezavisno jedni od drugih. Jovan Kinam naziva bosanskog bana Borića (oko 1154 — oko 1164) „egzarhom dalmatske zemlje Bosne”, pri čemu isti pisac naziva Srbe „Dalmatima”. Zatim navodi da rijeka Drina odvaja Bosnu od „ostale Srbije”. U njemu suvremenom izvoru, u Ljetopisu popa Dukljanina, stoji da se Srbija („Zagorje”) dijeli na Rasu, od Drine na zapadu do Lipljana i Laba na istoku, i na Bosnu, koja se prostire od Drine na istoku do Borove planine na zapadu. Prema prepisci papske kurije, od 1187. do 1238. godine Bosna se navodi kao „kraljevstvo Srbije, koja je Bosna” („regnum Servilie, quod est Bosna”). U istom smislu svjedoče i povelje velikog bana bosanskog Matije Ninoslava, koji u poveljama izdatim Dubrovačkoj opštini svoje podanike izričito naziva Srbima. Prema odredbi povelja predviđa se „ako tuži Srb in Vlaha, da se sude pred knezom dubrovačkim, a ako tuži Vlah Srbina, da se sudi pred banom”. Povelje bana Stefana II Kotromanića (1322 — 1353) o Stonu 1333. godine pisane su „dvije latinski a dvi srpskije”. Za njegove vlade dolazi do isticanja posebne državnosti Bosne, i to je rezultat samodržavnosti bosanskog vladara u odnosu na Nemanjiće. Oni su u svojoj vladarskoj tituli imali etničku odrednicu „kralj sve srpske zemlje i Dioklije i Dalmacije i Travunije”, „kralj sve srpske zemlje i pomorske”, „kralj i samodržac

slovric

Novi član

Postovi:
158
Pridružen/
a: 08 apr
2005
01:56

svih srpskih zemalja i primorskih". Stoga ban Stefan II naziva državu Nemanjića „Raškom“, a cara Dušana „carem raškim“, a ne „carem Srba i Grka“, jer bi iz toga proizlazilo da je bosanski ban, koji takođe vlada Srbima, bio u vazalnom položaju prema Dušanu. Odlazak u manastir Mileševu i krunisanje Tvrtka za „kralja Srba, Bosne, Pomorja i Humske zemlje“ 1377. godine sasvim je razumljiv korak koji proishodi iz državne tradicije Bosne. Najviše zbog odsustva podrške Srpske patrijaršije, koja je pripala knezu Lazaru Hrebeljanoviću, Stefan Tvrtko I nije mogao da odigra ulogu obnovitelja jedinstvene s države srpskog naroda.

Postao/la **Ravnatelj** » 25 jul 2005 19:36

Ime Kotromanica je ilirsko u osnovi, kao što je Bosna rijec ilirskog porijekla, a samim time i ime za njen narod, Bosnjaci, je izvedenica ilirske rijeci. Dakle, Kotromanici su bosnjačka i naravno bosanska kraljevska porodica, koja je kao i svaka druga kraljevska porodica u Evropi imala krvne veze sa drugim kraljevskim i plemićkim porodicama, pa tako i sa Nemanjicima. Jedna od Tvrtkovih baba je bila kćerka srpskog kralja Dragutina i mađarske princeze (katolkinje), i to je sva Tvrtkova krvna veza sa Srbima. Jedan od najpoznatijih srpskih historičara, Sima Ćirković, sam naglasava da u trenutku kada Tvrtko pretendira da uzme i srpsku kraljevsku krunu, pored bosanske, u nijednom srpskom rodoslovu nema nikakvog pomena Kotromanica, Ćirković doslovno konstatuje sljedeće: **"...ni u jednom od srpskih rodoslova nema nikakvog spomena vladara iz kraljevske porodice Kotromanica"**

Područje Bosne je dugo vremena bilo pod vlašću Rimljana, Bizantije i nakratko i Srbije, a potom i Hrvatske, kasnije Turske, Austrougarske itd., ali to su samo privremene vojne agresorske okupacije i na osnovu tvog primitivnog nacina razmišljanja i Talijani bi mogli da kažu da je Bosna talijanska jer su Rimljani držali pod vojnom okupacijom dugo vremena područje današnje Bosne, pa bi onda Hrvati rekli po istom osnovu da je Bosna hrvatska zemlja, Mađari bi mogli reći da je Bosna mađarska zemlja, Austrijanci austrijska itd... Vojna okupacija i agresija na Bosnu od strane Srbije vrijedi isto toliko koliko i svaka druga agresija na Bosnu, ali Bosna uvijek ostaje bosnjačka zemlja, što je oduvijek i što je i dan danas.

Jedan od najcjenjenijih historičara u svijetu, po pitanju historije svih južnoslovenskih zemalja, Dr Nada Klaić u svome djelu "SREDNJOVJEKOVNA BOSNA - POLITICKI POLOŽAJ BOSANSKIH VLADARA DO TVRTKOVE KRUNIDBE", Zagreb, 1989., dolazi do sljedećih konstatacija:

....No, ove nevjeste projekcije o srpstvu Bosne vrijede isto koliko Sisicevo dokazivanje o hrvatsvu Bosne. Međutim nekritički izvještaj Konstantina Porfirogeneta o Sklavinijsima može poslužiti kao podloga za zaključke samo onom historičaru kome nije odveć stalo do historijske istine. On je uglavnom iste vrijednosti kao i Dukljaninove vijesti o vladanju hrvatskih ili srpskih vladara nad Bosnom. **To su tek povremeni izleti susjednih vladara koji nisu niti su mogli izmijeniti stoljetni položaj bosanskih zemalja jer su one bez Hrvata i Srba odavno isle svojim, od njih posve**

Ravnatelj

Pionir

Postovi: 276

Pridružen/a:

23 maj 2005

23:47

odijeljenim putem. Carevi podaci za taj posao ne mogu biti mjerodavni, a jos manje vjesta konstrukcija barskog nadbiskupa koji pise sredinom 12. stoljeca.

....Posve razumljivo da Cirkovicu za njegovu teoriju o srpstvu Bosne ne mogu poslužiti niti Konstantinovi podaci o naseljenju Srba, jer ih car, a znamo i zasto, stavlja u Srbiju, Paganiju, Zahumlje i Travuniju te Konavle po kriteriju 10-og stoljeca kad su sve te zemlje priznavale bizantsku vlast. Prema tome, ako se sam car nije hvalio da je Bosna od naseljenja srpska, a sigurno bi to vrlo rado ucinio, onda kritickom historicaru ne preostaje drugo nego i na osnovi careva teksta tvrditi da je Bosna od pocetka bila BOSANSKA.

Prijezda je ilirsko ime, kao sto je i Bosna ilirsko ime, a ne srpsko. o cemu lingvista Ibrahim Pasic kaze sljedece: "Ime "Prijezda" Ć. Truhelka i V. Ćorović izvodili su iz **nepostojećeg** glagola "prijezditi" [59] , iako je njegova nekadašnja ilirska osnova još sačuvana u albanskom **prijës** u značenju "vojskovođa". Prijezda je domicilno bosansko ilirsko ime, i nije niotkuda doslo, a posebno ne "preko Drine". 🏰

Ime Kotroman, a time i Kotromanic, je takodjer ilirsko, bosansko domicilno ime u svojoj osnovi, Pasic o tome doslovno kaze: **Ime Kotroman je složeno: Kotro-man. Prvi kompozit nastao je od ilirskog Catarum, iz čega je, u skladu sa glasovnim promjenama, nastalo Kotor. Metatezom -or > ro iz ilirskog Kotor nastalo je Kotro-. Za nastanak kompozita -man postoji više različitih mogućnosti.**

Grb Kotromanica je **originalni bosanski kraljevski grb**, a ako neko ima problema da shvati da je bosanski kraljevski grb drugaciji od srpskog, pogledati sljedecu sliku :

Kraljevski grbovi Srbije i Bosne razliciti, nego su i kraljevske krune Bosne i Srbije, DVIJE RAZLICITE KRUNE, Bosanska

kraljevska kruna je konacno priznata i od strane pape, **kao razlicita kruna od srpske**..Pametnom dosta.

Porfirogenet u stvarnosti navodi Bosnu kao **zasebnu teritoriju** od Srbije, a ne unutar Srbije. Noel Malcolm, koji je historicar po struci, u svojoj knjizi "Bosnia-a short history", doslovno citira Porfirogeneta i o tome na stranici 10, kaze: **"It occurs in the politico-geographical handbook written in 958 by the Byzantine Emperor Constantine Porphyrogenetus. In the section of his handbook devoted to the Serbian prince`s lands he wrote: 'IN BAPTISED SERBIA ARE THE INHABITED CITIES OF DESTIKON [etc.]... AND IN THE TERRITORY OF BOSONA, KATERA AND DESNIK' This makes it clear that Bosnia (an area smaller than modern Bosnia proper, and centered on the river Bosna which flows northwards from Sarajevo) was considered a separate territory. though at that particular time a dependency of the Serbs. In the 960s it fell once again under Croatian rule, and remained a Croatian territory for roughly half a century."**

Dakle, Porfirogenet ukazuje jasno da je Bosna razlicita zemlja od Srbije, mada je izvjesno vrijeme bila pod vlascu Srbije, odnosno pod njenom vojnom okupacijom, koju vec oko 960 godine zamjenjuje hrvatska vlast nad Bosnom, dakle to su samo privremene vojne okupacije Srbije i Hrvatske nad Bosnom, a Srbi i Hrvati se spominju jedino kao agresori na Bosnu, i koristiti tu privremenu vojnu okupaciju Srbije nad Bosnom kao nekakav argument "srpstva" Bosne, je apsolutno budalasta stvar.

Tvrtko je bio nosilac dvije kraljevske krune, pored bosanske proglasio se je nosiocem i srpske krune. Suocen sa problemima oko medjunarodnog priznanja bosanske krune kralj Tvrtko je morao da nadje nacina da opravda svoje krunisanje i ozakoni bosansku krunu, te se odlucuje da upotrijebi svoj rodoslov i uzme krunu susjedne Srbije (Raske), koja je bila bez kralja u to vrijeme, cime bi bio priznat na medjunarodnom planu, a kada bi nju uspio uzeti, onda bi automatski bio u stanju dobiti medjunarodno priznanje za bosansku krunu, sto mu je bio prvi i krajnji cilj, uz veliku ekonomsku dobit od ubiranja tzv. "Mitrovdanskog prinosa", kojeg su Dubrovcani placali nosiocu srpske krune.

Da je Kralju Tvrtku titula "Kralj srbljem" bila samo od ceremonijalne "vaznosti" pokazuje i cinjenica da Kralj Tvrtko 1390 godine odbacuje tu titulu u potpunosti, te od tada njegova titula glasi : "Kralj Raske, Bosne, Dalmacije, Hrvatske i Primorja", sto jasno govori, ono sto je vrlo poznato, da su titule samo jedno politicko sredstvo, koje se mijenja po potrebi, i nista vise. Kasnije takodjer i drugi pripadnici Bosanske Kraljevske porodice Kotromanic ponovo uvrstavaju izraz "Kralj srbljem" u svoje titule, iz slicnih razloga kao i Tvrtko, omogucavajuci dugotrajnu vlast Bosne nad Srbijom, a svi iz bosanske kraljevske porodice Kotromanic, kada mu se eksplicitno obracaju, **NAROD U BOSNI ZOVU ISKLJUCIVO BOSNJACKIM STARINSKIM IMENOM, STO JE BOSNJANI** .

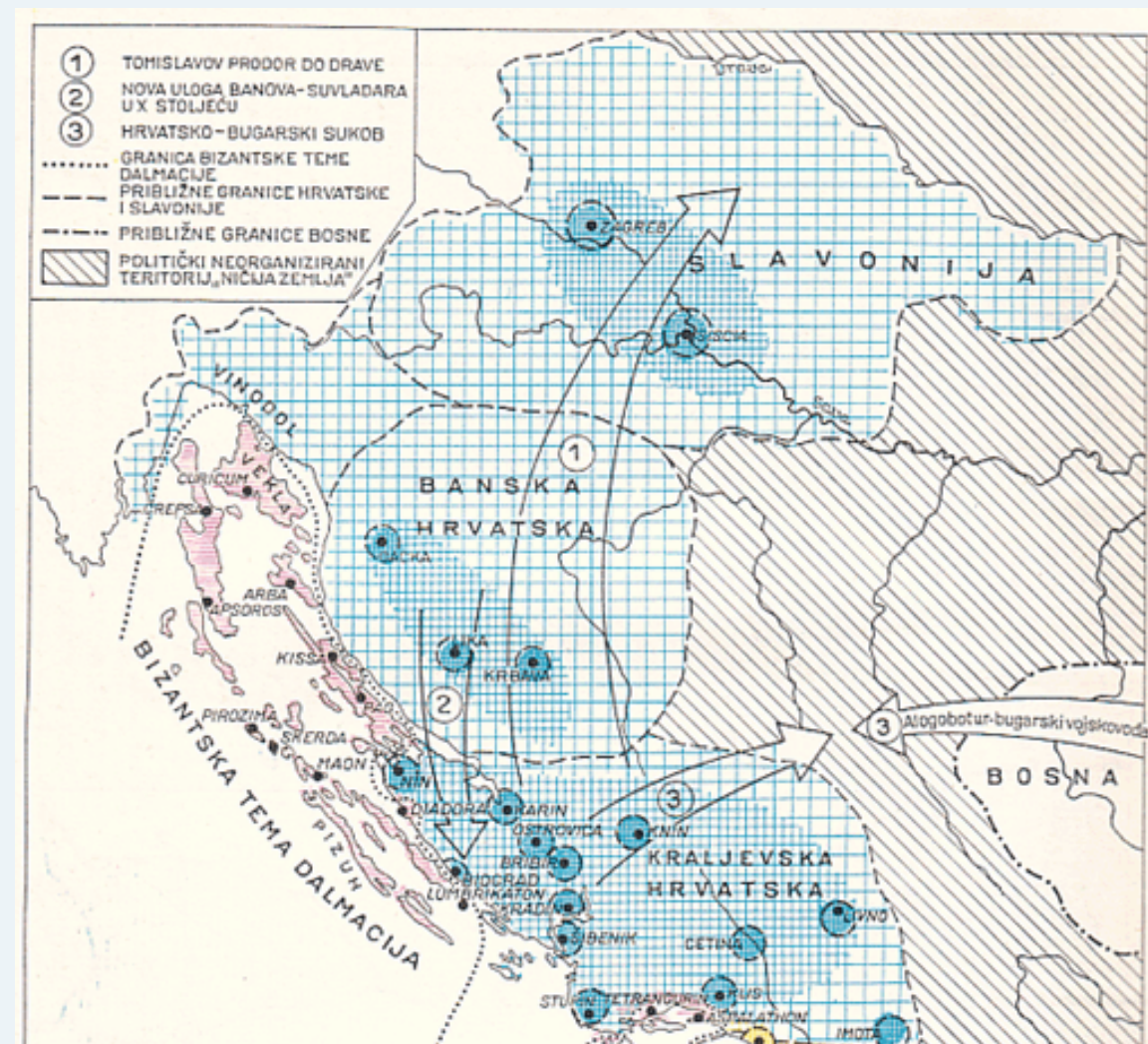
Titula koja je isla uz bosansku krunu je bila "kralj Bosne", a titula koja je isla tradicionalno uz srpsku krunu je bila "kralj Srbljem", ali samo u pocetku, **jer tu titulu "kralj Srbljem" Tvrtko odbacio 1390 godine i na njeno mjesto stavio titulu "kralj Raske"**, i zasto je to uradio, vjerovatno zbog toga jer je Srblje tajnovito nestalo sa lica zemlje, pa je tako nestalo i

iz Tvrtkove titule.

Vise o Tvrtkovim titulama na sljedećem linku:
<http://www.zemljabosna.com/kotromanici.html>

Postao/la **slovric** » 30 jul 2005 21:41

Vjerujem da je u radu dr. Klaić, Povijest Hrvata u ranom srednjem vijeku, tiskanom 1971. godine u Zagrebu puno toga što Vas može zanimati i srdačno Vas pozdravljam.

Postao/la [slovric](#) » 30 jul 2005 21:41

Vjerujem da je i u radu dr. Jankovića, „The Serbs in the Balkans in the light of Archaeological Findings” (Beograd 2005) puno toga što Vas može zanimati. Zapravo, nesumnjivo zanimljiv prilog N. Klaić i savremeni prikaz Đ. Jankovića daju jednu veoma podrobnu i dosad, po svoj prilici, najbolju sliku nekih prilika zabilježenih u carevom spisu „O narodima”.

[slovric](#)

Novi član

Postovi:

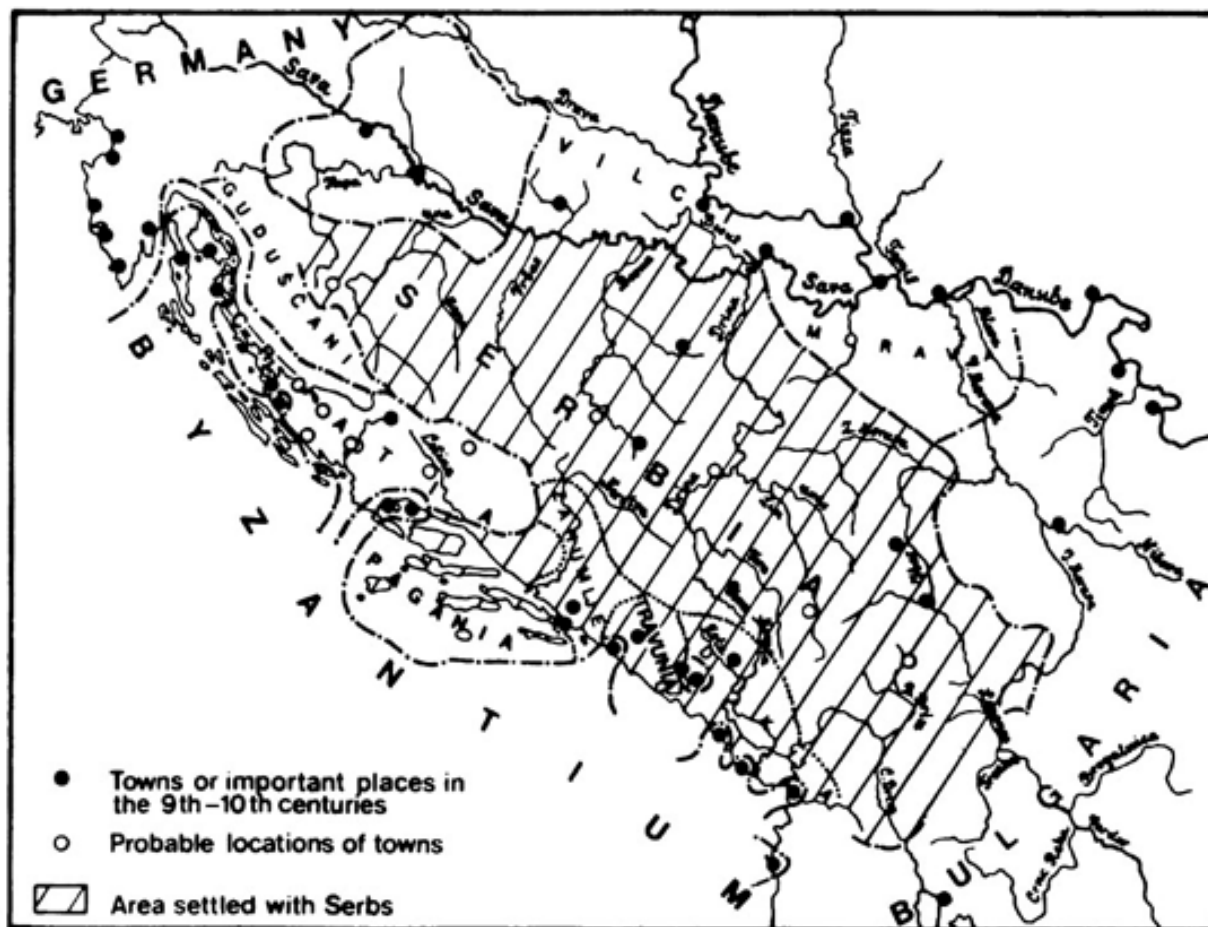
158

Pridružen/

a: 08 apr

2005

01:56

„Grad ,τό Σαληνές“, nesumnjivo današnja Tuzla, nekadašnji Soli,24 i njegova okolina bili su izvan oblasti Bosne, kojoj se sa sigurnošću može pripisati samo oblast oko gornjeg toka istoimene reke Bosne, koja je zajedno sa Rasom bila u sastavu prostrane srpske države - Krštene Srbije. Tu se navode dva poslednja grada u glavi o Srbima i zemlji u kojoj žive. Reč je o Kotoru i Desniku u župnim predelima Sarajevskog i Visočkog polja.25 „Istovremeno je u jedinstvenoj Srbiji tekao proces u pravcu okupljanja i povezivanja župa jedne geografske oblasti u čvršću zajednicu - „zemlju“. Matična župa „zemlje“ Bosne bila je župa Bosna, a ne župa Vrhbosna, kako je smatrao Ćorović. O tome govori postojanje župe Ras i „zemlje“ Ras, župe Moravice i „zemlje“ Moravice, župe Usore i „zemlje“ Usore, župe Soli i „zemlje“ Soli. Prostor na severu od „zemlje“ Bosne - Usora i Soli, bio je organizovan u posebne „zemlje“ najkasnije do 1225. godine. Donji Kraji se navode 1244. u istom značenju kao „zemlje“ Usora i Soli, tako da ta godina predstavlja terminus ante quem za njen postanak.” U državi bana Kulina su „prema njegovoj povelji iz 1189, postojali i „česnici“, koji su saučestvovali u vlasti i koji se u naučnoj istoriografiji nazivaju „udeoni knezovi“. Njihovo prisustvo u političkom životu Srbije postoji neprekidno od vremena sinova kneza Mutimira pa sve do polovine XIII veka, odnosno vladavine kralja Stefana Uroša I. U vreme bana Kulina, veliki župan raški Stefan Nemanja je svom najstarijem sinu Vukanu dodelio na upravu „udeonu kneževinu“ koja je obuhvatala čak pet „zemalja“ - Duklju, Dalmaciju, Trebinje, Toplicu i Hvosno, dok je najmlađi sin Rastko dobio samo jednu „zemlju“ - Hum. Prestolonaslednik Stefan Nemanjić dobio je titulu velikog župana i vrhovnu vlast u državi, a pod direktnom upravom imao je ostatak državne teritorije.” 26”

26 „Prvobitne, ranofeudalne župe bile su dosta prostrane geografske celine, da bi potom porast broja stanovnika doveo do potrebe stvaranja posebne upravne jedinice, tako da se njihova teritorija usitnjava odvajanjem novih župa. Takav je slučaj sa župom Cetinom, koja je u X veku obuhvatala gornji i srednji tok istoimene reke, a zatim je nakon dva veka, do 1185, nastala župa Vrhrika oko izvorišnog dela Cetine. Župu Lab u dolini istoimene reke pominje Stefan Nemanja u Hilendarskoj povelji (1198), dok se župa Vrhlab javlja tek u vreme kralja Milutina početkom XIV veka.”

Novi član

Postovi:

158

Pridružen/

a: 08 apr

2005

01:56

Postao/la **Olovo** » 11 aug 2005 23:32

Bosna u 14 vijeku:

Godine 1350 Srbija napada Bosnu. Cilj srpske agresorske vojske, na cijem celu je bio car Dusan, je bilo osvajanje dijela juzne Bosne, tacnije podrucje Huma (danasnja Hercegovina). Medjutim, Bosanska vojska na celu sa Stjepanom II Kotromanicom mudrom taktikom uspijeva da na koncu u potpunosti protjera srpsku agresorsku vojsku sa Bosanske zemlje.

Cijelo vrijeme vladavine Bana Stjepana II Kotromanica, Bosanska Drzava se privredno veoma razvija, narocito u izvozu srebra, bakra i olova, a kuje se i Bosanski Dinar - Denarius... Udajom svoje kcerke Elizabete 1353 godine za Ugarskog Kralja Ludovika I, tada jednog od najuticajnijih evropskih vladara, podigao je ugled Bosni i lozu Kotromanica priblizio svijetu vise evropske politike... Te iste 1353 godine, Ban Stjepan II Kotromanic je umro, a sahranjen je u franjevacnom manastiru u Visokom... On ostavlja iza sebe Bosansku Drzavu koja je nezavisna, privredno napredna i vojno veoma snazna, ali njena snaga je veoma zavisila od kooperacije izmedju mocnih Bosanskih plemickih porodica, koje su imale veoma jak uticaj u raznim dijelovima Bosne.

Po njegovoj smrti na vlast dolazi Tvrtko I Kotromanic, koji u tome trenutku ima samo 15 godina, te ima u pocetku velikih problema sa sredjivanjem odnosa izmedju Bosanskog plemstva, a vanjske sile pokusavaju iskoristiti njegovu mladost u svojim pretenzijama na Bosnu, u cemu se najvise istice Ugarska, na celu sa Kraljem Ludovikom I. Poslije ucvrscivanja svoje pozicije u Ugarskoj, Kralj Ludovik pokusava da to isto ucini i nad Bosnom... Pocinje da zahtijeva razne Bosanske oblasti, mijesa se u Dubrovacko-Bosansku trgovinu i otvara ponovo pitanje Bosanske Crkve, nakon gotovo stogodisnjeg zatisja... tako da vec 1363 godine izbija sukob izmedju Tvrtka i Ludovika u kojem Tvrtko pobjedjuje.

Nakon sto je potvrdio svoje mjesto u Bosni Tvrtko pripaja Bosni veliki dio Srbije, ukljucujuci podrucje danasnjeg Sandzaka, zatim pripaja Bosni Zetu i juznu Dalmaciju, ukljucujuci Jadransku obalu od Dubrovnika do Boke Kotorske... U sklopu svih ovih uspjeha Tvrtko se krunise Kraljem Bosne 1377 godine u mjestu Mile kod Visokog (danasnji

Olovo

Registrovani
član

Postovi: 9

Pridružen/a:

11 aug 2005

18:49

Arnautovici),sto je krunidbeno mjesto i svih kasnijih Bosanskih Kraljeva.Potom,Kralj Tvrtko se proglašava,poslije osvajanja novih teritorija, i Kraljem Srbije,a malo kasnije i Kraljem Hrvatske.Kralj Tvrtko ustanovljava zatim Bosansku trgovačku luku na sjevernoj strani Boke Kotorske i naziva je "Novi",sto se danas zove "Herceg Novi".To je izazvalo ljutnju Dubrovčana, jer su time dobivali konkurenciju u trgovini,te se koriste cinjenicom da Država Bosna trgovački uveliko ovisi u tom trenutku od Dubrovnika i uspijevaju "nagovoriti" Kralja Tvrtka da odustane od daljnjeg ulaganja u projekat "Novi".

Za vrijeme vladavine Kralja Tvrtka Bosanska vojska je bila najmodernija vojska na cijelom Balkanu.Država Bosna je bila PRVA država na Balkanu koja je uvela u upotrebu vatreno oružje,sto je tada predstavljalo revolucionarni korak na polju vojne tehnike.Prvu upotrebu vatrenog oružja na Balkanu,dakle,izvršila je upravo Bosanska vojska i to 13.avgusta 1378 godine prilikom napada Venecijanske flote na primorski Bosanski grad Kotor.Bosanska vojska je tom prilikom upotrijebila tri bombarde (topa) i uspješno odbranila grad.

Po smrti Ugarskog Kralja 1382 godine izbijaju nemiri na područjima dalmatinske obale,te Kralj Tvrtko koristi tu priliku i šalje Bosansku vojsku u taj dio Dalmacije,te preuzima potpunu kontrolu nad cijelom Dalmacijom,zajedno sa otocima i pripaja Bosni Split,Trogir,Sibenik,zajedno sa otocima Bračom,Korculom i Hvarom...jedino ne pripaja Dubrovnik i Zadar,koji se tada nalazio pod vlašću Venecije,cime Država Bosna postaje daleko najmoćnija država na Balkanu.

U zadnjoj deceniji svoje vladavine,Kralj Tvrtko je suočen sa upadima Turaka u Bosnu,prvo u jesen 1386 godine,te u ljeto 1388 godine kod Bileće,kada Turci bivaju poraženi od Bosanske vojske na čelu sa Knežom Vlatkom Vukovićem.

Nedugo potom,Bosanska vojska ponovo pod komandom Kneza Vlatka Vukovića,učestvuje u veoma snažnoj vojnoj koaliciji,sacinjenoj,pored Bošnjaka i od Ugara,Srba,Albanaca,Grka i Bugara,koja se na Kosovu polju 1389 godine suprotstavlja Turskoj Imperiji.Iz bitke na Kosovu Bošnjaci se vraćaju sa ne previše dramatičnim gubicima.U toj bitci, od svih naroda koji su učestvovali u njoj protiv Turaka,najgore prolaze Srbi, jer Srbija poslije te bitke praktično prestaje da postoji.

Poslije Tvrtkove smrti 1391 godine nastupa poprilično nestabilna politička klima u Bosni,prouzrokovana rivalstvom unutar Bosanskog plemstva,sto rezultira vema čestom promjenom Bosanskih Kraljeva,a i Ugarska također pokušava iskoristiti priliku u svojim pretenzijama na Bosnu.

Neposredno poslije Tvrtkove smrti,1391 godine,novi Bosanski Kralj postaje Tvrtkov rođak Stjepan Dabiša. 1394 godine,nakon što u Ugarskoj dolazi na vlast Kralj Sigismund Luksemburski,te Bosanski Kralj Stjepan Dabiša gubi kontrolu nad sjevernim dijelom Hrvatske,Slavonije i nad dijelovima Dalmacije,koje osvaja novoustoliceeni Ugarski Kralj.

KARTA KRALJEVINE BOSNE IZ 1391 GODINE

Postao/la **Olovo** » 11 aug 2005 23:42

Bosna u 12 vijeku:

KARTA BOSANSKE DRZAVE IZ 1100 GODINE

U XII vijeku Bosna dobija sasvim jasne oblike jedne feudalne drzave, te dolazi do znatno cvrsceg povezivanja njenih oblasti.

Olovo

Registrovani
član

Postovi: 9
Pridružen/a:
11 aug 2005
18:49

Najveci neprijatelji Bosne u to vrijeme su Ugarska i Bizantija,koje svim silama nastoje pripojiti sebi neke dijelove Bosne.To je vrijeme u kojem Bosna privremeno gubi i utvrđuje neke svoje teritorije...tako da vec 1138 godine ugarski kralj Bela uspijeva okupirati prostor "Rame".Takodjer,Bizantija povremeno vlada nekim dijelovima Bosne.

Za vrijeme Ugarsko-Bizantijskih ratova prvi put se spominje i jedan Bosanski Ban.Radi se o Banu Boricu,koji,kao samostalni gospodar cijele Bosne,sa Bosanskom vojskom pomaze Ugarskim vojnim formacijama u njihovom ratu protiv Bizantijskog Cara Manuela Komena...O ovim zbivanjima opsirno pise Bizantijski kronicar Kinamos,koji Bana Borica naziva saveznikom Ugarskog Kralja i jasno razgranicava Bosnu od ostalih drzava...pa,tako 1154 godine pise :"**...Kada je bio blizu Save,odatle prema drugoj rijeci imenom Drina,koja utjece drugdje i dijeli Bosnu od srpske zemlje.A Bosna nije podložna velikom zupanu Srba,nego je sama za se,narod koji svojim zasebnim nacinom zivi i sam sobom upravlja.**"(Jo.Connamis,Historiarum epitome.lib III 7,A.Meineke,Bonnae,1836)

Malo kasnije Bizantija ipak uspijeva ovladati Bosnom 1167 godine,te se Bosna po prvi put javlja i u tituli jednog Bizantijskog Cara.To stanje ne traje previse dugo.Nakon smrti Bizantijskog Cara Manuela Komena,na vlast u Bosni,1180 godine,dolazi njen najpoznatiji vladar svih vremena - Ban Kulin !!!

Poznata je krilatica"Od Kulina Bana i dobrih dana"...koja ima svoju potporu u cinjenici da Bosna za vrijeme Bana Kulina ekonomski prosperira trgujuci sa Dubrovnikom...a u tome vremenu nastaje i najstariji pronadjeni Bosanski drzavni dokument,poznat pod nazivom "POVELJA BOSANSKOGA BANA KULINA",a koji datira iz 1189 godine i predstavlja neku vrstu trgovackog ugovora sa Dubrovcanima.

Takodjer,javljaju se i prve vijesti o hereticima u Bosni,sto doznajemo iz pisma Zetskog Kneza Vukana upucenog papi 1199 godine,gdje se on zali da je Ban Kulin sa svojom porodicom i vise od deset hiljada svojih podanika "presao na krivo vjerovanje".Takve optuzbe dovele su Bosnu i Bana Kulina u vrlo tezak polozej,kada papa cak prijeti Bosni i krstaskim ratom...

Vrh

Postao/la **Olovo** » 12 aug 2005 00:12

Constantine Porphyrogenetus o Bosni:

U svome politickom prirucniku bizantijski car Constantine Porphyrogenetus 958.godine navodi po prvi puta u zabiljezenoj historiji zemlju Bosnu.Porphyrogenetus navodi da je Bosna bila tada kratkotrajno pod okupacijom Srbije,i jasno naglasava da je Bosna razlicita zemlja od Srbije.Britanski historicar Noel Malcolm,u svojoj knjizi "Bosnia-a short history",doslovno citira Porphyrogenetusa u vezi toga na stranici 10.:

"It occurs in the politico-geographical handbook written in 958 by the Byzantine Emperor Constantine Porphyrogenetus.

Olovo

Registrovani
član

Postovi: 9

In the section of his handbook devoted to the Serbian prince`s lands he wrote:'IN BAPTISED SERBIA ARE THE INHABITED CITIES OF DESTIKON [etc.]....AND IN THE TERRITORY OF BOSONA,KATERA AND DESNIK"

This makes it clear that Bosnia (an area smaller than modern Bosnia proper,and centered on the river Bosna which flows northwards from Sarajevo) was considered a separate territory.though at that particular time a dependency of the Serbs.In the 960s it fell once again under Croatian rule,and remained a Croatian territory for roughly half a century."

Sto na bosanskom znaci:

"Ovo se pojavljuje u politicko geografskom prirucniku,napisanom 958 godine od strane bizantijskog cara Konstantina Porfirogeneta,u dijelu njegovog prirucnika posvecenom zemljama srpskog princa napisao je : "U KRSTENOJ SRBIJI SU NASELJENI GRADOVI DESTIKON...ITD....A NA TLU BOSNE KATERA I DESNIK"

Dakle, Porfirogenet jasno navodi da su Srbija i Bosna dvije razlicite zemlje,**nabraja prvo naseljene gradove u Srbiji pa onda naseljene gradove u Bosni!**,o cemu Malcolm dalje kaze:

"Ovo nam govori vrlo jasno da je Bosna (podrucje manje nego danasnja uza Bosna koje je smjesteno oko rijeke Bosne,koja tece na sjever od Sarajeva) bila smatrana zasebnom teritorijom,iako u tom konkretnom trenutku pod vlascu Srba.Oko 960 godine Bosna pada ponovo pod hrvatsku vlast te ostaje hrvatska teritorija oko pola stoljeca"

Poslije toga dolazi i do okupacije Bosne od Bizantije,da bi se nesto kasnije,u 12 vijeku Ban Kulin konacno izborio za nezavisnu bosansku drzavu.

KARTA BOSNE I BALKANA IZ 1000 GODINE

Pitanje porijekla srednjovjekovne vladarske bosanske titule ban u dosadašnjoj znanosti tumačilo se jednostrano, avarskim porijeklom. Međutim, pripadnost riječi Avarima nije sporna, pa prema tome ni činjenica da su je Avari sa sobom nosili i donijeli na Balkan krajem VI i u VII vijeku. Sporna je hronologija riječi. Antički izvori pokazuju široku zastupljenost jezičke osnove ban u ilirskoj i keltskoj onimiji na tlu rimske provincije Dalmacije, odnosno na tlu današnje Bosne i Hercegovine u antičko doba znatno prije VI i VII vijeka, iz čega se može zaključiti da je u pitanju indoevropska riječ koju su baštinili ne samo Avari, već i Iliri i Kelti. Avari su je više stoljeća baštinili u svojoj postojbini Aziji, pa potom sa sobom ponijeli u Evropu, kamo su se uputili kao osvajači. Iliri i Kelti baštinili su je u svojoj postojbini Evropi znatno prije Avara. Stoga, Avari su riječ ban donijeli u Bosnu, ali i - zatekli u Bosni. Komparativna lingvistika, znanost XIX vijeka, u potpunosti je previdjela mogućnost da riječ ban baštine još neki indoevropski narodi, a ne samo Avari, čemu su znatno doprinijele znanstvene predrasude o ilirskom jeziku. Savremena iliologija i lingvistika uglavnom su dokazale da Albanci potječu od starih Ilira i da se u albanskom jeziku, u više ili manje izmijenjenom obliku, sačuvao znatan broj nekadašnjih ilirskih riječi. Domete savremene iliologije i lingvistike ne prati u dovoljnoj mjeri komparativna lingvistika kojoj se u XX i na početku XXI stoljeća ni približno ne pridaje značaj kao u prethodnim. Prazninu djelomično popunjava onomastika. Multidisciplinarnim onomastičkim metodom moguće je otkriti mnoge povijesne zablude, kao što je ona koja je vladala po pitanju porijekla bosanske vladarske titule ban.

Utemeljenje riječi ban u iliro-romanska vremena Bosne otvara više važnijih pitanja na koja će buduća znanost morati potražiti valjane odgovore. Imajući u vidu da je na tlu Bosne i Hercegovine, prije slavensko-avarskih naseljavanja u VII vijeku, postojao povijesni kontinuitet društvenog i državnog organizovanja u vremenu od deset stoljeća, te da se u navedeno vrijeme područje današnje Hercegovine zasigurno nalazilo u ilirskoj državi a vjerovatno i jedan dio Bosne, uz činjenicu da su i neki rimski carevi bili Iliri, osnovno pitanje je: da li je iliro-romansko starosjedilačko stanovništvo Bosne punih deset stoljeća čekalo avarske banove da im oni organizuju srednjovjekovnu bosansku državu.

O PORIJEKLU VLADARSKE TITULE BAN U SREDNJOVJEKOVNOJ BOSNI

http://www.zemljabosna.com/porijeklo_titule_ban.html

Ahdnama - dokument koji je, 28. V. 1463, osmanski sultan Mehmed II. Fatih dao kustodu bosanske kustodije fra Anđelu Zvizdoviću - **predstavlja jedan od najstarijih dokumenata o poštivanju ljudskih prava i sloboda u historiji, napisana 326 godina prije Francuske revolucije 1789. godine i 485 godina prije Međunarodne deklaracije o ljudskim pravima usvojene 1948. godine.**

Tekst Ahdname, dokumenta koji je, 28. V. 1463, osmanski sultan Mehmed II. Fatih dao kustodu bosanske kustodije fra Anđelu Zvizdoviću:

"ON (Bog) je pomoć

Mehmed, sin Murad-hanov, vazda pobjedonosni!

Zapovijed časnoga, uzvišenoga sultanskoga znaka i svijetle tugre osvajača svijeta, jest sljedeća:

Ja, sultan Mehmed-han, (dajem) na znanje cijelom svijetu, da su posjednici toga carskoga fermama, bosanski duhovnici, našli moju veliku milost, pa zapovijedam:

Neka niko ne smeta i ne uznemiruje spomenute ni njihove crkve.

Neka (mirno) stanuju u mom carstvu. A oni, koji su izbjegli, nek budu slobodni i sigurni. Neka se povrate i neka se bez straha u zemljama moga carstva nastane u svojim samostanima. Ni moje visoko Veličanstvo, ni moji veziri, ni moji službenici, ni moji podanici, niti iko od stanovnika moga carstva neka ih ne vrijeđa i ne uznemiruje, ni njih, ni njihov život, ni njihov imetak, ni njihove crkve. Pa i to, ako bi iz tudine doveli kojega čovjeka u moju državu, da im je dopušteno.

Budući da sam spomenutima milostivo dao tu carsku Zapovijed, kunem se sljedećom velikom zakletvom;

Tako mi stvoritelja zemlje i neba, koji hrani sva stvorenja, i tako mi sedam musafa (svetih knjiga), i tako mi našega velikoga Proroka, i tako mi sablje, koju pašem, niko neće protivno učiniti ovomu što je napisano, dok ovi budu pokorni mojoj službi i vjerni mojoj Zapovijedi.

Pisano, 28. maja u taboru Milodraž."

Novi član

Postovi:

195

Pridružen/

a: 25

maj 2005

23:34

Postao/la **Sturmann** » 26 sep 2006

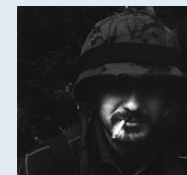
10:08

MITOLOGIJA - slavenska, nordijska, finska...

Lijepa stranica!

<http://www.anita.f2o.org/main.htm>

esto bonus saltem, si non potes esse peritus

Sturmann

Veteran

Postovi: 2313

Pridružen/a:

04 sep 2004

14:49

Lokacija:

Republika BiH

Vrh

Postao/la **VikingizNorveske** » 12 jan 2007

15:44

Ne radi ti link o mitologijama.

http://www.farsarotul.org/nl16_1.htm

Noel Malcolm: Vlachs in Bosnia

<http://shmajser.wordpress.com/>

Cool blog(must read).

VikingizNorveske

Registrovani član

Postovi: 28

Pridružen/a: 06

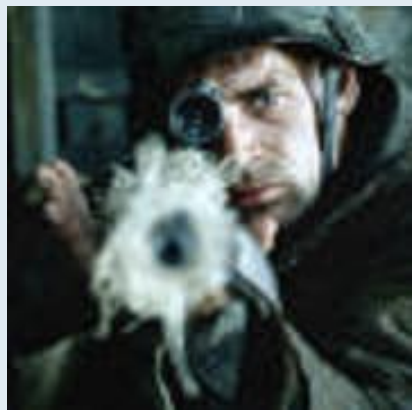
jan 2007 21:13

Vrh

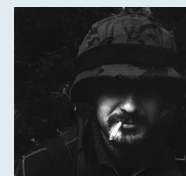
Postao/la **Sturmann** » 17 jan 2007 23:07

Tačnije, blog jednog od nekadašnjih članova foruma koji je napravio toliko budalastih egzibicija da bi ih teško bilo i prebrojat.

Ovo je bio njegov avatar

... a imao je nick "JA SAM UBIO RAMBA" (?)

Sturmann

Veteran

Postovi: 2313

Pridružen/a:

04 sep 2004

14:49

Lokacija:

Republika BiH

...summa summarum njegovog bloga: bošnjačka mitomanija, ultranacionalizam bogato začinjen šovinizmom (s primjesama fašizma) i krajnje infantilni patriotizam.

Izbjegavati pod svaku cijenu!

esto bonus saltem, si non potes esse peritus

Vrh

Prethodna

Prikaži postove "stare":

Redanje

Sljedeća

Odgovori

ODGOVORI ↩

81 post(ov)a • Stranica: 2/4. •

ODGOVORI ↩

1234

Natrag na Historija

Idi na:

Online

Trenutno korisnika/ca: / i 1 gost.

Forum

• Tim • [Izbriši sve cookies](#) • Vremenska zona: UTC + 02:00